

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

KARANLIK ÜÇLÜ İLETİŞİM BECERİLERİ VE KİŞİLERARASI ÇATIŞMA ÇÖZME AÇISINDAN EVLİLİK UYUMU

Eda KARAKAYA

YÜKSEK LİSANS TEZİ

LEFKOŞA
2019

KARANLIK ÜÇLÜ İLETİŞİM BECERİLERİ VE KİŞİLERARASI ÇATIŞMA ÇÖZME AÇISINDAN EVLİLİK UYUMU

EDA KARAKAYA

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ DANIŞMANI

PROF. DR. FATMA GÜL CİRHİNLİOĞLU

LEFKOŞA
2019

KABUL VE ONAY

Eda KARAKAYA tarafından hazırlanan "**Karanlık Üçlü İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Açısından Evlilik Uyumu**" başlıklı bu çalışma, 25/12/2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans/Doktora/Sanatta Yeterlik Tezi olarak kabul edilmiştir.

JÜRİ ÜYELERİ

Prof. Dr. Fatma Gül Cirhinlioğlu (Danışman)
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü

Doç.Dr. Aşkın KİRAZ
Yakın Doğu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi

Dr. Bingöl HARMANCI
Yakın Doğu Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü

Prof. Dr. Mustafa SAĞSAN
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin, tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt ederim. Tezimin kağıt ve elektronik kopyalarının Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

- ✓ Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Tezim sadece Yakın Doğu Üniversitesinde erişime açılabilir.
- Tezimin iki (2) yıl süre ile erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde tezimin tamamı erişime açılabilir.

Tarih: 25.12.2019

İmza:

Eda KARAKAYA

TEŞEKKÜR

Yüksek Lisans eğitimimde ve tüm tez sürecimde bana rehberlik eden, engin bilgisi ve tecrübesiyle bana örnek olan, aynı zamanda tez yazmak için çıktığım yolda akademik bir tez çalışmasına da dahil olmamı sağlayan saygı değer Prof. Dr. Ebru ÇAKICI'ya ve saygın tez danışmanım Prof. Dr. Fatma Gül CİRHİNLİOĞLU'na

Tez çalışmam sırasında kıymetli bilgi, birikim ve tecrübeleri ile bana yol gösteren, desteğini güler yüzünü ve bilgilerini benden eksik etmeyen Sayın Uzm. Kl. Psk. Fahriye Balkır BORAN'a

Üniversite eğitimimden bu yana her zaman yanımda olan ve mesleki kimliğimin oluşmasını sağlayan ellerini her zaman üzerimde hissettiğim Dr. Çağatay ERTEN'E

Beni bugünlere getiren, desteğini hiç esirgemeyen, her zaman güç aldığım, tüm eğitim hayatım boyunca bana destek olan hayatımdaki güzel insanlara ve bugün bulunduğum yerde olmamda büyük pay sahibi olan annem Seval KARAKAYA'YA babam Hasan KARAKAYA'YA ve tabiki değerli kız kardeşim Kardelen KARAKAYA'YA,

Araştırmamın uygulama aşamasında yardımlarını esirgemeyen Sayın Samsun halkına

TEŞEKKÜR EDERİM.

EDA KARAKAYA

LEFKOŞA, 2019

ÖZ

KARANLIK ÜÇLÜ İLETİŞİM BECERİLERİ VE KİŞİLERARASI ÇATIŞMA ÇÖZME AÇISINDAN EVLİLİK UYUMU

Bu çalışmada, karanlık üçlü iletişim becerileri ve kişilerarası çatışma çözme açısından eşlerde evlilik uyumu incelenmiştir. Çalışmaya 101 evli çift (202 birey) gönüllü olarak katılmıştır. Veri toplama aracı olarak Kişisel Bilgi Formu, Karanlık Üçlü Ölçeği, Evlilik Uyumu Ölçeği, Kişilerarası Problem Çözme Envanteri ve İletişim Becerileri Ölçeği kullanılmıştır. Çalışmada kadınların evlilik uyum puanları erkeklerden anlamlı düzeyde daha düşük, İletişim Becerileri Ölçeği Ben dilini kullanma alt boyutundan aldıkları puanlar daha yüksektir. Erkeklerin Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği Özel/Genel davranış ve Yaklaşma/Kaçınma alt boyutlarından aldıkları puanlar kadınlara göre yüksek, Duygusal İfade alt boyutundan aldıkları puanlar ise düşüktür. Elde edilen bulgular araştırmaya katılan kadın ve erkeklerin Evlilik Uyumu Ölçeği puanları arasındaki uyumun orta, Makyavelizm alt boyutuna ilişkin uyumunun kötü, Narsisizm ve Psikopati puanlarına ilişkin uyumun ise orta düzeyde olduğu göstermektedir.

Kadın ve erkeklerin İletişim Becerileri Ölçeğinden aldıkları puanlar arasındaki uyum incelendiğinde, Egoyu Geliştirici Dil ve Kendini Açma alt boyutlarına ilişkin uyumlarının orta düzeyde, Kendini Tanıma-Kendini Açma ve Empati alt boyutlarına ilişkin uyumlarının düşük olduğu tespit edilmiştir. Kadın ve erkeklerin Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeğinde bulunan Yüzleşme, Özel/Genel davranış ve Yaklaşma/Kaçınma alt boyutlarından aldıkları puanlar arasındaki uyumun kötü, Duygusal ifade ve Kendini Açma alt boyutlarından aldıkları puanlar arasındaki uyumun ise orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Kadınların Evlilikte Uyum Ölçeği puanları ile İletişim Becerileri Ölçeğinde bulunan Egoyu geliştirici dil alt boyutundan aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif korelasyon olduğu görülmüştür. Erkeklerin Evlilik Uyumu Ölçeği puanları ile İletişim Becerileri Ölçeğinde yer alan Ben Dilini Kullanma alt boyutundan aldıkları puanlar arasında anlamlı pozitif korelasyon gözlenmiştir. Erkeklerin Evlilik Uyumu Ölçeği puanları ile Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeğinde yer alan Yüzleşme ve

Duygusal ifade alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif korelasyon vardır. Erkek ve kadın katılımcıların Evlilik Uyumu Ölçeği puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif korelasyon bulunduğu tespit edilmiştir. Erkeklerin Karanlık Üçlü ölçeğinde yer alan Narsisizm alt boyutundan aldıkları puanlar ile kadınların Evlilik Uyumu Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif korelasyon saptanmıştır. Erkeklerin Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeğinde bulunan Yüzleşme alt boyutundan almış oldukları puanlar ile kadınların Evlilik Uyumu Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif korelasyon olduğu görülmüştür. Kadınların Karanlık Üçlü ölçeğinde yer alan Psikopati alt boyutundan aldıkları puanlar ile erkeklerin Evlilik Uyumu Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif korelasyon saptanmıştır.

Kadınların Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanlarının kendi Evlilik Uyumu Ölçeği puanlarını istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yordamadığı belirlenmiştir. Kadınların Karanlık Üçlü puanlarının erkeklerin Evlilik Uyumu Ölçeği puanlarını istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yordadığı görülmüştür. Kadınların Karanlık Üçlü puanlarının artması erkeklerin Evlilik Uyumu Ölçeği puanlarının azalmasına neden olmaktadır. Kadınların İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanları erkeklerin Evlilik Uyumu Ölçeği puanlarını istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yordamamaktadır. Erkeklerin Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanlarının erkeklerin Evlilik Uyumu Ölçeği puanlarını istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yordamadığı görülmüştür. Erkeklerin Karanlık Üçlü ve İletişim Becerileri Ölçeği puanlarının kadınların Evlilik Uyumu Ölçeği puanlarını istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yordamamıştır. Erkeklerin Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanlarının kadınların Evlilik Uyumu Ölçeği puanlarını istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü yordadığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Karanlık üçlü, İletişim, kişilerarası Çatışma Çözme, Evlilik Uyumu.

ABSTRACT

MARITAL ADJUSTMENT IN TERMS OF DARK TRIAD COMMUNICATION SKILLS AND INTERPERSONAL CONFLICT RESOLUTION

The styles of solving conflicts and the Roles of Communication Skills in te relation between Dart Triad and Marriage Adjustment.

In this study, the styles of interpersonal conflict solving and the role of the communication skills have been studied in the relation between Dark Triad and marriage adjustment. 101(Total n=202) married couples voluntarily participated in this study. Demographic Information Form, Dark Triad Scale, Marriage Adjustment Scale, Interpersonal Conflict Resolution Approaches Scale and the scale of communication skills have been used as data collection tools. Female scores in marriage adjustment is highly lower than males, but their scores in the communication skills scale are higher than the males and also me-language scores are higher. The scores males got from the public and private attitude in the communication skills scale are higher than females but their scores they got from the Emotional Expression are low.

The findings of the research show that the harmony between of the male-female participants in the marriage adjustment scale is at medium level, their harmony from the subscale of Machiavellianism is at low level, their level of harmony for Narcissism and psychopathy subscales are at medium level. When the harmony between the scores obtained from the Communication Skills Scale of males and females were examined and found that the adaptations of the Ego-Enhancing Language and Self-Exposure sub-dimensions were moderate, and the Self-Recognition-Self-Exposure and Empathy sub-dimensions were low. It was determined that the harmony between the scores of Confrontation, Private / General Behaviour, and Approach / Avoidance subscales of the Interpersonal Conflict Resolution Approach Scale was found to be poor, and the harmony between Emotional Expression and Self-Exposure subscale scores was found to be at moderate.

Scores showed that there is statistically significant positive correlation between the females' Marital Adjustment Scale scores and the scores obtained from

the Ego-enhancing language sub-dimension in the Communication Skills Scale. Significant positive correlation was observed between the scores of the Marriage Adaptation Scale and the scores of using the I Language sub-dimension in the Communication Skills Scale. There is a statistically significant positive correlation between the scores of the Men's Marital Adjustment Scale and the scores of the Confrontation and Emotional Expression subscales in the Interpersonal Conflict Resolution Approach Scale. There was a statistically significant positive correlation between male and female participants' Marital Adjustment Scale scores.

There was a statistically significant negative correlation between the scores obtained from the Narcissism sub-dimension of the Dark Triad Scale and the scores of the females Marital Adjustment Scale. It was found that there was a statistically significant positive correlation between the scores obtained from the confrontation sub-dimension of the Interpersonal Conflict Resolution Approach Scale and the scores of the females Marital Adjustment Scale. Statistically significant negative correlation was found between the scores of females in the Psychopathy sub-dimension and the scores of males in the Marital Adjustment Scale. It was determined that the females Dark Triad, Communication Skills and Interpersonal Conflict Resolution Approach Scale scores did not predict their Marriage Adjustment Scale scores statistically significant. It was observed that the Female Dark Triad scores significantly predicted the males Marital Adjustment Scale scores. The increase in the Females Dark Triad scores leads to a decrease in the Males Marital Adjustment Scale scores. Female Communication Skills and Interpersonal Conflict Resolution Approach Scale scores do not significantly predict males Marital Adjustment Scale scores. It was found that the scores of the Dark Triad of Males, Communication Skills and Interpersonal Conflict Resolution Approach Scale did not significantly predict the men's Marital Adjustment Scale scores.

There was no statistically significant predictor of the Males Dark Triad and Communication Skills Scale scores of the Females Marital Adjustment Scale. Moreover, it was determined that the Interpersonal Conflict Resolution

Approach Scale scores of the males predicted the Marital Adjustment Scale scores of the female statistically significant and positively.

Key Words: Dark Triad, Contact, Interpersonal Relations Conflict Resolution, Marital adjustment.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY

BİLDİRİM

TEŞEKKÜR	iii
ÖZ.....	iv
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER.....	ix
TABLolar LİSTESİ.....	xii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xiv
KISALTMALAR	xv

1. BÖLÜM

GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu	4
1.1.1. Alt problemler	4
1.2. Araştırmanın Amacı.....	4
1.3. Araştırmanın Önemi	7
1.4. Sınırlılıklar	8
1.5. Tanımlar	8

2. BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	12
2.1. Karanlık Üçlü	12
2.1.1. Makyavelizm	12
2.1.2. Narsisizm	14
2.1.3. Psikopati	16
2.2. Kişilerarası Çatışma Çözme Stilleri.....	16
2.2.1. Çatışma	18
2.2.2 Çözme.....	19
2.2.1.1 Evlilikte Çatışma Çözme	20
2.4. İletişim	22

2.4.1. Evlilikte İletişim.....	23
2.5. Evlilik	24
2.5.1. Evlilik Tanımı	24
2.5.2. Evlilik Uyumu	25
5.6. Karanlık üçlü, iletişim becerileri ve kişilerarası çatışma çözme açısından evlilik uyumu ile ilgili yapılan araştırmalar	27
5.6.1. Karanlık Üçlü konusunda yapılan araştırmalar.....	27
5.6.2. Kişilerarası Çatışma Çözme Konusunda Yapılmış Araştırmalar	28
5.6.3. Etkili İletişim Becerileri Konusunda Yapılmış Araştırmalar ...	28
5.6.4. Evlilik Konusunda Yapılmış Araştırmalar.....	30
3. BÖLÜM	
YÖNTEM	31
3.1. Araştırmanın Yöntemi	31
3.1. Araştırmanın Modeli	31
3.2. Evren ve Örneklem	32
3.3. Veri Toplama Araçları.....	34
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu	34
3.3.2. Evlilikte Uyum Ölçeği.....	34
3.3.3. Karanlık Üçlü Ölçeği (Dirty Dozen Scale)	35
3.3.4. Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği	36
3.3.5. Etkili İletişim Becerileri Ölçeği (EİBÖ)	36
3.4. Verilerin Analizi	37
4. BÖLÜM	
BULGULAR	39
4.1. Betimsel İstatistikler.....	39
4.2. Karşılaştırmalar	43
4.3. Korelasyon	45
4.4. Regresyon	51

5. BÖLÜM	
TARTIŞMA	60
5.1. Tartışma ve Yorum	60
6. BÖLÜM	
SONUÇ VE ÖNERİLER	70
6.1. Sonuçlar	70
6.2. Öneriler.....	73
KAYNAKÇA	75
EKLER.....	81
Ek 1. Aydınlatılmış Onam Formu	81
Ek 2. Bilgilendirme Formu	82
Ek-3 Sosyodemografik Form.....	83
Ek-4 Karanlık Üçlü Ölçeği	84
Ek-5 Evlilik Uyumu Ölçeği	85
Ek-6 Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği	86
Ek-7 İletişim becerileri Ölçeği.....	87
ÖZGEÇMİŞ	88
İNTİHAL RAPORU	89
ETİK KURUL RAPORU	90

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Evli çiftlerin demografik özelliklerine göre dağılımı.....	35
Tablo 2. Evli çiftlerin psikiyatrik hastalık durumlarına göre dağılımı	41
Tablo 3. Kadınların Evlilikte Uyum, Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanları.....	43
Tablo 3.1. Erkeklerin Evlilikte Uyum, Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanları	44
Tablo 4. Evli çiftlerin Evlilikte Uyum, Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanlarının karşılaştırılması..	45
Tablo 5. Evli çiftlerin Evlilikte Uyum, Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanları arasındaki Intra-Class korelasyonlar.....	47
Tablo 6. Kadınların Evlilikte Uyum Ölçeği puanları ile Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanları arasındaki korelasyonlar	49
Tablo 6.1. Erkeklerin Evlilikte Uyum Ölçeği puanları ile Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanları arasındaki korelasyonlar	51
Tablo 7. Kadınların Evlilikte Uyum Ölçeği puanları ile erkeklerin Evlilikte Uyum Ölçeği, Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanları arasındaki korelasyonlar	53

Tablo 7.1 Erkeklerin Evlilikte Uyum Ölçeği puanları ile kadınların Evlilikte Uyum Ölçeği, Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanları arasındaki korelasyonlar55

Tablo 8. Kadınların Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanlarını Evlilikte Uyum Ölçeği puanlarını yordama durumu57

Tablo 9. Kadınların Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanlarını erkeklerin Evlilikte Uyum Ölçeği puanlarını yordama durumu.....58

Tablo 10. Erkeklerin Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanlarını Evlilikte Uyum Ölçeği puanlarını yordama durumu60

Tablo 11. Erkeklerin Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanlarını kadınların Evlilikte Uyum Ölçeği puanlarını yordama durumu.....61

ŞEKİLLER LİSTESİ

- Şekil 1.** Kadınların Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanlarının Evlilikte Uyum Ölçeği puanlarını yordama durumu.....57
- Şekil 2.** Kadınların Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanlarının erkeklerin Evlilikte Uyum Ölçeği puanlarını yordama durumu.....58
- Şekil 3.** Erkeklerin Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanlarının Evlilikte Uyum Ölçeği puanlarını yordama durumu.....59
- Şekil 4.** Erkeklerin Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanlarının kadınların Evlilikte Uyum Ölçeği puanlarını yordama durumu.....60

KISALTMALAR

B :Regresyon Katsayısı

EU :Evlilik Uyumu

EUÖ :Evlilik Uyumu Ölçeği

KÇÇÖ :Kişilerarası Çatışma Çözme Ölçeği

KÜÖ :Karanlık Üçlü Ölçeği

İBÖ :İletişim Becerileri Ölçeği

1. BÖLÜM

GİRİŞ

Tüm kültürlerde sosyal yaşantının en küçük grubu olan aile, aralarında biyolojik, psikolojik ve sosyal ilişkiler içinde yaşayan ve bütün olarak sorumlulukları olan bir birimdir (Kışlak ve Göztepe, 2012). Aile sosyal bir grup, yapı ya da alt sistem olarak tanımlanabilir.

Evlilik ise kadın ve erkeğin yaşamı ortak paylaşma adına yaptıkları bir anlaşmadır. Evlilik her ne kadar erkek ve kadının yaşamda ortak mücadele vermek adına yaptıkları ikili bir anlaşma gibi gözükse de ahlaki normlar, din kuralları, sosyal yasalar ve yapılar tarafından düzenlenir ve kontrol altında tutulur (Ekşi ve Kahraman, 2012). Evlilik; aile kurumunun oluşturulduğu, gelecek neslin devamının sağlandığı bir birliktelik olduğundan, en özel insan topluluğu olarak tanımlanmaktadır (Soylu ve Kağnıcı, 2015). Bu birliktelik farklı iki bireyin bir araya gelmesiyle oluşturulduğundan sorunlar yaşanması doğaldır. Evlilik ilişkisi içerisinde eşlerin yaşadıkları duygusal ve davranışsal problemler, herhangi bir destek almadıkları takdirde evliliklerini etkilemektedir. Karşılıklı etkileşim, evlilik ve aileyi ilgilendiren konularda fikir birliği yapabilen ve problemlerini sorunsuz şekilde çözüme kavuşturan eşlerin evliliği uyumlu olarak kabul edilmektedir (Duran ve Hamamcı, 2010).

Evlilik uyumu, evlilik araştırmalarına konu olan temel kavramlardan biridir. Sağlıklı bir evlilikte her iki eşin de uyumlu olması beklenir (Fışıloğlu ve Demir, 2000). Bazı kişilik özellikleri de evlilik uyumunu etkilemektedir. Dünyada son yıllarda evlilik sorunlarının artması evlilik uyumu ile ilgili konuların araştırılmaya başlanmasını kaçınılmaz kılmıştır. Ülkemizde Türkiye İstatistik Kurumuna

(TÜİK) göre; evlenen çiftlerin sayısı 2016 yılında 594 bin 493 iken 2017 yılında %4,2 azalarak 569 bin 459 olmuş, kaba evlenme hızı binde 7,09 olarak gerçekleşmiştir. Yine TÜİK verilerine göre boşanan çiftlerin sayısı 2016 yılında 126 bin 164 iken 2017 yılında %1,8 artarak 128 bin 411 olmuş, kaba boşanma hızı binde 1,6 olarak hesaplanmıştır. Boşanmaların artması, evlilik konusunu önlemler almayı gerektirecek kadar ciddi boyutlara taşımış, bu veriler ışığında boşanmalara etkisi olabilecek değişkenlerin incelenmesi zorunlu hale gelmiştir. Bu durum kişilik özellikleri, kişilerarası problem çözme ve iletişim becerileri evliliğin sürdürülmesinde etkili olabilir mi, sorusunu akla getirmektedir.

Kişilik, uzun zamandır psikolojinin en temel konularından biri olarak ele alınmaktadır (Taysi, 2010). Kişilik; insanların bir diğeriyle etkileşimi sonucunda, farklı ve ortak yönlerini belirlemeye yardımcı olan özellikleridir. Başka bir deyişle kişilik; çevreye tepki göstermenin tipik yollarını ve günlük hayatında herhangi bir ortamda düşünme, hissetme ve davranma eğilimlerini içermektedir (Özer, ve ark, 2017). Bireyler; sahip oldukları duygusal ve davranışsal özellikleri, aldıkları eğitimleri ve yaşamış oldukları deneyimlerini çevre koşullarıyla birleştirerek kendilerine has özellikler taşırlar. Bazı kişilik özellikleri, bireyin toplum içindeki duygusal ve davranışsal tepkilerini önceden tahmin edebilmeye yardımcı olması bakımından önemlidir.

Toplumsal davranış alanında kişiliğin karanlık tarafı ile aydınlık tarafı arasındaki ayırım, son yıllarda dikkat çeken konular arasındadır. Karanlık kişilik özellikleri; çıkarıcı davranışlar, bencillik, vurdumduymazlık, empati eksikliğini tanımlamak için kullanılmaktadır. Karanlık kişilik özellikleri ayrıca yönlendirici davranışları, sömürüyü ve bireyin bir diğeriye üstünlük kurma çabalarını da tanımlamaktadır (Murat ve Börü., 2017). Aydınlık taraf ise beş faktör kişilik modeli olarak adlandırılan karakteristik özellikleri tanımlamaktadır (Acaray ve Günsel., 2017). Evlilikler evlilik hayatı içerisinde farklı dinamikler barındırır ve bu dinamikler her evlilikte farklı bireyler olması değişik davranış örüntüleri göstermeleri sebebiyle kendilerine özgü özellikler gösterebilirler (Murat ve Börü., 2017).

Eşler arasındaki uyum ve evlilik doyumuyla alakalı olarak genellikle araştırılan değişkenlerden bir diğeri de sağlıklı iletişimidir (Koydemir ve Tezer., 2005). İletişim; bireylerin birbirlerine açık olması, birlikte karar alması ve eşit paylaşımlarda bulunması bakımından evlilik yaşamının kalitesini belirler. Eşler arasındaki iletişim eksikliğinin ise evliliğe zarar verdiği düşünüldüğünden, iletişime zarar veren problemleri çözmeden uyumlu bir evliliği yürütmek zordur (Soylu ve Kağnıcı, 2015).

İletişim becerilerindeki eksikliğin yanı sıra çatışma çözme becerilerindeki yetersizlik de evlilik sorunlarının başlıca nedeni olarak görülmektedir. İkili ilişkilerde anlaşmazlıklar kaçınılmaz olduğundan, sorunlar ve çatışmalar tekrar tekrar yaşanmaktadır (Taysi, 2010).

Çiftler, sağlıklı iletişimi ve olumlu çatışma çözme davranışlarını bilmiyorlarsa evlilik hayatında sorunlar yaşamalarının kaçınılmaz olduğu düşünülmektedir (Şendil ve Korkut., 2008). Dolayısıyla evlilik uyumuyla ilgili değişkenlerden bir diğeri de, çatışma çözme stilleridir. Evlilikte çatışma çözme stilleri, çiftlerin evlilik yaşamlarında karşılaştıkları problemlerle baş etme biçimleri olarak tanımlanmaktadır (Soylu ve Kağnıcı., 2015).

İnsanlar sahip oldukları iletişim becerileri ile evliliklerini uyumlu ya da uyumsuz boyuta taşıyabilirler. Bu da evlilikten elde edecekleri doyumun ve mutluluğun düzeyini etkilemektedir. Günümüzde evliliklere ve evlilik ilişkilerine dair araştırmalar giderek çoğalmakla birlikte evlilik uyumunu belirleyen değişkenler de araştırmacılar tarafından dikkatle incelenmektedir (Yalçın, 2014).

Evlilik uyumu ile ilgili yapılan çalışmalarda neden olan uyumun hangi alanlarda bozulduğuna yönelik çeşitli sonuçlar elde edilmiş, genel olarak eşlerin kişilik özellikleri, iletişim, eşler arasındaki cinsel yaşamın niteliği, eşlerin fiziksel ve ruhsal durumları ve evliliği etkileyebilecek sosyodemografik özellikler üzerinde durulmuştur (Erdoğan ve Kuruoğlu., 2013).

Bu açıdan bu çalışmada, evli çiftlerde karanlık kişilik özellikleri ile çatışma, iletişim tarzlarının evlilik uyumu ile ilişkisi araştırılacaktır. Araştırma da evlilik

uyumu olarak da tanımlanan çift uyumu hem kişilik özellikleri bakımından hem de iletişimin evlilik uyumuna etkisi bakımından incelenecektir.

1.1. Problem Durumu

Evli bireylerin, karanlık üçlü kişilik özellikleri, iletişim becerileri ve kişilerarası çatışma çözme tarzları ile evlilik uyumu arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.1.1. Alt problemler

1. Evli bireylerin evlilik uyumu cinsiyet açısından farklılık göstermekte midir?

2. Evli bireylerin evliliklerinde sorun olduğunu düşünmeleri cinsiyet açısından farklılık göstermekte midir?

3. Evli bireylerin evlilik hayatı sürecinde psikiyatrik destek almayı düşünmeleri cinsiyet açısından farklılık göstermekte midir?

4. Evli bireylerin evlilik uyumu ile karanlık üçlü kişilik özellikleri, iletişim becerileri ve kişilerarası çatışma çözüm tarzları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

5. Evli bireylerin, karanlık üçlü kişilik özellikleri, iletişim becerileri ve kişilerarası çatışma çözme tarzları evlilik uyumunu yordamaktadır

1.2. Araştırmanın Amacı

Evli bireyler arasında problemlerin sebepleri araştırıldığında pek çoğunun sosyodemografik özelliklerinin yanında, sağlıklı iletişim ve eşlerin kişilik özelliklerinin uyumlu olmamasından kaynaklandığı görülür. Ek olarak toplumda psikiyatrik destek almayı düşünen ya da destek alan bireylerin ve çiftlerin sayısı oldukça azdır. İçinde yaşadığımız toplum koşulları

araştırıldığında ilişkiler ve evliliklerin gittikçe daha fazla bozulmaya başladığı görülmektedir. Ayrıca kişilerin sağlıklı çatışma çözme becerileri geliştirmemiş olmaları da evlilik uyumlarını olumsuz etkilediğini düşündürür.

Bu araştırma karı-koca ilişkisinin, zaman içerisinde evlilikleri boyunca paylaşımlarının artması ile birlikte bireylerin birbirlerini birçok açıdan etkilediğini, eşin diğer eşi manipüle etme çabasını ve çatışma- iletişim stillerinin evlilik uyumunu ne şekilde olumlu/olumsuz yordadığını ortaya koymaya çalışmıştır.

Bu çalışma çerçevesinde evlilik uyumunu etkileyen iki temel değişken ele alınmıştır. Bu temel değişkenlerden bir tanesi karanlık kişilik özelliklerine sahip bir eşin diğer eşi manipüle etme çabasına yönelik gösterdiği olumsuz karanlık kişilik özellikleridir. Bunlar (Makyavelizm, Psikopati ve Narsisizmdir). Bir diğer değişken ise evlilik hayatının olmazsa olmazı iletişimdir. Karı-koca bir tartışma esnasında eşinin söylediğini duymak yerine cevap vermek için kendi söyleyeceklerini düşünür. Bu durumda eşinin söylediklerini yanlış anlar ve aralarında yeni tartışmalar çıkar. Buda eşlerin çözecekleri sorunları çözmemesi gibi üstüne yeni sorunlar çıkmasına neden olur. Çatışma sürecinde doğru iletişim çok önemlidir. Bunu sağlayabilen işler arasında evlilik bağları güçlenir. Bu çalışmada evli bireylerin karanlık kişilik özelliklerinin evlilik uyumunu negatif yönde etkilemesinin yanında çatışma çözme iletişim becerilerini öğrenen bireylerin evlilik uyumlarının pozitif yönde olması ve evliliklerinin sürüyor olması beklenmiştir.

Özetlemek gerekirse, bu araştırmanın temel amacı karanlık kişilik özelliğine sahip kişilerin evlilik ilişkilerinin incelenmesi ve bu ilişki sürecinde çatışma iletişim tarzlarının evlilik uyumuna etkisinin araştırılmasıdır.

Bu konuda Türk popülasyonu üzerinde çalışma yapılmamış olması bir eksikliklerdir. Bu çalışmanın amacı karanlık üçlü kişilik envanterinin Türk literatüründeki yerini arttırmaktır. Araştırmanın genel hipotezi, Karanlık Üçlü Kişilik özelliklerinin ve evlilik uyumu arasında negatif yönde anlamlı ilişki vardır.

Çatışma, Çözme ve İletişim Becerileri ise evlilik uyumunu pozitif yönde yordayan anlamlı değişkendir.

Araştırmanın amacı kapsamında belirlenen hipotezler aşağıdaki gibi oluşturulmuştur.

1-Evli çiftlerin Evlilikte Uyum, Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanları arasında anlamlı fark var mıdır?

2-Evli çiftlerin Evlilikte Uyum, Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanları arasındaki Intra-Class korelasyonlardaki uyum ne düzeydedir?

3-Kadınların Evlilikte Uyum Ölçeği puanları ile Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanları arasında anlamlı korelasyon var mıdır?

4-Erkeklerin Evlilikte Uyum Ölçeği puanları ile Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanları arasında anlamlı korelasyon var mıdır?

5-Kadınların Evlilikte Uyum Ölçeği puanları ile erkeklerin Evlilikte Uyum Ölçeği, Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanları arasında anlamlı korelasyon var mıdır?

6-Erkeklerin Evlilikte Uyum Ölçeği puanları ile kadınların Evlilikte Uyum Ölçeği, Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanları arasında anlamlı korelasyon var mıdır?

7-Kadınların Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanları kendi Evlilikte Uyum Ölçeği puanlarını anlamlı düzeyde yordamakta mıdır?

8- Kadınların Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanları Erkeklerin Evlilikte Uyum Ölçeği puanlarını anlamlı düzeyde yordamakta mıdır?

9- Erkeklerin Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanları kendi Evlilikte Uyum Ölçeği puanlarını anlamlı düzeyde yordamakta mıdır?

10-Erkeklerin Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanları kadınların Evlilikte Uyum Ölçeği puanlarını anlamlı düzeyde yordamakta mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Evlilik ilişkileri ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde sosyodemografik özellikler ve bilinen beş faktör kişilik özellikleri ile evlilik araştırma konusu olarak geniş yer tutmaktadır. Örneğin; (Tutarel ve Kışlak., 2002). Yılında “empati ve demografik değişkenlerin evlilik uyumu ile ilişkisi”ni araştırmışlardır. Yapılan bir başka araştırmada Yalçın, (2014) “evlilik uyumu ile sosyodemografik özellikler arasındaki ilişki”yi araştırmıştır. Fakat karanlık kişilik özellikleri ülkemizde filizlenmeye başlayan çok yeni bir konudur ve evlilik uyumu ile ilişkisini araştıran herhangi bir çalışma mevcut değildir. Kişilerin yaşanan çağda birbirlerini manipüle etme, çıkarları doğrultusunda davranış sergileme, karşısındaki kişiyi sömürme gibi karanlık kişilik özellikleri gösterdikleri görülmektedir. Bu kişilerin evlilik hayatında karanlık kişilik özelliklerini ne kadar sergiledikleri ve bu davranışlarının evlilik uyumunu nasıl yordadığı merak konusudur. Bir diğer değişken olan iletişimin evlilik uyumu ile ilişkisini araştıran çalışmalar mevcuttur. Aynı şekilde evlilik uyumunun kişilerarası çatışma çözme tarzlarını ölçen bir literatür taraması yine bu konuda sınırlı olsa kaynağa sahiptir (Soylu ve Kağnıcı., 2015). “Evlilik uyumunun empatik eğilim, iletişim ve çatışma çözme stillerine göre yordanması” evlilikle ilişkili olduğunu düşündüğümüz bu iki değişkenin birlikte yer aldığı bir çalışmadır. Bu değişkenlere ek olarak karanlık üçlü'nün evlilik uyumu ile ilişkisini

birarada yürüten başka bir çalışma yapılmamış olup, yapılan bu araştırma evlilik üzerine ölçmüş olduğu bu değişkenlerle bir ilki oluşturması bakımından oldukça önemli görülmektedir.

1.4. Sınırlılıklar

Araştırmanın sınırlılıkları aşağıdaki gibidir.

1. Araştırma 18 yaş ve üzeri, okuryazar, en az iki yıl evli ve daha önce evlenip boşanmamış çiftler ile sınırlıdır.
2. Araştırma, araştırma ölçekleri ve bu ölçekler çerçevesinde hazırlanan anket soruları ile sınırlıdır.
3. Araştırmanın bulguları ve bulgulardan yola çıkılarak varılan sonuç ve öneriler araştırma evreni ile sınırlıdır.

1.5. Tanımlar

Çatışma: Sosyal yaşam içinde karşılaşılan kişilerarası çatışmalar, kişilerin ihtiyaç ve çıkarlarından, kişi veya çatışmaya ilişkin yaşantılardan, çatışmanın olduğu yapıdan, kişisel değer yargılarından, olumlu ve olumsuz iletişimsel süreçlerden, karşılıklı engellemelerden, kaygı durumlarından, gerginlikten ve uyumsuzluklardan ortaya çıkabilen birçok nedeni içinde barındırabilmektedir. Son zamanlarda iletişime ek olarak çatışma çözme becerilerindeki eksiklik de evlilik sorunlarının başlıca nedeni olarak görülmesi sebebiyle araştırmaya katkı sağlayacağı düşünülerek eklenmiştir.

Çözme: Çözme, var olan anlaşmazlığın sona erdirilmesi konusundaki stratejileri ortaya çıkararak, sorunlara yönelik çözümün uzlaşma ile eşit tutulmasıdır (Basım, Çetin, Tabak, 2009). Buradan hareketle çalışmamızın amacı; bireylerin, iletişim süreçlerine odaklanan kişilerarası çatışma çözme yaklaşımlarına etki eden kişilik özelliklerinin evlilik uyumunu etkilerini ortaya çıkarmaktır.

Evlilik: Evlilik, aile ilişkisinin oluşturulduğu bir yapı olduğundan, en temel ve ilkel insan birlikteliği olarak önemli sayılmaktadır (Kağnıcı, soylu, 2015). Evlilik yaşamının gerekliliği ve nedeni düşünüldüğünde, iki kişinin biyolojik, psikolojik ve sosyal gereksinimlerinin doyurulmasının amaçlandığı görülmektedir. Evlilikte psikolojik ihtiyaçların doyurulması kadın ve erkeğin her ikisinin de en temel gereksinim olan sevgi ile doyuma ulaşmakta ve tarafların kendilerini diğer eşle birlikte aynı hayatı paylaşabilmekten haz alması ile sağlanmaktadır (Kahraman, Ekşi, 2012). Evlilik uyumunu, doyumunu, tatminini, kalitesini belirleyen oldukça geniş bir çalışmanın varlığına rağmen, bir kişilik özelliği olarak karanlık üçlü (narsisizm, psikopati, Makyavelizm) ve evlilik ilişkisini açıklayan çalışmalar oldukça sınırlıdır. Türkçe literatüründe böyle bir çalışma mevcut değildir. Bu nedenle evlilik uyumu üzerine hazırlanmış olan bu çalışma da evliliği etkileyen faktörler detaylı olarak incelenmeye çalışılmıştır.

Evlilik uyumu: Evlilik hayatında çatışmaya neden olan başka birçok faktör bulunmaktadır. Rusell (1983) evlilik uyumunu; eşlerin birbirlerinden farklı olmadıkları düşüncesi ile birlikte eşlerin evlilik ilişkisi içerisinde saygı, sevgi, cinsel doyum, düşünsel davranışlarda bulunma koşuluyla gerçekleştirdikleri bir birliktelik olarak niteler (Yalçın, 2014). Çiftler, onarıcı iletişimi ve pozitif çatışma çözme davranışlarını bilmiyorlarsa evlilik ilişkisinde sorun yaşamalarının kaçınılmaz olduğu düşünülmektedir. Yapılan bu araştırmada karanlık kişilik özelliklerine de değinilerek evlilikte uyumu bozan faktörlere bir yenisi eklenmek istenmiştir.

Karanlık Üçlü: Bu çalışma kişiliğin karanlık yönü olarak ele alınan ve karanlık üçlü olarak değerlendirilen kişilik özellikleri (narsisizm, Makyavelizm ve psikopati) evlilik uyumunun yordanmasında eşe ve benliğe yönelik olumsuz etkisi olduğu hipotezini test etmek için kullanılmıştır (Serbest, Aydoğan, 2016). Kişilik özelliklerinin, bireylerin sosyal yaşamlarında göstermiş oldukları davranışların önemli bir belirleyicisi olduğu ifade edilebilir. Karanlık kişilik özellikleri sergileyen evli bireylerin evlilik yaşamlarında bir takım olumsuz tutum ve davranışlar sergilemeleri tahmin edilmektedir. Bu nedenle bu üç karanlık kişilik özelliğinin evlilik uyumuna etkisini araştırmak üzere Karanlık Üçlü Ölçeği kullanılmıştır.

Makyavelizm: Makyavelizm, İtalyan politikacı Niccolo Machiavelli'nin “De Principatibus – Prenslükler Hakkında” adlı kitabında yer alan düşünceler üzerine kurulu bir yaklaşımdır. Machiavelli, kitabında temel olarak “amaca ulaşmak için her yolun mubah olduğu” savını dile getirmiştir (Demirtaş, Biçkes, 2014). Makyavelist kişi, hedeflediklerini gerçekleştirmek ve bireysel çıkarlarını küçük göstermek için birçok yolun denenebileceğini, kişisel çıkarlarımızı karşılayabilmek, ihtiyaç duyduğumuz da yalan söylememizin olağan bir şey olduğunu, insanları yönetebilmek ve ya yönlendirebilmek için onlara gerçeği değil duymak istediklerini söylememiz gerektiğini söyleyen bir kişilik özelliği olarak ele alınmaktadır. Makyavelizm kişilik özelliğinin tek olarak ele alındığı bir araştırma ülkemiz literatüründe mevcut değildir. Yapmış olduğumuz araştırma sonuçlarına göre makyavelist bireylerin evlilik uyumlarına ayrı olarak bakılmıştır. Buna bağlı olarak yapılan araştırma literatüre sunacağı katkı açısından özel bir öneme sahiptir.

Narsisizm: Narsisizmin en belirgin özelliği benliğin aşırı bir şekilde öne çıkarılmaya çalışılmasıdır. Narsisizm, kısaca kendini aşırı beğenen, kibirli başkaları üzerinde otorite kuran, teşhirciliğe meyilli, kendini eşsiz ve diğer insanlardan üstün gören bireysel özellikleri ifade etmektedir (Serbest, Aydoğan, 2016). Karanlık kişilik özelliklerinden biri olarak tanımlanan narsisizm kavramı bireyin, aile hayatı içerisinde ve sosyal yaşam alanlarında diğer insanlara karşı duyarlılığını, evliliğe ve eşe yönelik olumsuz yanılsamalarını ortaya koymayı amaçlamıştır. Bildiğimiz kadarıyla, bu üç kişilik özelliğinin tek tek ele alınarak evlilik uyumunun yordanmaya çalışıldığı bir araştırma mevcut değildir. Bu nedenle karanlık kişilik özellikleri değerlendirme ölçeği kullanılarak narsisizm özelliği ile evlilik uyumunun araştırılması literatüre ek olarak katkı sağlayacağı düşünülmüştür.

Psikopati: Psikopati sanılanın, günlük halk dilinde konuşulan “psikopat” kelimesinin aksine, bir kişilik bozukluğu olarak ele alınmamaktadır. Psikopati bir başka deyişle; empati yokluğu, endişe ile birlikte uyarım ve heyecan arama, dürtülerine engel olamama, zayıf davranış kontrolü, sorumluluk yokluğu, yetişkin antisosyal davranışı olarak tanımlanmıştır. Psikopatların aldatıcı ve

manipülatör olma eğilimleri ise onları Makyavelizm özelliğini de beraberinde yansıtabileceklerini gösterir (Özsoy, Ardıç, 2017). Bu karanlık kişilik özelliğinin evlilik yaşamında görülen yüzü ise aldatma, dürtüsel davranışlar, isteğini yapma karşı tarafı düşünmeme şeklinde ortaya çıkmaktadır. Günümüzde teknoloji bağımlılığının yükselmesiyle empati kurmanın eksikliği gün geçtikçe artmaktadır. Kadınların ve erkeklerin psikopatik olma seviyelerinin evlilik uyumu ile ilişkisi bulunduğumuz zaman açısından değerlendirildiğinde ve tek olduğu düşünüldüğünde gelecek araştırmalar açısından önemli görülmektedir.

İletişim: Sağlıklı ilişki kurabilmek için sağlıklı iletişim becerilerine sahip olmak gerekir. Çiftler arasındaki ilişkide en temel becerilerden biri olan iletişim. Evlilik ilişkisinin temelini oluşturmaktadır. Aile içindeki iletişim aile üyeleri arasında bireylerin birbirlerine açılması, fikir alışverişinde bulunması, empatiyi sağlaması açısından aile yaşamının kalitesini belirler. İnsanlar sahip oldukları iletişim becerileri ile evliliklerini uyumlu ya da uyumsuz boyuta taşıyabilirler. Bu nedenle evli çiftlerle araştırma yapılırken evlilik uyumu ile iletişim becerilerinin rolünün ilişkisine bakılması gerekli görülmüştür.

2. BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Karanlık Üçlü

2.1.1. Makyavelizm

Makyavelizm terimi, sınırlandırılabilmesi güç bir terimdir. Farklı dilsel ortamlarda ve kültürlerde var olan değişik tarihi dönemlerde ve jeopolitik bölgelerde Machiavelli'ye karşı alınan dini, siyasi ve kültürel farklılıkların, her araştırmacı tarafından kendi çıkarları, deneyimleri ve buldukları tarihi dönemin etkileri ile özdeşleştirildiğinde yeni tanımlar ortaya çıkmıştır. Makyavelizm, İtalyan politikacı Niccolo Machiavelli'nin "De Principatibus – Prenslükler Hakkında" adlı kitabında yer alan düşünceler üzerine kurulu bir yaklaşımdır. Machiavelli, kitabında temel olarak "amaca ulaşmak için her yolun mubah olduğu" savını dile getirmiştir (Demirtaş, Biçkes, 2014). Bir başka tanım şudur ki; Makyavelizm terimi, Machiavelli'nin öğretisiyle özdeşleştirilir. Terim günlük dilde önyargısız ve titizlikten yoksun bir davranışı ifade etmek için siyasi bir ifade olarak kullanıldığında "Devlet Yararı" ile ya da doğal her türlü ahlaki bağlayıcılıktan yoksun bir siyasetle birlikte düşünülmektedir. Devletin, ülkenin yararını düşünerek yaptığı her hareketinin, özellikle diğer devletlere karşı yapıyorsa, tamamen yasal olduğunu belirten bir "siyasi ilke" olduğunu savunmaktadır (Akal, 2018).

Bu terimin dışında yaygın bilinen iki terim daha mevcuttur: "Machiavellico" (Machiavellice, kurnazca) ve "Machiavellista" (Makyavelist, hileci). Terimlerin ilki günlük dilde entrikalar, gizli tezgâhlar, yalanlarla mühürlenmiş olan kurnaz

ve aldatıcı bir davranışı işaret etmek için kullanılır. İkinci terim ise, ahlak kurallarını hiç umursamadan yalnızca kendi çıkarlarının peşinden gitmeyi amaç edinerek uygulamaya koyan bir Machiavelli öğretisidir (Paulhus ve Williams, 2002).

Bu düşünce 20.yüzyılın sonlarında başlamış ve günümüzde özellikle başkalarını ikna etmek, koşullandırmak, yönetmek gerektiğinde kişi kendini kurtarmak için bir Machiavelli yaratma ihtiyacı duymuştur. Peki bu düşünce sistemi günümüze nasıl ulaşmıştır (Akal, 2018).

Makyavelizm, Christie ve Geis tarafından 1970'li yılların başında ortaya atılmış ve geliştirilmesi Christie, Geis tarafından gerçekleştirilmiştir. Christie ve Geis 16. Yüzyılda yaşamış ünlü İtalyan yazar *Niccolo Machiavelli'nin* prens isimli kitabından esinlenerek bazı kişilik özelliklerine Makyavelizm adını vermişlerdir. Makyavelizm psikoloji ve sosyal psikoloji alanında yüzlerce araştırmaya konu olmuştur.

Christie ve Geis (1970) laboratuvar da güç stratejileri ile ilgili teoriler geliştirmeye çalışırken buldukları MACH bireysel farklılıklarla ilgilenen bir yapı olarak ortaya çıkmıştır. Makyavelizm kişilik özelliklerini kişilerin günlük hayatın içinde aldatma, hileye başvurma, soğuk ve manipülatif davranma eğilimlerinin diğer insanlara göre yüksek olduğunu ifade etmişlerdir.

Makyavelist kişi, hedeflediklerini gerçekleştirmek ve bireysel çıkarlarını küçük göstermek için birçok yola başvurabilmektedir (Christie ve Geis, 1970). Ergeneli (2006), Makyavelizm kavramını sosyal davranışı etkileyen temel kişilik özellikleri arasında saymış, amaca ulaşmak için tüm yolların denenebileceği inancının bu kişileri, çok fazla kural, kaide olmayan durumlarda, pazarlık gerektiren hallerde daha başarılı yapmakta olduğunu savunmuştur (Güney, Mandacı, 2009).

Makyavelizm; kişisel çıkarlarımızı karşılayabilmek için ihtiyaç duyduğumuz da yalan söylememizin olağan bir şey olduğunu, insanları yönetebilmek ve ya yönlendirebilmek için onlara gerçeği değil duymak istediklerini söylememiz

gerektiğini söyleyen bir kişilik özelliği olarak ele alınmaktadır. Ek olarak kimseye güvenilmemesini ve kişisel menfaatler doğrultusunda makyavelistlerin, insanları ve olayları manipüle edebilme olasılığı olacağını tanımlamaktadır (Özsoy, Ardıç, 2017).

Her durumda, insanın merkeziliği üstüne kurulmuş olan bu düşünce sistemi aynı zamanda modernite ve din erkine dayalı (teokratik) bir temelinde yansımaları olarak çeşitlenmektedir. 20.yüzyılın 50'li yıllarında, değişen toplum yapısı ve gelişen teknolojiyle birlikte başkalarını kumanda etme ya da onları hileli biçimde koşullandırma rolünün öngördüğü yerlerde, başka kişilere kendini kabul ettirmenin en işlevsel koşullarını bulmak için Machiavelli bol bol kullanılmıştı.

Bu davranışı uzun vadede kullanmak bir kişilik bozukluğuna, bağımlılığa veya hastalığa dönüşebilir. Bu hastalık, "Machiavellianism" hastalığı olarak tanımlanır. Hastalık, genel olarak her hareketi çıkar ve yarar sağlamak amacıyla, ilişki (çatışma) içinde olduğu kişileri; çocukları, eşleri, dostları, öğrencileri, müşterileri ya da siyasi rakipleri olabilir. Ezmeye ve değiştirmeye yönelik tavır sergileyen kişilere özgü bozuk ve zorlayıcı bir davranıştan oluşur (Akal, 2018).

2.1.2. Narsisizm

Narsisizm kavramı psikanalitik lügata ilk olarak Sadger sayesinde girmiştir. 1898 yılında Havelock Ellis'in "Narcissus-like" terimini kullanmasıyla psikoloji literatürü içerisindeki yerini almaya başlamıştır. Narsisizm kavramı, Yunan mitolojisindeki Narcissus'dan gelmektedir (Serbest, Aydoğan, 2016). Narsisizm; cinsel heyecanlarda kendini kaybetme, kişinin kendi bedenine âşık olması ve neredeyse tümüyle bu halle ilgili olma durumunu betimlemekteydi. 1899'da Nacke, Ellis'in makalesinin Almanca bir özetini yazdı ve bu özet içinde, kişinin kendi vücuduna cinsel bir objeymiş gibi davrandığı, cinsel bozukluğa işaret eden "Narcissismus" terimini kullandı (Timuroğlu, İşcan, 2008).

Temelini klinik kuramlardan alan narsisizm kavramı Freud'un ilgisini çekmiştir. Bunun sonucunda Freud ilk kez 1910 yılında Cinsellik üzerine Üç makale yayımlamış ve narsisizm teriminde bu üç makalesinde değinmiştir. Dört yıl sonra psikoanalitik teoriye büyük katkısı bulunan "on Narcissism; An Introduction" yazısını yayımlamıştır. Freud'a göre narsisizm; cinsel gelişimin bir dönemi olarak ele alınmıştır. Narsisizmden kişilik tipi olarak bahsetmesi ise 1931 yılında yayımladığı bir yazısında görülür (Timuroğlu, İşcan, 2008). Son yıllarda narsisizm kavramı sosyal psikologlarında dikkatini çekmiş ve birçok sosyal araştırmaya konu olmuştur. Yapılan araştırmalar erkek ve kadınların diğer insanlarla kurdukları ilişki içerisinde, benliklerini yüceltmeye çalıştıklarını göstermektedirler. Bu amaçla ilişkilerinde olumsuz yanlarını gizlemeye çalışırken, olumlu özelliklerine vurgu yaparlar. Çok sayıda araştırma olumlu yanılısamaların, ilişki uyumunu yordadığını desteklemiştir. Araştırmanın bulguları hem erkeklerin hem de kadınların sahip oldukları zihinsel yeteneklerini abarttıklarını; sadece erkeklerin kadınlara göre fiziksel çekiciliklerini abarttıklarına dikkat çekmiştir (Bozkuş, Araz, 2015).

Narsisizmin en belirgin özelliği; self'in (gerçek dünya da var olan diğer varlıklardan ayrı olarak yaşanan, algılanan ruhsal ve fiziksel, bütün bir bireyi kapsar-benlik) abartılı bir şekilde öne çıkarılması ve diğer bireylere duyulan ilginin azalmasıdır (Evren, 2012). Narsisizm; kısaca kendini aşırı beğenen, kibirli başka kişilerin üzerinde otorite kurmaya çalışan, teşhirciliğe yatkın, kendini özel ve diğer insanlardan üstün gören kişisel özellikleri ifade etmektedir. Psikologlar narsistik kişileri kendilerini dünyanın merkezinde gören, eleştiriye tahammül edemeyen, çevresindeki insanlara değer vermeyen, bulunduğu çevrede dikkat çekmeye çalışan, kendisine hayranlık duyulmasını isteyen kişiler olarak tanımlamaktadırlar (Serbest, Aydoğan, 2016). Sosyal psikoloji ve kişilik psikolojisi perspektifinden narsisizm, patolojik olması gerekmeyen kişilik özellikleriyle tanımlanmaktadır (Bozkuş, Araz, 2015). Bilimsel olarak araştırıldığında narsisizmin; patolojik (hastalık) olarak araştırılmasının yanında, normal narsisizmden de bahsedildiği görülmektedir. Her birey belirli bir dereceye kadar kendisine âşıktır ve bu konuda, diğer kişilerin kendisine hak vermesini bekler. Ancak benliğe duyulan ilgi ve verilen

değerin, psikiyatrik tedavi gerektirecek şekilde yoğunlaşması, bir kişilik bozukluğu olarak patolojik narsisizmi ortaya çıkarmaktadır (Evren, 2012).

2.1.3. Psikopati

Psikopati üzerine ilk tanımlanma Pinei tarafından 200 yıllık bir geçmişe sahiptir. Psikopati uzun bir zamandır araştırma konusu olmasına rağmen son yıllarda psikiyatri ve psikoloji alanında giderek artan bir çalışma konusudur. Psikopati bir kişilik bozukluğu olarak tanımlanamamaktadır. Bireylerin psikopati eğilim düzeyleri derecelendirildiğinden psikopati, subklinik psikopatiyi ifade etmektedir (Özsoy, Ardıç, 2017).

Psikopati bir başka deyişle, empati yokluğu, endişe ile birlikte uyarım ve heyecan arama, dürtülerine engel olamama, zayıf davranış kontrolü, sorumluluk yokluğu, yetişkin antisosyal davranışı olarak tanımlanmıştır. Bu özelliklere sahip kişiler kendilerini üstün görürler. İnsanları kolaylıkla kandırabilir ve rahatlıkla ikili ilişkiler kurabilirler. Psikopatlar kendilerini diğer insanlardan üstün ve önemli gören özellikleri bakımından narsistik özellikleri olan bir yapıya sahiptirler. Psikopatların aldatıcı ve manipülatif olma eğilimleri ise onları Makyavelizm özelliğini de beraberinde yansıtabileceklerini gösterir (Özsoy, Ardıç, 2017).

Psikopatların anlık dürtülerle hareket ettikleri görülür bu nedenle evlilik ilişkisinde karşı tarafı aldatma ihtimali de oldukça fazladır. Dürtüsel eylemler ortaya çıkarttıkları davranışlarının sonuçlarını umursamazlar ve yaptıklarının sorumluluğunu düşünmezler. “canım öyle istedi” ya da “canım istediği için yaptım” gibi cevaplar oldukça sık olarak kullanılır. Bu dürtüsel davranışların nedeni psikopatların isteklerin ve ihtiyaçların tatmininde sabırsız olmalarıdır.

2.2. Kişilerarası Çatışma Çözme Stilleri

İnsanlar yaşamları süresince çok farklı gruplar içerisinde yer almakta ve sosyal etkileşim içerisinde hayatlarını sürdürmektedir. Sosyal yaşam içerisinde

karşılaşılan çatışmalar; ihtiyaç ve çıkarlardan, kişisel değerlerden, çatışmanın içinde yaşadığı yapıdan, iletişimsel süreçlerden, kaygı duygularından, karşılıklı engellemelerden, uyumsuzluk ve gerginliklerden ve daha birçok nedenden kaynaklanmaktadır (Basım, Çetin, Tabak, 2009). Goldstein (1999)'e göre çatışmalar bir etkileşim sürecidir ve bu süreç kültürel bağlam ya da kişisel süreçler gibi birçok etkenden etkilenmektedir. Çatışmaların etkili çözümü için çatışmaların sonucuna değil çatışma sürecindeki iletişim süreçlerine odaklanan Goldstein (1999), yüzleşme, genel/özel davranış, çatışmaya yaklaşma/kaçınma, kendini açma ve duygusal ifade olmak üzere 5 farklı yaklaşım benimsemiş ve 5 farklı yaklaşımın ölçüldüğü bir ölçek geliştirmiştir.

- Yüzleşme; uyuşmazlık ya da anlaşmazlığın yok olmasına yönelik atılan ilk adım yüzleşme olarak düşünülebilmektedir. Goldstein (1999)'a göre yüzleşme çatışmaların etkili ve olumlu bir şekilde çözülmesinde rol oynamaktadır. Ancak yüzleşme davranışları farklı kültürel değerlerden etkilenebilmektedir (Arslan, 2005).

- Genel/özel davranış; Genel davranış bireylerin her ortamda ve durumda kendilerini rahat hissetmeleri ve bu şekilde davranışlarını göstermeleri; özel davranış ise kişilerin belli ortamlarda davranışlarını rahat sergileyememeleri bazı durumlarda rahat hissetmeleri demektir (Basım, Çetin, Tabak, 2009). Bu açıdan genel/özel davranış, kişilerin buldukları ortamlardaki çatışma davranışları arasındaki farklılardan bahsetmektedir (Goldstein, 1999).

- Çatışmaya yaklaşma/kaçınma; Bu yaklaşım kişilerin çatışmayı nasıl algıladıklarıyla ilişkilidir. Bazı bireyler çatışmayı olumlu, yapıcı olarak görüp hoşgörülü bir şekilde karşılayarak çatışmalardan kaçınmazken bazı bireyler çatışmaları olumsuz ve yıkıcı olarak görmekte ve çatışmaları yok sayıp ondan kaçınmaktadırlar. Çatışmaya karşı olan bu tutumlar da yine kültürden oldukça etkilenmektedir (Goldstein, 1999). Buna karşın bireylerin etkili ve yapıcı çözüme ulaşmasında hoşgörünün belirli ölçüde gerekli olduğu ifade edilmektedir.

- Kendini açma; kendini açma çatışma ve çözme sürecinde, tarafların kendi amaçları ve ihtiyaçlarını karşı tarafa açmaları bakımından, çatışmaların olumlu

çözömlenebilmesi için önemli bir adımdır. Çatışmaların olumlu bir şekilde çözümlenebilmesi, çatışmada bulunan bireylerin kendilerini, geçmişlerini ve geleceğe yönelik duygu ve düşüncelerini ortaya koyabilmesiyle mümkündür (Basım, Çetin, Tabak, 2009).

- Duygusal ifade; Bu yaklaşım ise çatışma sürecinde duyguların ifadesinin çatışmaların çözümü için olumlu bir katkısı olduğunu savunmaktadır (Basım, Çetin ve Meydan, 2009). Bu yaklaşımda duygular, çatışmayı olduğu kadar çatışmanın çözümlenmesinde de etkili olarak görölmektedir. Bahsedilen bu beş yaklaşımın bireyler tarafından benimsenmesi ve çatışma sürecinde çözüm amaçlı kullanımları kişilerin bireysel özelliklerine, kültüre ve bağlama göre değişkenlik göstermektedir. Arslan (2005)'e göre çatışmalar bireylerin farklı istek, ihtiyaç ve çıkarlarının karşı karşıya gelmesi ile meydana gelmekte ve bu çatışmaların çözümü için de etkili çatışma çözme davranışları gerekmektedir. Kişilerin bireysel özellikleri ile bulunduğu toplumun özellikleri ise bu çatışma çözme davranışlarını etkilemektedir. Ona göre çatışmaların çözümlenmesinde etkili iletişim becerileri ve problem çözme davranışları önemlidir.

Çatışma genel anlamda bir problem durumudur. Bu nedenle kişinin çatışma çözme konusundaki yaklaşımı onun probleme nasıl tepki gösterdiği ile ilgilidir. Bazı insanlar yüzleşmekten çekinebilir ve çatışmaktan kaçır. Bazıları öfke içeren davranışlar sergileyebilir, bazı insanlar ise problemi çözmeye yönelik kendilerini ve duygularını açmaktan çekinmez ve sağlıklı iletişim kurmaya özen gösterir. Bu nedenle kişinin sahip olduğu problem çözme yaklaşımı çok önemlidir (Arslan, 2005).

2.2.1. Çatışma

Çatışma, sosyal varlıkların aralarında ya da içlerinde; geçimsizliğin, anlaşmazlığın, uyuşmazlığın ortaya çıktığı bir etkileşim süreci olarak adlandırılmaktadır (Basım, Çetin, Tabak, 2009). Son yıllarda dünya genelinde pek çok aile, içinde bulunduğu yaşam koşullarında artan gerileme ve dengesiz gelir dağılımı nedeniyle bir takım zorluklarla karşı karşıya kalmıştır. Bugün bir milyar insanın yaşam koşulları; sağlıklı ve yeterli konutların olanaksızlığı, temiz suyun ve besinin ulaştırılamaması, sağlık koşullarının yetersizliği ve bu

konudaki imkânların eksikliği çatışma olarak karşımıza çıkmaktadır (Boylu, Terzioğlu, 2008). Sosyal yaşam içinde karşılaşılan kişilerarası çatışmalar; kişilerin ihtiyaç ve çıkarlarından, kişi veya çatışmaya ilişkin yaşantılardan, çatışmanın olduğu yapıdan, kişisel değer yargılarından, olumlu ve olumsuz iletişimsel süreçlerden, karşılıklı engellemelerden, kaygı durumlarından, gerginlikten ve uyumsuzluklardan ortaya çıkabilen birçok nedeni içinde barındırabilmektedir. Tüm bu saydığımız nedenler ve daha fazlası kişilerarası çatışmaların, olumsuz günlük hayatın önemli eksikliği olarak karşımıza çıkmakta ve iletişimsel süreçler biçiminde görülmesine yol açabilmektedir (Basım, Çetin, Meydan., 2009). Kişilerin tartışmacı yapılarından dolayı çok fazla çatışma yaşamaları ve bu çatışmaların çözümüne yönelik eğilim gösterirken, kaçma yaklaşımı sergilemedikleri görülmektedir (Basım, Çetin, Tabak, 2009).

İletişim becerilerindeki yetersizliğin çift uyumunda yıkıcı faktör olduğu yapılan araştırmalar ile ortaya konulmuştur. Son zamanlarda iletişime ek olarak kişilerin çatışma çözme becerilerindeki eksiklikler de evlilik problemlerinin başlıca nedenleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Evlilik ortak olarak ve yüksek derecede arzulanan bir ilişki olmasına rağmen istatistikler evlilik ilişkisinde uyumun kolayca başarılmadığını ve sürdürülemediğini göstermektedir. Evlilikte çatışma çözme stilleri, çiftlerin ilişkilerinde karşılaştıkları problemleri çözmede yardımcı değişken olarak belirlenir (Soylu, Kağnıcı, 2015).

2.2.2 Çözme

Çözme, var olan anlaşmazlığın sona erdirilmesi konusunda yaşanan problemleri ortaya çıkararak, sorunlara yönelik çözümün uzlaşma ile sağlanabilmesidir (Basım, Çetin, Tabak, 2009). Kişilerarasındaki çatışmalar, görünürde olumsuz ve kaçınılması gereken bir durum gibi gözükse de, çatışmanın ortaya çıkışı ve yaşanan süreç beraberinde bazı olumlu sonuçlarda meydana getirebilmektedir. Bu yönüyle çatışma, sosyal/kişisel değişim ve gelişimin kaynağı olarak görülmektedir. Çatışmaların açıklandığı şekilde olumlu ya da olumsuz olarak sonuçlanması, çatışmanın nasıl

görüldüğü ve çözümüne yönelik hangi yaklaşımların sergilendiği çözüme ulaşmada belirleyici birer faktördür. (Şahin, Basım, Çetin, 2009).

Çatışmanın çözümüne yönelik birçok yaklaşımdan söz edilebilir. Rekabetçi ve işbirlikçi akıl yürütme, sözel saldırı, şiddet, ya da çatışmaya bağlanma ve kaçınma yaklaşımların yanında; çözüm yönelimli, hükmetme, yüzleşmeme şeklinde farklı boyutlarda görülebilmektedir.

Beckman (1979), çatışmanın çözümlenmesi için üç temel gereksinimin karşılanması gerektiğini öne sürmüştür.

1. Açık ve etkili iletişim,
2. Çatışmanın derecesi ve doğasıyla ilgili doğru algılama,
3. Çatışmayı çözecek yapıcı çabalar, ki bunlar da her partnerin diğerinin bakış açısını ve alternatif çözümleri düşünmeye istekli olmasını ve gerekliyse uzlaşmaya istekli olmasını minimum düzeyde kapsamaktadır.

Kişilerarası çatışmaların karşılıklı bir etkileşim süreci olduğu ve bu sürecin bireylerin içinde bulunduğu kültür, ortam veya kişisel yapılar gibi birden çok değişkenden etkilendiği düşünülürse, çatışmaların hem sebebi hem de ortadan kalkması açısından iletişim sürecinin olumlu etkisi ön plana çıkmaktadır (Basım, Çetin, Tabak, 2009).

2.2.1.1 Evlilikte Çatışma Çözme

Batı toplumlarında 1950'li yıllardan itibaren gelişen sanayi ile beraber aile yapısında değişiklikler görülmeye başlamıştır. Kadınların iş hayatına katılmaya başlaması, ekonomik gelişmeler, artan eğitim düzeyi, kadın ve erkeğin toplumdaki konumlarının eşitlenmeye başlaması ile aile yapısında değişimler görülmüştür. Evlilik araştırmaları, özellikle kadının iş hayatına dahil olmasının evlilik doyumuna etkisini incelemeye başlamıştır, bir yandan iş hayatı, evlilik ilişkisi, ebeveyn rolleri ve bu rollerin yarattığı çatışmalar ve evlilik uyumları ile ilişkileri üzerinde çalışmalar yapılmıştır (Tezer, 2015). Bu değişikliklere olan hassaslığı nedeniyle evlilik ilişkilerinin düzenli olarak incelenmesi, bugünün

şartlarında evlilik ilişkilerinde geline nokta göstermesi açısından önemlidir. Bu sebeple, bu araştırmada evli kişilerin evlilik uyumları, kişilik özellikleri (narsisizm, psikopati ve Makyavelizm), iletişim, çatışma çözme davranışları, demografik değişkenlerle, evlilik uyumu ve evlilikteki çatışma çözme iletişim becerileri arasındaki ilişkiler incelenmiştir (Şendil, Korkut, 2008).

İletişim becerilerindeki eksikliğin yanı sıra çatışma çözme becerilerindeki eksiklikler de evlilik problemlerinin başlıca sebebi olarak karşımıza çıkmaktadır (Soylu, Kağnıcı., 2015). İnsan yaşamında ve insanla olan her türlü ilişkide çatışma mutlaka görülmektedir (Arslan, 2005). Çatışma genel anlamda uyuşmazlığı, anlaşmazlığı, geçimsizliği ifade etmekle beraber, bireylerin temel psikolojik ihtiyaçlarının karşılanamıyor olması, farklı değer yargıları, kültürleri, cinsiyetleri gibi faktörler de çatışmalara neden olmaktadır (Basım, Çetin, Meydan., 2009). Eşlerin çatışma esnasında çatışma çözme stilleri, birbirlerinin duygularını anlayabilme yeteneği, iletişimin kalitesiyle de ilişkilidir (Şendil, Korkut, 2008). Kişiler arası çatışmaların başlama nedenleri; biliş, algı, duygu, bilinçdışı, ihtiyaçlar, iletişim becerileri gibi farklılıklardan kaynaklanabilir (Arslan, 2005).

İnsanların yetiştiği çevre koşulları, kültür, aile yapısı, eğitim seviyeleri ve çalışma şartları çatışma düzeylerini etkilemektedir. Evlilik ilişkisi içerisinde kişilerin çatışma durumlarını belirleyen bir diğer neden onların evlenme biçimleridir (Fışıloğlu, Demir, 2000). “Erken evlilik, görücü usulü (geleneksel) evlilik, aşk evlilikleri vb” evlilikte çatışmayı belirleyen faktörler arasında sayılmaktadır (Arslan, 2005). Evlilik uyumunda önemli değişkenlerden biride cinsel uyumdur. Hawton ve Catalan, cinsel işlev bozuklukları ve evlilik problemleri arasında bir ilişkinin bulunduğunu, burada önemli olanın, hangisinin birincil hangisinin ikincil olduğunun ayırt edilmesi gerektiğini belirtmiştir. Birçok klinisyen, cinsel işlev bozukluklarının, evlilik içi çatışmaların nedeni olmaktan çok, ilişkinin altında yatan problemlerinin dışa yansımalarıyla ortaya çıktığını, diğer bir deyişle çiftin ilişkilerindeki soruna ikincil olarak geliştiğine inanmıştır. Bu düşünce, cinsel terapi için başvuran çiftlerin, belli düzeyde, eşler arası çatışma yaşadığı gerçeğiyle de örtüşmektedir (Erdoğan, Kuruoğlu., 2013).

Evlilik hayatında uyumu bozan çatışmaya sebep olan başka birçok faktör bulunmaktadır. Bunlardan bazıları; Kadın ve erkeğin evlendikten sonra birbirlerine açık olmaması, evlenmeden önce eşlerin bireysel hayat yaşıyor olması, eşlerin karakter özellikleri, evlendikten sonrada özgür davranışlarda bulunmak istemesi, evlilik sonrasında eşlerin kısıtlandığını düşünmesi, eşin bir diğer eşe karşı sorumluluklarını yerine getirmemesi, çocuk bakımı, eşlerin mesleki statüleri ve benzeri sayılabilir.

Özetle bu başlıkta, evli bireylerin çatışma davranışlarının nedenleri ve evlilik uyumuna etkisi üzerinde durulmuştur.

2.4. İletişim

Bütün ikili ilişkiler sözlü ve ya sözsüz iletişime dayalı olarak ortaya çıkmaktadır. Bir başka tanımda ise iletişim iki kişi arasında mesaj alan ve mesaj veren birimlerden oluşmaktadır (Acaray, Günsel., 2017). Dolayısıyla kişiler arasındaki sorunların çoğu bu ikili iletişime dayanmaktadır. İletişim sağlıklı ise kişiler için anlamlı ve doyurucu bir ilişki sağlanırken, sağlıklı iletişimde ise kişinin anlaşılammaktan duyduğu yalnızlık hissi hakimdir (Soylu, Kağnıcı, 2015). Bireylerin ikili ilişkilerinde yaşadıkları problemlerin çoğunun etkili olmayan iletişimden kaynaklandığı düşünürse, iletişim becerilerinin önemi daha iyi anlaşılacaktır (Owen, Bugay, 2014). Sağlıklı iletişimi sağlayan bazı etkenler vardır. Örneğin; etkin dinleme, karşındakini anlayabilme, duygularını tanıma, bazı sözcüklerle özetlemeler yapma, etkin tepki verebilme gibi beceriler sayılabilir (Korkut, 1996).

İletişim becerileri psikoloji, psikiyatri, psikolojik danışmanlık gibi meslek dallarının uygulamaları sırasında oldukça önemli bir yer tutar. Sağlıklı terapötik ilişki kurabilmek için sağlıklı iletişim becerilerine sahip olmak gerekir. Carkuff (1983) terapötik süreci oluşturan iletişim becerilerini dört madde altında sınıflandırmıştır. Bunlar; dikkat etme, tepki verme, kişiselleştirme ve başlatma olarak tanımlanmıştır. terapötik ilişki içerisinde iletişim kurmaya neden olan

bazı ölçülebilir, gözlenebilir, tekrar edilebilir ve öğretilbilir davranışlarda sağlıklı iletişim becerilerinin öğrenilmesini sağlamaktadır (Korkut, 1996).

Çiftler arasındaki ilişkide en temel becerilerden biri olan iletişim, evlilik ilişkisinin temelini oluşturmaktadır (Kışlak, Çabukça, 2002). Etkili ve sağlıklı iletişim, bireylerin iletişim içerisindeyken birbirlerini doğru olarak algılayıp bunu birbirlerine yansıtmaları, birbirlerine saygılı olmaları, anladıklarını ve anlaşıldıklarını hissettirmeleri ile olasıdır (Owen, Bugay, 2014). Aile içindeki iletişim aile üyeleri arasında bireylerin birbirlerine açılması, fikir alışverişinde bulunması, empatiyi sağlaması açısından aile yaşamının kalitesini belirler. Aile bireylerinin her zaman aralarında etkili ve devamlı bir ilişkinin olması, iyi, kötü yaşantıların paylaşımlarının bulunması ailede sağlıklı ve etkili bir iletişimin oluşmasını sağlar (Kışlak, Çabukça., 2002).

Buna ek olarak, bireylerin cinsiyetleri de iletişimde önemli bir değişken olarak ortaya çıkmaktadır. Ters çıkarımlar olsa da yapılan birden çok araştırmanın sonucuna bağlı olarak kadın ve erkeklerin iletişim becerilerinin farklı olduğunu ve kadınların daha sağlıklı iletişim becerilerine sahip olduğunu ifade etmektedir (Owen, Bugay, 2014).

2.4.1. Evlilikte İletişim

Evlilik, uyumlu iletişim ve etkileşimi sağlayan bir ilişki durumudur (Fışıloğlu, Demir., 2000). Sağlıklı bir evliliğin ortaya çıkabilmesi için olumlu bir iletişimin olması gerekir. Kadın ve erkeğin eşinden beklentilerini ve mesajlarını sözel olarak ifade edebilmeleri için eşlerin aktif bir ilişki içerisinde olması sağlanmalıdır. Etkileşimin belirgin faktörü eşlerin birbirlerine açık olması, beraber olması ve düşünce alışverişini içerdiğinden iletişim evliliğin kalitesini belirler. Çiftler arasındaki iletişim eksikliğinin ise evliliğe zarar verdiği düşünülmüşse sağlıklı evliliğin gerçekleşmesinin olumlu ve pozitif iletişimle mümkün olabileceği görülmektedir (Yalçın, 2014).

Eşlerin evlilik hayatlarında çatışma- çözüme stillerini bilmiyor olmaları sonucunda problem yaşamaları olağan bir durumdur. Eşlerin çatışma- çözüme

stilllerini kullanarak uyumlu bir iletişim içerisinde bulunması sonucunda sağlıklı ve uzun süreli bir evlilik ilişkisi yaşaması mümkündür (Kağnıcı, Soylu, 2015).

Kelly ve Markman (1997) evlilikte olumlu ilişkiyi eşlerin hayat felsefeleri hakkında pozitif duygulara, düşüncelere ve davranışlara sahip olma, olumlu iletişim kurabilme, oluşan çatışmayı çözme becerisi ve eşlerin zevk alarak birlikte aktivite yapabilmeleri olarak tanımlamıştır. İnsanlar sahip oldukları iletişim becerileri ile evlilik uyumlarını arttırabilir ya da azaltabilirler. Buda evlilikten sağlanabilecek doyumun ve mutluluğun düzeyini etkilemektedir (Yalçın, 2014).

2.5. Evlilik

2.5.1. Evlilik Tanımı

Evlilik yukarıda da belirttiğimiz gibi farklı özelliklere sahip toplumlarda iki farklı cinsiyetin yaşamda ortak mücadele vermek adına bir araya gelerek bir sözleşme üzerine kurdukları bütünlük olarak tanımlanmaktadır. Evlilik, aile ilişkisinin oluşturulduğu bir kurum olduğundan, en temel ve eski bir insan birlikteliği olarak önemli sayılmaktadır (Kağnıcı, soylu, 2015). Aile bir bütündür ve evlilik ailenin temel yapı taşını oluşturması bakımından önemli bir rol almaktadır (Yalçın, 2014).

Evlilik yaşamının gerekliliği ve nedeni düşünüldüğünde, iki kişinin biyolojik, psikolojik ve sosyal gereksinimlerinin doyurulmasının amaçlandığı görülmektedir. Evlilikte psikolojik ihtiyaçların doyurulması kadın ve erkeğin her ikisinin de en temel gereksinim olan sevgi ile doyuma ulaşmakta ve tarafların kendilerini diğer eşle birlikte aynı hayatı paylaşabilmekten haz alması ile sağlanmaktadır (Kahraman, Ekşi, 2012).

Evliliği etkileyen birden çok unsur söz konusudur. Bunlardan bir tanesi eşlerin sosyodemografik özellikleridir. Gelir düzeyi, eğitim durumu, çalışma saati, yaş, çocuk sayısı gibi faktörlerin evlilikte uyumu etkilediği çok sayıda araştırmaya konu olmuştur (Boylu, Terzioğlu, 2008). Demografik özelliklerin yanı sıra

çiftlerin benzemesi de eşleri birbirlerine yakınlaştıran bir unsur olmuştur. Birçok araştırma yakın kişilik özelliklerine sahip bireylerin evlilik uyumlarının ve mutluluklarının, farklı kişilik özelliklerine sahip bireylere göre yüksek olduğunu ortaya koymuştur (Kışlak, Çabukça, 2002). Benzer şekilde etrafını algılayan ve düşüncelerini kurgulayan eşlerin evlilikte doyumlarının da daha fazla olduğu görülmüştür. Böylece evlilik uyumu, eşlerin bireysel farklılıklarının azalması, evlilikte mutlu olunması, sağlıklı iletişim kurulması ve çatışmanın azalmasıyla sağlandığı belirlenmiştir (Yalçın, 2014).

Evlilik uyumunu, doyumunu, tatminini, kalitesini belirleyen oldukça geniş bir çalışmanın varlığına rağmen, bir kişilik özelliği olarak karanlık üçlü (narsisizm, psikopati, Makyavelizm) ve evlilik ilişkisini açıklayan çalışmalar oldukça az Türkçe literatüründe böyle bir çalışma mevcut bulunmamaktadır (Bozkuş, Araz, 2015). Daha çok narsistik eğilimleri yüksek biriyle birlikte olan kişiler ile ilgili çalışmalara rastlanılmıştır.

Karanlık üçlü kişilik özellikleri ile yapılan araştırmalar da narsisizm ile evlilik uyumu arasında ilişki olduğuna dair bulgulara rastlanılmaktadır. Diğer iki değişken sayılan Psikopati ve Makyavelizm ile evlilik uyumu arasında ilişkiyi inceleyen çalışmalara ulaşılamamıştır. Psikopati düzeyinin araştırıldığı çalışmalar iş hayatı ile ilgili sınırlı sayıda olup, Makyavelizm ile ilgili çalışmalar bireyin bir diğer kişiyi manipüle etme eğilimleri ile ilgilidir. Literatüre yeni girmiş olan bu kişilik özelliği örgütsel bağlamda incelenmesini kısıtlamaktadır. Bu nedenle sosyal ortamda bireysel farklılıkların nedenlerinin araştırılması için kişiliğin karanlık yönü olarak tanımlanan Narsisizm, Makyavelizm ve Psikopati yapılarının incelenmesi önemli bir yer tutmaktadır (Özsoy, Ardıç, 2017).

2.5.2. Evlilik Uyumu

Evlilikte uyum, farklı kişilik özelliklerine sahip bireylerin değişen dünya koşullarına uyum sağlamaları, yaşadıkları sorunları uzlaşarak çözmeleri, birbirleriyle olumlu iletişim kurmaları, mutlu olmak ve ortak amaçlara ulaşmak için kurdukları birliktelik olarak tanımlanmıştır.

Evlilik süresi, evlilik uyumunu etkilemektedir (Kışlak, Çabukça, 2002). Evliliğin ilk birkaç yılında evlilik uyumunun düşük olduğunu araştıran çalışmalar vardır. Evlilik süresi ilerledikçe çocukların evden gitmesi, eşlerin emekli olması ve birbirlerine daha çok vakit ayırması evlilik uyumunun bu dönemde en yüksek seviyeye ulaştığını söyleyen çalışmalara ulaşılmıştır. Evlilikte eşlerin meslekleri de evlilik uyumunu etkilemektedir. Çalışan kadınların ve çalışmayan kadınların eşlerinin evlilik uyumları incelenmiş ve çalışmayan kadınların eşlerinin evlilik uyumlarının daha yüksek olduğu görülmüştür (Kışlak, Göztepe., 2012). Mesleksi statü açısından eşinden yüksek konumda olan bireyler düşük statüye sahip eşe göre evlilikte daha mutlu bulunmuştur (Yalçın, 2014).

Evlilik mutluluğunu belirleyen cinsiyet rol tutumlarına bakıldığında erkeklerin kadınlara göre daha yüksek düzeyde narsistik eğilimleri olduğu belirtilmektedir. Kadın pasif erkek narsistik özellik gösteriyorsa ve narsistik birey evlilikten tatminini alabiliyorsa bu evlilik uyumlu gözükmektedir. Cinsiyet ve karanlık kişilik özelliği arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmalarda, karanlık kişilik özelliklerine sahip bireylerin yüksek statü ve yüksek kendilik değeri gibi özellikler taşıması bakımından toplumumuzda daha çok iş hayatındaki konumu bakımından erkek cinsinde görülmesi beklenmektedir

Kişilik özellikleri açısından eşler arası benzerliğin evlilik de uyumlu olduğu görülmüştür. Örneğin, her iki eş için de, yalan söylememe benzerliği ile evlilik uyumu arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur (Tezer, Koydemir, 2005). Başka bir çalışma da eşlerin empati eğilim düzeyleri araştırılmış ve evlilik uyumları yüksek olan çiftlerin her ikisinde de empati eğilim düzeyleri yüksek çıkmıştır (Kışlak, Çabukça, 2002). Karşılıklı iletişim kurabilen, evlilik ve aileyi ilgilendiren konularda düşüncelerini paylaşabilen ve sorunlarını olumlu şekilde çözüme ulaştıran çiftlerin evliliği uyumlu olarak tanımlanmış ve evlilik oldukça uzun bir zamandır daha birçok araştırmaya konu olmuş ve olmaya devam edecektir (Kışlak, Göztepe., 2012).

Rusell (1983) evlilik uyumunu, eşlerin birbirlerinden farklı olmadıkları düşüncesi ile birlikte eşlerin evlilik ilişkisi içerisinde saygı, sevgi, cinsel doyum, düşünsel davranışlarda bulunma koşuluyla gerçekleştirdikleri bir birliktelik

olarak niteler (Yalçın, 2014). Evlilikte uyumu etkileyen pek çok faktör bulunmaktadır. Bu araştırmaya konu olan karanlık kişilik özellikleri ile birlikte iletişimin evlilik uyumunu nasıl yordadığı incelenecektir.

5.6. Karanlık üçlü, iletişim becerileri ve kişilerarası çatışma çözme açısından evlilik uyumu ile ilgili yapılan araştırmalar

Bu bölümde sırasıyla karanlık üçlü, kişilerarası çatışma çözme, iletişim becerileri ve evlilik uyumu konusunda yapılan araştırmalara yer verilmiştir.

5.6.1. Karanlık Üçlü konusunda yapılan araştırmalar

Kavram olarak kişilik çok geniş yer tutmaktadır. Kişilik özelliklerinin araştırılmasında beş faktörlü (büyük beşli) kişilik kuramı ile ilgili araştırmalar odak noktasıdır. Fakat karanlık üçlü kişilik özelliklerinin araştırılmasına yönelik çalışma oldukça azdır.

Aydoğan ve Serbest (2016), iş yerinde kişiliğin karanlık yönü olarak ele alınan ve karanlık üçlü olarak adlandırılan (Makyavelizm, narsisizm ve psikopati) kavramları örgütsel davranış bağlamında incelemiştir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre, Makyavelizm özellikleri denetim mesleğinin getirdiği şartlar ile gerekliliklerinden dolayı denetim elemanlarının büyük bir çoğunluğunda bulunmamaktadır. Narsisizm özelliği denetim mesleğinin getirdiği şartlar ile gerekliliklerinden dolayı denetim elemanlarının büyük bir çoğunluğunda bulunmaktadır. Karanlık Üçlü'nün psikopati boyutunda denetim mesleğinin getirdiği şartlar ile gerekliliklerinden dolayı denetim elemanlarının büyük bir çoğunluğunda bulunmamaktadır sonuçlarına ulaşılmıştır.

Özsoy ve Ardiç (2017) yapmış olduğu çalışmada Karanlık Üçlü'nün (Makyavelizm, narsisizm ve psikopati) iş tatminine etkisini incelemiştir. Yapılan inceleme sonucunda elde edilen bulgulara bakıldığında ise şu sonuçlara ulaşılmıştır. Kişiliğin karanlık yönünün, iş tatmini ile negatif ilişki gösterdiği ve subklinik narsisizm ve subklinik psikopatının iş tatminini olumsuz etkilediği tespit edilmiştir.

5.6.2. Kişilerarası Çatışma Çözme Konusunda Yapılmış Araştırmalar

Kişilerarası çatışmalar, karşılıklı iletişim halinde olan bireylerin ihtiyaçları doğrultusunda engellemeler (davranışsal) ve uyuşmazlıklarla (bilişsel) karşılaşmaları sonucunda olumsuz tepkilerde bulunması olarak adlandırılabilir. Bu konuya yönelik araştırmalar aşağıdaki gibidir.

Basım- Çetin ve Tabak (2009), kişilerarası çatışma çözme yaklaşımlarına etki eden kişilik özelliklerini ortaya koymaya çalışmışlardır. Elde edilen bulgular, bireylerin çatışma çözme yaklaşımları benimsemesinde, kişilik özelliklerinin önemli rol oynadığını ortaya koymaktadır.

Basım-Çetin ve Şahin (2009), kişilerarası çatışma çözme yaklaşımlarıyla, bireylerin kendilik algısı ve kontrol odağının nasıl bir ilişkisi olabileceğini ortaya koymak amacıyla incelenmiştir. Bu çalışma sonucunda çatışma çözme yaklaşımlarından yüzleşme alt boyutunun yordanmasında, kendilik algısının etkisi görülmektedir. Kişilerin kendilik algısıyla, bir diğer çatışma çözme yaklaşımı olan kendini açma yaklaşımı arasında bir ilişkinin olduğu belirlenmiştir. Sonuç olarak yapılan çalışmada, kendilik algıları olumlu ve iç kontrol odaklı kişilerin, çatışma çözme süreçlerinde pozitif ve yapıcı yaklaşımlar sergiledikleri ortaya çıkmıştır.

Basım- Çetin ve Meydan (2009), yapmış oldukları bu çalışmada, iletişim süreçlerine odaklanan kişilerarası çatışma çözme yaklaşımları ile birlikte kişisel değişken olan kontrol odağının herhangi bir rolünün olup olmadığı araştırılmıştır. Yapılan çalışmalar sonucunda elde edilen bulgular şu şekildedir; iç kontrol odaklı kişilerin çözme süreçlerinde çatışmaya yaklaştıkları, dış kontrol odaklı kişilerin ise çatışmadan kaçındıklarıdır.

5.6.3. Etkili İletişim Becerileri Konusunda Yapılmış Araştırmalar

İletişim birbirinden farklı kişilerin duygu düşünce ve davranışlarını belirli yollarla karşı tarafa ilettikleri psiko-sosyal bir süreç olarak tanımlanmaktadır.

Araştırmanın konusu kapsamında, olumlu iletişim ve olumsuz iletişim, çiftlerin iletişim tarzları gibi bir çok araştırma aşağıdaki gibi derlenmiştir.

Korkut (1996), iletişim becerilerini değerlendirme ölçeğini geliştirmiş, bu araştırmadan elde edilen bulgulara göre, kızların empatik beceri düzeyinin erkek bireylerden daha iyi olduğunu ortaya koymuştur. Elde edilen bu bulgu literatürdeki araştırmalarla karşılaştırıldığında tutallılık göstermektedir.

Korkut (2005), 12 saatlik iletişim becerileri eğitiminin yetişkinlerin iletişim becerilerini değerlendirme düzeyleri üzerindeki etkisini incelemek istemiştir. Bu çalışmanın sonucunda, eğitim düzeyinin bireyin iletişim becerilerini yordamadığı kişilerin üniversite ve lise eğitim seviyeleri ile iletişim becerileri arasında anlamlı bir farkın bulunmadığı saptanmıştır.

Bingöl ve Demir (2011), yılında Amasya Sağlık Yüksekokulu ebelik ve hemşirelik öğrencilerinin iletişim becerilerine ilişkin algılarının ne seviyede olduğunu belirlemek amacıyla bir çalışma yapmışlardır. Bu araştırma sonucuna göre Amasya Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin iletişim becerileri değerlendirme ölçeği puanları yüksek bulunmuştur. Araştırmadan elde edilen bir diğer bulgu öğrencilerin sınıf düzeyinin iletişim beceri düzeylerini etkilemediği yönündedir.

Duran ve Hamamcı (2010) evlilik öncesi ilişki geliştirme programı'nın romantik ilişkiler yaşayan üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri ve çatışma iletişim tarzları üzerine etkisini incelemeye çalışmış ve araştırmada evlilik öncesi ilişki geliştirme programının romantik ilişki yaşayan çiftlerin iletişim becerilerini arttırdığını saptamıştır.

Akgün ve Uluocak (2010), evli bireylerin arasındaki iletişimsizlik ve problemlerden kaynaklanan sorunlara çatışma çözüm bulmaya çalışarak evliliklerinde doyumu sağlamayı amaçlayan bir çalışma yürütmüşler ve elde edilen veriler sonucunda evlilikte çatışma çözme, evlilikte iletişim çalışmalarında ölçeklerden elde edilen puanlar arasında anlamlı gelişmeler olduğu görülmüştür.

5.6.4. Evlilik Konusunda Yapılmış Araştırmalar

Evlilik uyumu konusunda yapılan çalışmalarda evlilik uyumunu yordayan etkenler incelenmiş, genel olarak evlilerin sosyodemografik özellikleri üzerinde durulmuş, diğer değişkenler olarak kişilik, karakter, huy, yetiştirme tarzları, ailenin sahip olduğu kültürel farklılıklar, psikolojik ve fiziksel farklılıklar gibi konular araştırılmıştır.

Tutarel ve Çabukça (2002), evli bireylerin evlilik uyumunu yordamada sosyodemografik değişkenler ile empati puanları arasında fark olup olmadığını belirlemek amacıyla araştırma yapmış, yapılan çalışmanın sonunda elde edilen bulgulara göre, cinsiyetin evlilik uyumunu yordamadığı fakat empatinin evlilik uyumunu yordayan anlamlı değişken olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Araştırmadan elde edilen bir diğer bulgu empati puanlarının cinsiyete bağlı olmadığıdır.

Kuzu (2017), evlilik uyumunun sağlanmasında evli bireylerin kişilik özellikleri ve mizacın anlamlı bir etkisinin olup olmadığını saptamaya çalışmıştır. Elde edilen bulgular sonucunda, evliliğini evlilik öncesinde flört ederek gerçekleştiren bireyler ile görücü usulü evlenen kişiler arasında anlamlı fark bulunmuştur. Evliliğini öncesinde eşiyile flört ederek yapan bireylerin evlilik uyumu daha yüksek olduğu saptanmış, ve bireylerin dışadönüklülük özelliklerinin artması evlilik uyumunu da arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Yalçın (2014), evli kadınların sosyodemografik özelliklerinin evlilik uyumunu sağlamada ne derecede etkili olduğunu araştırmış, ve elde edilen veriler sonucunda, evli kadınların evlilik süresi ile cinsel yaşamları ve eşlerine karşı duyuları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür.

Kışlak ve Göztepe (2012), evli bireylerde evlilik uyumu ile demografik değişkenler, duygu dışavurumu, depresyon, empati arasındaki ilişkileri incelemiş, elde edilen bulgular sonucuna göre, evlilik uyumu ile duygu dışavurum düzeyi, depresyon ve empati puanları arasında anlamlı ilişki bulunmuş, ayrıca sadece duygusal tepki puanlarının evliliği etkileyen değişken olduğu saptanmıştır.

3. BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmanın yöntemi araştırmada kullanılan veri toplama araçları ve araştırmanın amacı doğrultusunda kullanılan analiz tekniklerinin neler olduğuna yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma tarama modelinde olup, evli kadınların ve erkeklerin karanlık üçlü kişilik özellikleri, bu bireylerin iletişim becerileri ve kişilerarası çatışma çözme tarzlarının evlilik uyuma ile ilişkisi incelenmiştir. Genel tarama modelleri, birden çok sayıda örneklemeden oluşan evrenden alınan bir grup üzerinde yapılan bir tarama modelidir.

Evli bireylerin evlilik uyumu araştırmanın bağımlı değişkenidir. Karanlık üçlü (makyavelizm, narsisizm ve psikopati kişilik özellikleri), kişilerarası çatışma çözme stilleri (yüzleşme, özel/genel davranış, yaklaşma kaçınma, duygusal ifade ve kendini açma) ve iletişim becerileri (etkin dinleme, kendini tanıma, kendini açma, empati ve ben dili) ise bağımsız değişkendir. Araştırmada evli bireylerin sosyodemografik özellikleri kadınların ve erkeklerin psikiyatrik rahatsızlık durumları ile birlikte incelenmiş olup, evli kişilerin karanlık üçlü iletişim becerileri ve kişilerarası çatışma çözme açısından evlilik uyumları yordanmak istenmiştir.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni evli kadın ve erkeklerden oluşmaktadır. Araştırmanın örneklem grubu ise 2019 yılının ilk aylarında başlayıp, Samsun ilinde ikamet eden en az iki yıl evli, 18 yaş ve üzeri evli çiftlerden oluşmaktadır. Çiftlerin birlikte araştırmaya katılması örnekleme 150 kadın ve 150 erkeğin toplam 300 kişiden oluşması düşünülmüştür. Ancak araştırmaya bazı erkek ve kadınların anketi uzun bularak doldurmak istememesi, çocuklarının yırttığını, kaybettiklerini, unuttuklarını söylemeleri sebebiyle 60- 70 anket yarıda kesilmiştir. Araştırma 340 kişiye uygulanmış ve 202 kişi ile sınırlı kalarak sonlandırılmıştır.

Araştırmanın örnekleme yöntemi Uygun/Kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemidir. Bu örnekleme yöntemi araştırmacının diğer örnekleme türlerini kullanamadığı durumlarda kullanılmaktadır. Para, zaman ve işgücü açısından var olan sınırlılıklar nedeniyle örneklemin kolay ulaşılabilir ve uygulama yapılabilir birimlerden seçilmesidir.

Araştırma da deseni bakımından kesitsel anket yöntemi kullanılmış, aynı evrenden birden fazla örneklem eş zamanlı olarak seçilmiştir.

Araştırmada veri toplamak amacı ile Kişisel Bilgi Formu, Karanlık Üçlü Ölçeği, Evlilik Uyumunu Envanteri, Kişilerarası Çatışma Çözme Ölçeği ve İletişim Becerileri Ölçeği kullanılmıştır.

Araştırmaya katılan evli çiftlere ait demografik özellikler ise Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1.*Evli çiftlerin demografik özelliklerine göre dağılımı*

	Kadın		Erkek		Toplam	
	n	%	N	%	n	%
Yaş grubu						
35 yaş ve altı	41	40,59	26	25,74	67	33,17
36-44 yaş arası	40	39,60	43	42,57	83	41,09
45 yaş ve üzeri	20	19,80	32	31,68	52	25,74
Eğitim durumu						
İlköğretim ve altı	24	23,76	23	22,77	47	23,27
Lise	28	27,72	29	28,71	57	28,22
Lisans	49	48,51	49	48,51	98	48,51
Çalışma durumu						
Çalışan	59	58,42	92	91,09	151	74,75
Çalışmayan	42	41,58	9	8,91	51	25,25
Evlilik süresi						
2-5 yıl	36	35,64	36	35,64	72	35,64
6-8 yıl	27	26,73	27	26,73	54	26,73
9-11 yıl	38	37,62	38	37,62	76	37,62
Çocuk sahibi olma durumu						
Olan	96	95,05	96	95,05	192	95,05
Olmayan	5	4,95	5	4,95	10	4,95
Çocuk sayısı						
Bir	24	23,76	23	22,77	47	23,27
İki	50	49,50	50	49,50	100	49,50
Üç ve üzeri	22	21,78	23	22,77	45	22,28
Aylık gelir						
1000-2000 TL	11	10,89	10	9,90	21	10,40
2000-3000 TL	22	21,78	22	21,78	44	21,78
3000-4000 TL	37	36,63	28	27,72	65	32,18
5000 TL ve üstü	31	30,69	41	40,59	72	35,64

Tablo 1.'de araştırmaya katılan evli çiftlerin demografik özelliklerine göre dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 1. incelendiğinde kadınların %40,59'unun 35 yaş ve altı, %39,60'ünün 36-44 yaş ve %19,80'inin 45 yaş ve üzeri yaş grubunda yer aldığı görülmüştür. Kadın katılımcıların %23,76'sının ilköğretim ve altı, %27,72'sinin lise,

%48,51'inin ise lisans düzeyinde eğitim aldığı, %58,42'sinin çalıştığı tespit edilmiştir. Kadınların %10,89'unun aylık gelirin 1000-2000 TL arasında, %21,78'inin 2001-3000 TL arasında, %36,63'ünün 3001-4000 TL arasında ve %30,69'unun 5000 TL ve üstünde olduğu belirlenmiştir.

Araştırma kapsamına alınan erkeklerin %25,74'ünün 35 yaş ve altı, %42,57'sinin 36-44 yaş ve %31,68'inin 45 yaş ve üzeri yaş grubunda yer aldığı saptanmıştır. Erkeklerin %22,77'sinin ilköğretim ve altı, %28,71'inin lise, %48,51'inin ise lisans mezunu olduğu, %91,09'unun çalıştığı tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan erkeklerin %9,90'ının aylık gelirin 1000-2000 TL arasında, %21,78'inin 2001-3000 TL arasında, %27,72'sinin 3001-4000 TL arasında ve %40,59'nun 5000 TL ve üstünde olduğu görülmüştür.

Araştırmaya katılan çiftlerin %35,64'ünün 2-5 yıldır, %26,73'ünün 5-8 yıldır, %37,62'inini 8-11 yıldır evli oldukları ve %95,05'inin çocuk sahibi olduğu görülmüştür. Çiftlerin %23,27'sinin bir çocuğunun, %49,50'sinin iki, %22,28'inin ise üç ve üzeri sayıda çocuğunun olduğu tespit edilmiştir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada, sosyodemografik değişkenleri belirlemek üzere "Kişisel Bilgi Formu" (Personal Knowledge Form), "Karanlık Üçlü Ölçeği (Dark Triad)", "Evlilikte Uyum Ölçeği (Marital Adjustment)", "Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği (Interpersonal Conflict Resolution Approaches Scale)", "İletişim Becerileri Ölçeği (Communication Skills scale)". Kullanılmıştır.

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Katılımcıların cinsiyet, yaş, çocuk sayısı, kendisinin ve eşinin eğitim düzeyleri, meslekleri, gelir düzeyleri gibi demografik sorulardan oluşmaktadır.

3.3.2. Evlilikte Uyum Ölçeği

(Marital Adjustment Scale): Araştırmada evlilik uyumunu ölçmek amacıyla Locke ve Wallace (1959) tarafından geliştirilmiş ve Türkiye'de geçerlik güvenirlik çalışması Tutarel Kışlak (1999) tarafından yapılmış olan Evlilikte

Uyum Ölçeği kullanılmıştır. Toplam 15 maddeden oluşan ölçekten alınabilecek puanlar 1 ile 60 arasında değişmekte olup, yüksek puan evlilikte uyumu, düşük puan da uyumsuzluğu göstermektedir. Ayrıca ölçeğin evli kişilerin uyumlu veya uyumsuz olduklarını belirlemeyi sağlayan kesme noktası 43,5 puandır. 43,5 puanın üzerinde puan alan evli bireyler uyumlu, 43,5 puanın altında puan alan evli bireylerin evliliği uyumsuz olarak tanımlanmaktadır (Tutarel-Kışlak, 1999). Ölçek; genel evlilik uyumu ile birlikte aile bütçesi, duyguların ifadesi, arkadaşlar, cinsellik ve yaşam felsefesi gibi konularda anlaşma ya da anlaşamama durumunu ve güven, çatışma çözme, boş zaman ve ev dışı etkinliklerde ilişki tarzını ölçmektedir.

Ölçeğin güvenirlik çalışmasında; iç tutarlılık katsayısı .84, test yarılama test güvenirliği ise .84 olarak hesaplanmıştır. Test tekrar test yöntemi ile yapılan güvenirlik çalışmasında korelasyon katsayısı .57 olarak hesaplanmıştır. Ölçüt bağıntılı geçerliliğinin hesaplanması amacıyla kullanılan Kişilerarası İlişkiler Ölçeği ile EUÖ'nin toplam puanları arasındaki korelasyon katsayısı .12; İlişkilerde Yükleme Ölçeği toplam puanları arasındaki korelasyon katsayısı ise -.54 olarak hesaplanmıştır (Tutarel Kışlak , 1999).

3.3.3. Karanlık Üçlü Ölçeği (Dirty Dozen Scale)

“Karanlık Üçlü” kavramını ölçmek için Jonason ve Webster (2010) tarafından geliştirilen ölçek Makyavelizm, psikopati ve narsisizm boyutlarını ölçmektedir. Toplam 12 maddeden oluşan ölçekte her bir alt ölçek 4'er maddeden oluşmaktadır. “Dirty Dozen” ölçeğinin Türkçe'ye uyarlaması önce Eraslan-Çapan, Saticı, Yılmaz ve Kayış (2015), daha sonra Özsoy, Rauthmann, Jonason ve Ardiç (2017) tarafından yapılmıştır. Eraslan-Çapan, vd. (2015) 430 üniversite öğrencisinden elde edilen veriler doğrultusunda ölçeğin geçerlilik ve güvenirlik analizlerini 9'lu Likert tipi ölçek kullanarak test etmiştir. Çalışmada yapı geçerliği için uygulanan Doğrulayıcı Faktör Analizi sonucuna göre ölçeğin üç faktörlü yapısının doğrulandığı tespit edilmiştir (Eraslan-Çapan vd., 2015). Özsoy, Rauthmann, Jonason ve Ardiç ise bir önceki çalışmaya benzer şekilde 368 öğrenciden elde edilen veriler doğrultusunda ölçeğin geçerlilik ve güvenirlik analizlerini 5'li Likert tipi ölçek kullanarak test etmiştir. Adı geçen

çalışmada da, ölçeğin üç faktörlü yapısı doğrulanmıştır (Özsoy vd., 2017:12). Bu çalışmada Eraslan-Çapan, vd. (2015) tarafından adapte edilen 9'lu likert tipi form kullanılmıştır.

Ölçeğin geçerlilik çalışması üç adımda oluşturulmuştur. Cronbach Alfa katsayısı sırasıyla Makyavelizm boyutu için .80, .79 ve .79 psikopati boyutu için .72, .73 ve .71 ve narsisizm boyutu için .87, .87 ve .87 olarak hesaplanmıştır. Test-tekrar test güvenilirlik katsayısı da Makyavellizm için .80, psikopati için .78 ve narsisizm için .83 olduğu saptanmıştır.

3.3.4.Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği

(Interpersonal Conflict Resolution Approaches Scale): Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımları Ölçeği Goldstein (1999) tarafından geliştirilmiş olup, Arslan (2005) tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. Ölçek "yüzleşme", "özel/genel davranış", "duygusal ifade", "yaklaşma/kaçınma" ve "kendini açma" olarak adlandırılan ve her biri 15 maddeyle ölçülen 5 alt faktörden oluşmaktadır. Toplam 75 maddeden oluşan ve 5'li likert tarzında hazırlanmış olan ölçekte puanlar; kişilerin çatışma süreçlerinde daha fazla yüzleştiklerini, kendilerini açtıklarını, duygusal ifade sergilediklerini, genel davranış gösterdiklerini ve çatışmaya yaklaştıklarını göstermektedir.

Ölçeğin Cronbach Alfa güvenilirlik değerleri; "yüzleşme" faktörü için .82, "genel/özel davranış" faktörü için .87, "duygusal ifade" faktörü için .88, "yaklaşma/kaçınma" faktörü için .86 ve "kendini açma" faktörü için .85, olarak bulunmuştur.

Ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarında, "Çatışma Çözme Ölçeği" ve "Kendini Açma Ölçeği" kullanılmıştır.

3.3.5.Etkili İletişim Becerileri Ölçeği (EİBÖ)

(Effective Communication Skills Scale): Etkili İletişim Becerileri Ölçeği Buluş, Atan ve Sarıkaya (2017) tarafından geliştirilmiş 5 alt boyuttan oluşan 34

maddelik bir ölçektir. Ölçekte yer alan maddelerle ilgili katılma düzeyini ifade etmek için 5'li Likert tipi "Hiç uygun değil", "Çok az uygun", "Kısmen uygun", "Çoğunlukla uygun", "Tamamen uygun" dereceleme kullanılmıştır. Alt boyutlar; *Etkin Dinleme*; kişiler arası iletişimde söylenenleri doğru bir şekilde anlamayı ölçmektedir ve Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı .84'dür. *Kendini Tanıma/ Kendini Açma*; kişilerin iletişimde kendilerini yeteri kadar tanıyıp, karşısındaki kişi veya kişilere doğru ve düzgün bir şekilde açmasını ölçmektedir ve Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı .76'dır. *Empati*; bir başkasının duygularını kişiler arası iletişimde doğru bir şekilde anlamayı ölçmektedir ve Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı .85'dir. *Ben Dili*; kişinin düşündüklerini ve hissettiklerini ben dilini kullanarak ifade edip etmediğini ölçmektedir ve Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı .83 'dür.

3.4. Verilerin Analizi

Araştırmada evli çiftlerden toplanan veriler istatistiksel açıdan AMOS 24.0 ve SPSS 24.0 yazılımları vasıtasıyla çözümlenmiştir.

Araştırma kapsamına alınan bireylerin Evlilikte Uyum Ölçeğine ilişkin Cronbach Alfa katsayısı 0,777, Karanlık Üçlü Ölçeğine ilişkin Cronbach Alfa katsayısı 0,784, İletişim Becerileri Ölçeğine ilişkin Cronbach Alfa katsayısı 0,910 ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeğine ilişkin Cronbach Alfa katsayısı 0,778 bulunmuştur.

Araştırmaya katılan evli çiftlerin demografik özelliklerine göre dağılımı frekans analiziyle belirtilmiştir. Evli çiftlerin psikiyatrik rahatsızlık durumlarına göre dağılımı verilmiş olup, kadın ve erkek bireyleri psikiyatrik rahatsızlık durumlarının dağılımı verilmiş kadınlar ve erkekler arasında McNemar testiyle karşılaştırma yapılmıştır.

Bu araştırmada, kadınların ve erkeklerin Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanlarının Evlilikte Uyum puanlarını yordama durumu yapısal eşiklik modelleriyle incelenmiştir. Araştırma verilerinin normal dağılıma uyma durumu Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk testleri ile incelenmiş ve normal dağılım göstermediğinden dolayı

nonparametrik hipotez testleri uygulanmıştır. Kadınların ve erkeklerin Evlilikte Uyum, Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanlarının karşılaştırılmasında Wilcoxon testi kullanılmıştır. Kadınların ve erkeklerin Evlilikte Uyum, Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanları arasındaki uyum için sınıflar arası (ICC) korelasyon analizi, ölçek puanlarının ilişkisi için ise Spearman testi kullanılmıştır. Kadınların ve erkeklerin Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanlarının Evlilikte Uyum puanlarını yordama durumu yapısal eşiklik modelleriyle incelenmiştir.

4. BÖLÜM

BULGULAR

Bu bölümde araştırmanın problemine ve alt problemlere bağlı elde edilen sonuçlara yer verilmiştir. Evli bireylerin evlilik uyumlarının sosyodemografik özelliklerine, evlilik hayatları sürecinde psikiyatrik destek alıp almadıklarına ve evlilik uyumunun yordayıcısı olarak ele alınan evli çiftlerin sahip olduğu karanlık üçlü kişilik özelliklerine, iletişim becerilerine ve kişilerarası çatışma çözüm stillerine ilişkin korelasyon analizi ve regresyon analizi sonuçlarına yer verilmiştir.

4.1. Betimsel İstatistikler

Tablo 2.

Evli çiftlerin psikiyatrik hastalık durumlarına göre dağılımı

	Kadın		Erkek		X ²	p
	n	%	n	%		
Herhangi bir psikiyatrik hastalık						
Var	7	6,93	6	5,94	0,082	0,774
Yok	94	93,07	95	94,06		
Herhangi bir psikiyatrik hastalık nedeniyle tedavi görme						
Gören	15	14,85	7	6,93	3,265	0,071
Görmeyen	86	85,15	94	93,07		
Evliliğinde sorun olduğunu düşünme						
Düşünen	26	25,74	13	12,87	5,370	0,020*
Düşünmeyen	75	74,26	88	87,13		

Evlilik hayatı sürecinde psikiyatrik destek almayı düşünme						
Düşünen	27	26,73	12	11,88		
Düşünmeyen	74	73,27	89	88,12	7,150	0,007*
Evlilik hayatı sürecinde psikiyatrik destek alma						
Alan	13	12,87	6	5,94		
Almayan	88	87,13	95	94,06	2,847	0,092

* $p < 0,05$

Tablo 2.'de araştırmaya katılan evli çiftlerin psikiyatrik rahatsızlık durumlarına göre dağılımı verilmiş olup, kadın ve erkek bireyleri psikiyatrik rahatsızlık durumları McNemar testiyle karşılaştırılmıştır.

Tablo 2. incelendiğinde araştırma kapsamına alınan kadın ve erkek bireylerin herhangi bir psikiyatrik hastalığı olması, tedavi görmesi ve evlilik hayatı süresinde psikiyatrik destek alma durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p > 0,05$).

Araştırma kapsamına alınan kadın ve erkek bireylerin evliliğinde sorun olduğunu düşünme durumları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olduğu görülmüştür ($p < 0,05$). Kadın bireylerin evliliğinde sorun olduğunu düşünme oranı, erkek bireylere göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Kadın ve erkek katılımcıların evlilik hayatı süresince psikiyatrik destek almayı düşünme durumları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olduğu ve kadın bireylerin evlilik hayatı süresince psikiyatrik destek almayı düşünme oranı erkek katılımcılara göre daha yüksek bulunmuştur ($p < 0,05$).

Tablo 3.

Kadın bireylerin Evlilikte Uyum, Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanları

		n	\bar{x}	s	Alt	Üst
EUÖ	Evlilikte Uyum Ölçeği	101	45,24	7,80	22	61
	Makyavelizm	101	6,82	3,62	4	21
KÜÖ	Narsizm	101	8,76	4,76	4	35
	Psikopati	101	12,57	8,10	4	34
	Egoyu Geliştirici Dil	101	24,80	3,56	14	30
	Etkin Dinleme	101	34,70	4,57	18	40
İBÖ	Kendini Tanıma-Kendini Açma	101	20,09	3,97	10	25
	Empati	101	31,61	5,35	17	40
	Ben Dilini Kullanma	101	26,84	3,87	16	35
	Yüzleşme	101	77,75	10,65	37	99
	Özel/Genel Davranış	101	37,27	11,76	15	66
KÇÇYÖ	Duygusal İfade	101	77,63	11,41	49	99
	Yaklaşma/kaçınma	101	41,86	10,98	19	74
	Kendini açma	101	67,67	11,49	32	95

Tablo 3.'te araştırmaya dahil edilen kadın bireylerin Evlilikte Uyum, Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanlarına ilişkin tanımlayıcı istatistikler verilmiştir.

Araştırmaya katılan kadın bireylerin Evlilikte Uyum Ölçeğinden $\bar{x}=45,24\pm 7,80$ puan aldığı görülmüştür. Kadın bireyler evlilikte uyum ölçeğinden en düşük 22, en yüksek 61 puan almıştır.

Kadın bireylerin Karanlık Üçlü ölçeğinde yer alan Makyavelizm alt boyutundan $\bar{x}=6,82\pm 3,62$ puan, Narsizm alt boyutundan $\bar{x}=8,76\pm 4,76$ puan, Psikopati alt boyutundan ise $12,57\pm 8,10$ puan aldıkları belirlenmiştir.

Kadın bireyler İletişim Becerileri Ölçeğinde bulunan Egoyu geliştirici dil alt boyutundan $\bar{x}=24,80\pm 3,56$ puan, Etkin dinleme alt boyutundan $\bar{x}=34,70\pm 4,57$ puan, Kendini tanıma-Kendini açma alt boyutundan $\bar{x}=20,09\pm 3,97$ puan,

Empati alt boyutundan $\bar{x} = 31,61 \pm 5,35$ puan ve Ben dilini kullanma alt boyutundan $\bar{x} = 26,84 \pm 3,87$ puan almıştır.

Araştırmaya dahil edilen kadın bireylerin Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeğinden aldıkları puanlar incelendiğinde, Yüzleşme alt boyutundan $\bar{x} = 77,75 \pm 10,65$ puan, Özel/Genel davranış alt boyutundan $\bar{x} = 37,27 \pm 11,76$ puan, Duygusal ifade alt boyutundan $\bar{x} = 77,63 \pm 11,41$ puan, Yaklaşma/kaçınma alt boyutundan $\bar{x} = 41,86 \pm 10,98$ puan ve Kendini açma alt boyutundan $\bar{x} = 67,67 \pm 11,49$ puan aldıkları görülmüştür.

Tablo 3.1

Erkek bireylerin Evlilikte Uyum, Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanları

		n	\bar{x}	s	Alt	Üst
EUÖ	Evlilikte Uyum Ölçeği	101	46,80	7,19	27	60
	Makyavelizm	101	7,84	5,01	4	28
KÜÖ	Narsizm	101	9,79	5,59	4	28
	Psikopati	101	13,34	8,23	4	36
İBÖ	Egoyu Geliştirici Dil	101	24,38	4,00	12	30
	Etkin Dinleme	101	33,78	5,20	17	40
	Kendini Tanıma-Kendini Açma	101	19,59	3,77	10	25
KÇÇYÖ	Empati	101	30,88	5,95	15	40
	Ben Dilini Kullanma	101	25,84	3,79	17	35
	Yüzleşme	101	77,66	10,13	37	100
KÇÇYÖ	Özel/Genel Davranış	101	44,22	15,30	15	104
	Duygusal İfade	101	75,03	12,02	44	100
	Yaklaşma/kaçınma	101	47,93	12,43	15	78
	Kendini açma	101	67,93	10,14	46	92

Erkek bireylerin Evlilikte Uyum, Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanlarına ilişkin tanımlayıcı istatistikler Tablo 3.1.'de gösterilmiştir.

Erkek bireylerin Evlilikte Uyum Ölçeğinden $\bar{x} = 46,80 \pm 7,19$ puan aldığı saptanmış olup, ölçekten aldıkları en düşük puanın 27, en yüksek puanın ise 60 olduğu tespit edilmiştir.

Araştırma kapsamına alınan erkek bireylerin Karanlık Üçlü ölçeğinde bulunan Makyavelizm alt boyutundan $\bar{x} = 7,84 \pm 5,01$ puan, Narsizm alt boyutundan $\bar{x} = 9,79 \pm 5,59$ puan, Psikopati alt boyutundan ise $13,34 \pm 8,23$ puan aldıkları tespit edilmiştir.

Erkek bireylerin İletişim Becerileri Ölçeğinden almış oldukları puanlar incelendiğinde; Egoyu geliştirici dil alt boyutundan $\bar{x} = 24,38 \pm 4,00$ puan, Etkin dinleme alt boyutundan $\bar{x} = 33,78 \pm 5,20$ puan, Kendini tanıma-Kendini açma alt boyutundan $\bar{x} = 19,59 \pm 3,77$ puan, Empati alt boyutundan $\bar{x} = 30,88 \pm 5,95$ puan ve Ben dilini kullanma alt boyutundan $\bar{x} = 25,84 \pm 3,79$ puan aldıkları saptanmıştır.

Erkek bireyler Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeğinde yer alan Yüzleşme alt boyutundan $\bar{x} = 77,66 \pm 10,13$ puan, Özel/Genel davranış alt boyutundan $\bar{x} = 44,22 \pm 15,30$ puan, Duygusal ifade alt boyutundan $\bar{x} = 75,03 \pm 12,02$ puan, Yaklaşma/kaçınma alt boyutundan $\bar{x} = 47,93 \pm 12,43$ puan ve Kendini açma alt boyutundan $\bar{x} = 67,93 \pm 10,14$ puan almıştır.

4.2. Karşılaştırmalar

Tablo 4.

Evli çiftlerin Evlilikte Uyum, Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanlarının karşılaştırılması

		Kadın		Erkek		Z	p
		\bar{x}	s	\bar{x}	s		
EUÖ	Evlilikte Uyum Ölçeği	45,24	7,80	46,80	7,19	-2,062	0,039*
	Makyavelizm	6,82	3,62	7,84	5,01	-1,474	0,140
KÜÖ	Narsizm	8,76	4,76	9,79	5,59	-1,166	0,243
	Psikopati	12,57	8,10	13,34	8,23	-1,026	0,305
İBÖ	Egoyu Geliştirici Dil	24,80	3,56	24,38	4,00	-0,728	0,467
	Etkin Dinleme	34,70	4,57	33,78	5,20	-1,136	0,256

Kendini Tanıma-Kendini Açma	20,09	3,97	19,59	3,77	-1,178	0,239
Empati	31,61	5,35	30,88	5,95	-0,711	0,477
Ben Dilini Kullanma	26,84	3,87	25,84	3,79	-2,118	0,034*
Yüzleşme	77,75	10,65	77,66	10,13	-0,388	0,698
Özel/Genel Davranış	37,27	11,76	44,22	15,30	-3,304	0,001*
KÇÇYÖ Duygusal İfade	77,63	11,41	75,03	12,02	-2,453	0,014*
Yaklaşma/kaçınma	41,86	10,98	47,93	12,43	-4,094	0,000*
Kendini açma	67,67	11,49	67,93	10,14	-0,141	0,888

* $p<0,05$

Tablo 4.'te araştırma kapsamına alınan evli çiftlerin cinsiyetlerine göre Evli çiftlerin Evlilikte Uyum, Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanlarının karşılaştırılmasında kullanılan Wilcoxon testi sonuçları gösterilmiştir.

Araştırmaya katılan evli bireylerin cinsiyetine göre evlilikte uyum ölçeğinden aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$). Kadın bireylerin evlilikte uyum puanları erkek bireylerden anlamlı düzeyde daha düşük bulunmuştur.

Kadın ve erkek bireylerin Karanlık Ölçeğinde bulunan Makyavelizm, Narsizm ve Psikopati alt boyutlarından aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olmadığı görülmüştür ($p>0,05$). Kadınların ve erkeklerin Makyavelizm, Narsizm ve Psikopati puanları benzerdir.

Araştırmaya katılan çiftlerin cinsiyetine göre İletişim Becerileri Ölçeğindeki Egoyu geliştirici dil, Etkin dinleme, Kendini tanıma-Kendini açma ve Empati alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar bulunmadığı belirlenmiştir. Kadın ve erkek bireylerin Egoyu geliştirici dil, Etkin dinleme, Kendini tanıma-Kendini açma ve Empati alt boyutları açısından iletişim becerileri benzer bulunmuştur. Kadın ve erkek bireylerin İletişim Becerileri Ölçeğinde bulunan Ben dilini kullanma alt boyutundan aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüş olup, kadınların Ben dilini kullanma alt boyutundan aldıkları puanların erkeklere göre yüksek olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$).

Araştırmaya dahil edilen çiftlerin cinsiyetine göre Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeğinde bulunan Yüzleşme ve Kendini açma alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($p>0,05$). Kadın ve erkeklerini Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeğinde bulunan Yüzleşme ve Kendini açma alt boyutlarından aldıkları puanlar benzer düzeydedir. Kadın ve erkek bireylerin Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeğinde yer alan Özel/Genel davranış, Duygusal ifade ve Yaklaşma/kaçınma alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmüştür ($p<0,05$). Erkeklerin Özel/Genel davranış ve Yaklaşma/kaçınma alt boyutlarından aldıkları puanlar kadınlara göre yüksek, Duygusal ifade alt boyutundan aldıkları puanlar ise düşüktür.

4.3. Korelasyon

Tablo 5.

Evli çiftlerin Evlilikte Uyum, Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanları arasındaki Intra-Class korelasyonlar

		Inter	%95 GA		F	p
			Alt	Üst		
EUÖ	Evlilikte Uyum Ölçeği	0,679	0,524	0,784	3,119	0,000*
	Makyavelizm	0,386	0,090	0,586	1,630	0,008*
KÜÖ	Narsizm	0,481	0,230	0,650	1,928	0,001*
	Psikopati	0,640	0,466	0,757	2,778	0,000*
İBÖ	Egoyu Geliştirici Dil	0,462	0,202	0,637	1,858	0,001*
	Etkin Dinleme	0,078	-0,367	0,379	1,085	0,342
	Kendini Tanıma-Kendini Açma	0,284	-0,062	0,517	1,397	0,048*
	Empati	0,362	0,054	0,570	1,568	0,013*
KÇÇYÖ	Ben Dilini Kullanma	0,479	0,228	0,649	1,920	0,001*
	Yüzleşme	0,199	-0,187	0,460	1,249	0,134
	Özel/Genel Davranış	0,106	-0,326	0,397	1,119	0,288
KÇÇYÖ	Duygusal İfade	0,507	0,269	0,668	2,029	0,000*
	Yaklaşma/kaçınma	0,394	0,102	0,592	1,651	0,006*
	Kendini açma	0,433	0,160	0,618	1,765	0,002*

* $p<0,05$

Tablo 5.'te Evli çiftlerin Evlilikte Uyum, Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanları arasındaki Inter-Class (Sınıflar arası) korelasyonlar gösterilmiştir.

Fleiss (1986) korelasyon katsayıların 0,40'ta düşük olması durumunda uyumun düşük, 0,40 – 0,75 arasında olması durumunda uyumun orta ve 0,75'ten olması durumunda uyumun yüksek olduğunu belirtmiştir. Araştırmaya katılan kadın ve erkek bireylerin Evlilikte Uyum Ölçeğinden aldıkları puanlar arasındaki korelasyon katsayısının 0,679 olduğu ve bu durumun kadın ve erkek bireylerin Evlilikte Uyum Ölçeği puanları arasındaki uyumun orta düzeyde olduğunu göstermektedir.

Kadın ve erkek bireylerin Karanlık Üçlü ölçeğinde bulunan Makyavelizm alt boyutuna ilişkin korelasyon katsayısı 0,386, Narsizm alt boyutuna ilişkin korelasyon katsayısı 0,481 ve Psikopati alt boyutuna ilişkin korelasyon katsayısının 0,640 olduğu saptanmıştır. Buna göre kadın ve erkek bireylerin Makyavelizm alt boyutuna ilişkin uyumunun kötü, Narsizm ve Psikopati puanlarına ilişkin uyumun ise orta düzeyde olduğu belirlenmiştir.

Araştırma kapsamına alınan kadın ve erkek bireylerin İletişim Becerileri Ölçeğinden aldıkları puanlar arasındaki uyum incelendiğinde, Egoyu geliştirici dil alt boyutuna ait korelasyon katsayısının 0,462, Etkin dinleme alt boyutuna ait katsayının 0,078, Kendini tanıma-Kendini açma alt boyutuna ait katsayının 0,284, Empati alt boyutuna ait katsayının 0,362 ve Ben dilini kullanma alt boyutuna ait korelasyon katsayısının 0,479 olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda kadın ve erkek bireylerin Egoyu geliştirici dil ve Kendini açma alt boyutlarına ilişkin uyumlarının orta düzeyde, Etkin dinleme, Kendini tanıma-Kendini açma ve Empati alt boyutlarına ilişkin uyumlarının düşük olduğu tespit edilmiştir.

Kadın ve erkek bireylerin Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeğinde bulunan Yüzleşme alt boyutundan aldıkları puanlara ilişkin korelasyon katsayısı 0,199, Özel/Genel davranış alt boyutuna ilişkin korelasyon katsayısı 0,106, Duygusal ifade alt boyutuna ilişkin korelasyon katsayısı 0,507, Yaklaşma/Kaçınma alt boyutuna ilişkin korelasyon katsayısı 0,394 ve Kendini açma alt boyutuna ilişkin korelasyon katsayısı 0,433 bulunmuştur. Bu sonuçlar

paralelinde kadın ve erkek bireylerin Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeğinde bulunan Yüzleşme, Özel/Genel davranış ve Yaklaşma/Kaçınma alt boyutlarından aldıkları puanlar arasındaki uyumun kötü, Duygusal ifade ve Kendini açma alt boyutlarından aldıkları puanlar arasındaki uyumun ise orta düzeyde olduğu belirlenmiştir.

Tablo 6.

Kadın bireylerin Evlilikte Uyum Ölçeği puanları ile Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanları arasındaki korelasyonlar

Kadın		Evlilikte Uyum Ölçeği (Kadın)	
KÜÖ	Makyavelizm	r	-0,162
		p	0,106
	Narsizm	r	-0,153
		p	0,127
	Psikopati	r	-0,182
		p	0,069
İBÖ	Egoyu Geliştirici Dil	r	0,044
		p	0,660
	Etkin Dinleme	r	0,067
		p	0,503
	Kendini Tanıma-Kendini Açma	r	0,149
		p	0,137
	Empati	r	0,098
		p	0,330
	Ben Dilini Kullanma	r	0,246
		p	0,013*
KÇÇYÖ	Yüzleşme	r	0,264
		p	0,008*
	Özel/Genel Davranış	r	-0,044
		p	0,664
	Duygusal İfade	r	0,237
		p	0,017*
	Yaklaşma/kaçınma	r	-0,028
		p	0,784
	Kendini açma	r	0,093
		p	0,357

* $p < 0,05$

Tablo 6.'da araştırmaya dahil edilen kadın bireylerin Evlilikte Uyum Ölçeği puanları ile Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanları arasındaki korelasyonlar için uygulanan Spearman korelasyon analizi sonuçları gösterilmiştir.

Kadın bireylerin Evlilikte Uyum Ölçeği puanları ile Karanlık Üçlü ölçeğinde yer alan Makyavelizm, Narsizm ve Psikopati alt boyutlarından aldıkları puanlar arasındaki korelasyonların istatistiksel olarak anlamlı olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$).

Araştırmaya katılan kadın bireylerin Evlilikte Uyum Ölçeği puanları ile İletişim Becerileri Ölçeğinde bulunan Egoyu geliştirici dil, Etkin dinleme, Kendini tanıma-Kendini açma ve empati alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı korelasyonlar bulunmadığı görülmüştür ($p>0,05$). Kadınların Evlilikte Uyum Ölçeği puanları ile İletişim Becerileri Ölçeğinde yer alan Ben dilini kullanma alt boyutundan aldıkları puanlar arasındaki korelasyonların istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Buna göre kadınların Ben dilini kullanma alt boyutundan aldıkları puanlar arttıkça, Evlilikte Uyum Ölçeği puanları da artmaktadır.

Araştırma kapsamına alınan kadın bireylerin Evlilikte Uyum Ölçeği puanları ile Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeğinde yer alan Yüzleşme ve Duygusal ifade alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı korelasyonlar bulunduğu görülmüştür ($p<0,05$). Bu korelasyonlar pozitif yönlüdür ve kadınların Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeğinde yer alan Yüzleşme ve Duygusal ifade alt boyutlarından aldıkları puanlar arttıkça, Evlilikte Uyum Ölçeği puanları da artmaktadır. Kadın bireylerin Evlilikte Uyum Ölçeği puanları ile Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeğindeki Özel/Genel Davranış, Yaklaşma/kaçınma ve Kendini açma alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı korelasyonların olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$).

Tablo 6.1.

Erkek bireylerin Evlilikte Uyum Ölçeği puanları ile Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanları arasındaki korelasyonlar

Erkek		Evlilikte Uyum Ölçeği (Erkek)		
KÜÖ	Makyavelizm	r	-0,162	
		p	0,106	
	Narsizm	r	-0,153	
		p	0,127	
	Psikopati	r	-0,182	
		p	0,069	
İBÖ	Egoyu Geliştirici Dil	r	0,044	
		p	0,660	
	Etkin Dinleme	r	0,067	
		p	0,503	
	Kendini Tanıma-Kendini Açma	r	0,149	
		p	0,137	
	Empati	r	0,098	
		p	0,330	
	Ben Dilini Kullanma	r	0,246	
		p	0,013*	
	KÇÇYÖ	Yüzleşme	r	0,264
			p	0,008*
Özel/Genel Davranış		r	-0,044	
		p	0,664	
Duygusal İfade	r	0,237		
	p	0,017*		
	Yaklaşma/kaçınma	r	-0,028	
		p	0,784	
Kendini açma	r	0,093		
	p	0,357		

*p<0,05

Erkek bireylerin Evlilikte Uyum Ölçeği puanları ile Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanları arasındaki korelasyonlar belirlenmesi adına yapılan Spearman testi sonuçları Tablo 6.1.'de verildiği gibidir.

Erkek bireylerin Evlilikte Uyum Ölçeği puanları ile Karanlık Üçlü ölçeğinde yer alan Makyavelizm, Narsizm ve Psikopati alt boyutlarından aldıkları puanlar arasındaki korelasyonların istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p>0,05$).

Erkek bireylerin Evlilikte Uyum Ölçeği puanları ile İletişim Becerileri Ölçeğinde bulunan Egoyu geliştirici dil, Etkin dinleme, Kendini tanıma-Kendini açma ve empati alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı korelasyonlar bulunmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$). Erkek katılımcıların Evlilikte Uyum Ölçeği puanları ile İletişim Becerileri Ölçeğinde yer alan Ben dilini kullanma alt boyutundan aldıkları puanlar arasındaki korelasyonların istatistiksel olarak anlamlı bir korelasyon olduğu görülmüştür ($p<0,05$). Söz konusu korelasyon pozitif yönlüdür ve erkeklerin Ben dilini kullanma alt boyutundan aldıkları puanlar arttıkça, Evlilikte Uyum Ölçeği puanları da artmaktadır.

Erkek bireylerin Evlilikte Uyum Ölçeği puanları ile Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeğindeki Özel/Genel Davranış, Yaklaşma/kaçınma ve Kendini açma alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı korelasyonların olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$). Erkeklerin Evlilikte Uyum Ölçeği puanları ile Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeğinde yer alan Yüzleşme ve Duygusal ifade alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü korelasyonlar olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Erkek bireylerin Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeğinde yer alan Yüzleşme ve Duygusal ifade alt boyutlarından aldıkları puanlar arttıkça, Evlilikte Uyum Ölçeği puanları da artmaktadır.

4.4. Regresyon

Tablo 7.

Kadın bireylerin Evlilikte Uyum Ölçeği puanları ile erkek bireylerin Evlilikte Uyum Ölçeği, Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanları arasındaki korelasyonlar

		Erkek	Evlilikte Uyum Ölçeği (Kadın)
EUÖ	Evlilikte Uyum Ölçeği (Erkek)	r	0,516
		p	0,000*
KUÖ	Makyavelizm	r	-0,096
		p	0,339
	Narsizm	r	-0,228*
		p	0,022
İBÖ	Psikopati	r	-0,121
		p	0,228
	Egoyu Geliştirici Dil	r	0,092
		p	0,358
KÇÇYÖ	Etkin Dinleme	r	0,152
		p	0,130
	Kendini Tanıma-Kendini Açma	r	-0,010
		p	0,921
KÇÇYÖ	Empati	r	0,091
		p	0,368
	Ben Dilini Kullanma	r	0,094
		p	0,350
KÇÇYÖ	Yüzleşme	r	0,239*
		p	0,016
	Özel/Genel Davranış	r	-0,048
		p	0,634
KÇÇYÖ	Duygusal İfade	r	0,156
		p	0,120
	Yaklaşma/kaçınma	r	0,009
		p	0,926
KÇÇYÖ	Kendini açma	r	0,193
		p	0,053

* $p < 0,05$

Tablo 7.'de araştırmaya dahil edilen kadın bireylerin Evlilikte Uyum Ölçeği puanları ile erkek bireylerin Evlilikte Uyum Ölçeği, Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanları arasındaki

korelasyonların belirlenmesi adına uygulanan Spearman testinden elde edilen bulgular gösterilmiştir.

Araştırma kapsamına alınan erkek bireylerin Evlilikte Uyum Ölçeği puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir korelasyon bulunduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Bu korelasyon pozitif yönlü ve kuvvetli olup, erkek katılımcıların Evlilikte Uyum Ölçeği puanları arttıkça, kadın katılımcıların Evlilikte Uyum Ölçeği puanları da artış göstermektedir.

Araştırmaya dahil edilen erkek bireylerin Karanlık Üçlü ölçeğinde bulunan Makyavelizm ve Psikopati alt boyutlarından aldıkları puanlar ile kadınların Evlilikte Uyum Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı korelasyonlar olmadığı görülmüştür ($p>0,05$). Erkek katılımcıların Karanlık Üçlü ölçeğinde yer alan Narsizm alt boyutundan aldıkları puanlar ile kadın katılımcıların Evlilikte Uyum Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönlü bir korelasyon olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Buna göre erkek bireylerin Narsizm alt boyutundan aldıkları puanlar arttıkça, kadınların Evlilikte Uyum Ölçeğinden aldıkları puanlar azalmaktadır.

Araştırmaya katılan erkek bireylerin İletişim Becerileri Ölçeğinde yer alan Egoyu geliştirici dil, Etkin dinleme, Kendini tanıma-Kendini açma, Empati ve Ben dilini kullanma alt boyutlarından aldıkları puanlar ile kadın katılımcıların Evlilikte Uyum Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı korelasyonlar olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$).

Erkek katılımcıların Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeğinde bulunan yüzleşme alt boyutundan almış oldukları puanlar ile kadın bireylerin Evlilikte Uyum Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir korelasyon olduğu görülmüştür ($p<0,05$). Erkek katılımcıların yüzleşme alt boyutundan aldığı puanlar arttıkça, kadın katılımcıların Evlilikte Uyum Ölçeğinden aldıkları puanlar da artmaktadır. Erkek bireylerin Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeğinde yer alan Özel/Genel davranış, Duygusal ifade, Yaklaşma/kaçınma ve kendini açma alt boyutlarından aldıkları puanlar ile kadın katılımcıların Evlilikte Uyum Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı korelasyonlar bulunmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 7.1

Erkek bireylerin Evlilikte Uyum Ölçeği puanları ile kadın bireylerin Evlilikte Uyum Ölçeği, Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanları arasındaki korelasyonlar

		Kadın		Evlilikte Uyum Ölçeği (Erkek)	
EUÖ	Evlilikte Uyum Ölçeği (Kadın)	r		0,516	
		p		0,000*	
KUÖ	Makyavelizm	r		-0,065	
		p		0,520	
	Narsizm	r		-0,173	
		p		0,083	
	Psikopati	r		-0,216	
		p		0,030*	
İBÖ	Egoyu Geliştirici Dil	r		0,169	
		p		0,092	
	Etkin Dinleme	r		0,059	
		p		0,559	
	Kendini Tanıma-Kendini Açma	r		0,182	
		p		0,069	
	Empati	r		0,085	
		p		0,400	
	Ben Dilini Kullanma	r		0,074	
		p		0,465	
	KÇÇYÖ	Yüzleşme	r		0,070
			p		0,488
Özel/Genel Davranış		r		-0,028	
		p		0,778	
Duygusal İfade		r		0,104	
		p		0,303	
Yaklaşma/kaçınma		r		-0,028	
		p		0,783	
Kendini açma		r		-0,034	
		p		0,734	

* $p < 0,05$

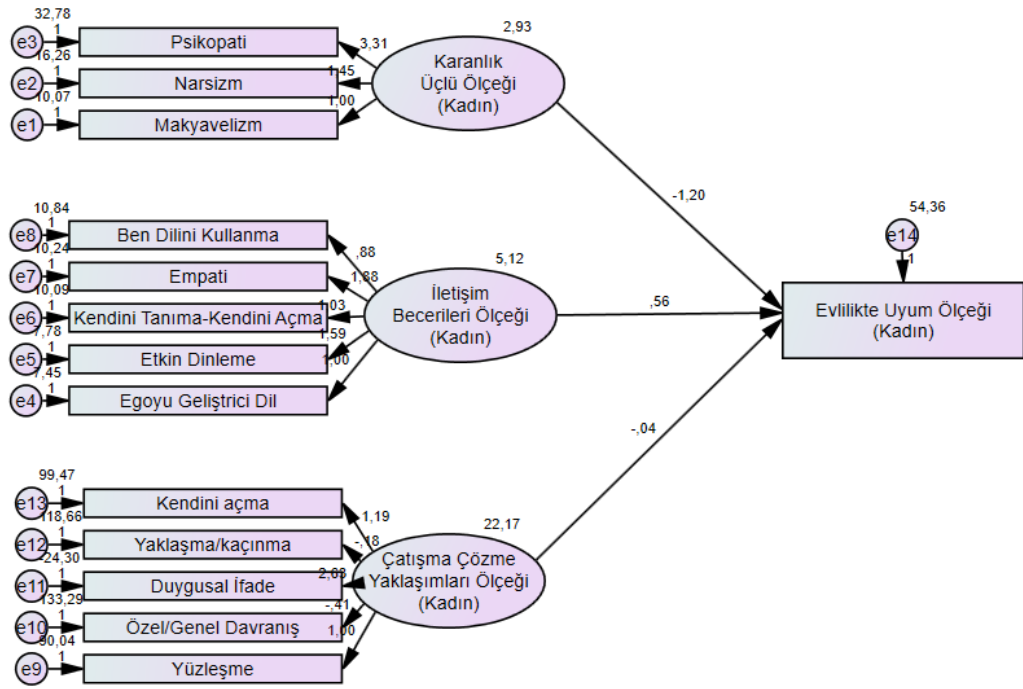
Erkek katılımcıların Evlilikte Uyum Ölçeği puanları ile kadın bireylerin Evlilikte Uyum Ölçeği Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanları arasındaki korelasyonların belirlenmesi için yapılan Spearman testi sonuçları Tablo 7.1.'de gösterilmiştir.

Kadın bireylerin Evlilikte Uyum Ölçeği puanları ile erkek bireylerin Evlilikte Uyum Ölçeği puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir korelasyon bulunduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Bu korelasyon pozitif yönlü ve kuvvetlidir ve kadınların Evlilikte Uyum Ölçeği puanları arttıkça, erkeklerin de Evlilikte Uyum Ölçeği puanları artmaktadır.

Kadın katılımcıların Karanlık Üçlü ölçeğinde bulunan Makyavelizm ve Narsizm alt boyutlarından aldıkları puanlar ile kadınların Evlilikte Uyum Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı korelasyonlar olmadığı tespit edilmiştir ($p > 0,05$). Kadınların Karanlık Üçlü ölçeğinde yer alan Psikopati alt boyutundan aldıkları puanlar ile erkeklerin Evlilikte Uyum Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir korelasyon olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Bu korelasyon negatif yönlüdür ve kadınların Psikopati alt boyutundan aldıkları puanlar arttıkça, erkeklerin Evlilikte Uyum Ölçeğinden aldıkları puanlar azalmaktadır.

Araştırma kapsamına alınan kadınların İletişim Becerileri Ölçeğinde yer alan Egoyu geliştirici dil, Etkin dinleme, Kendini tanıma-Kendini açma, Empati ve Ben dilini kullanma alt boyutlarından aldıkları puanlar ile erkek bireylerin Evlilikte Uyum Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı korelasyonlar olmadığı görülmüştür ($p > 0,05$).

Kadınların Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeğinde yer alan Yüzleşme, Özel/Genel davranış, Duygusal ifade, Yaklaşma/kaçınma ve kendini açma alt boyutlarından aldıkları puanlar ile kadın katılımcıların Evlilikte Uyum Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı korelasyonlar olmadığı tespit edilmiştir ($p > 0,05$).

Şekil 1. Kadın bireylerin Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanlarının Evlilikte Uyum Ölçeği puanlarını yordama durumu

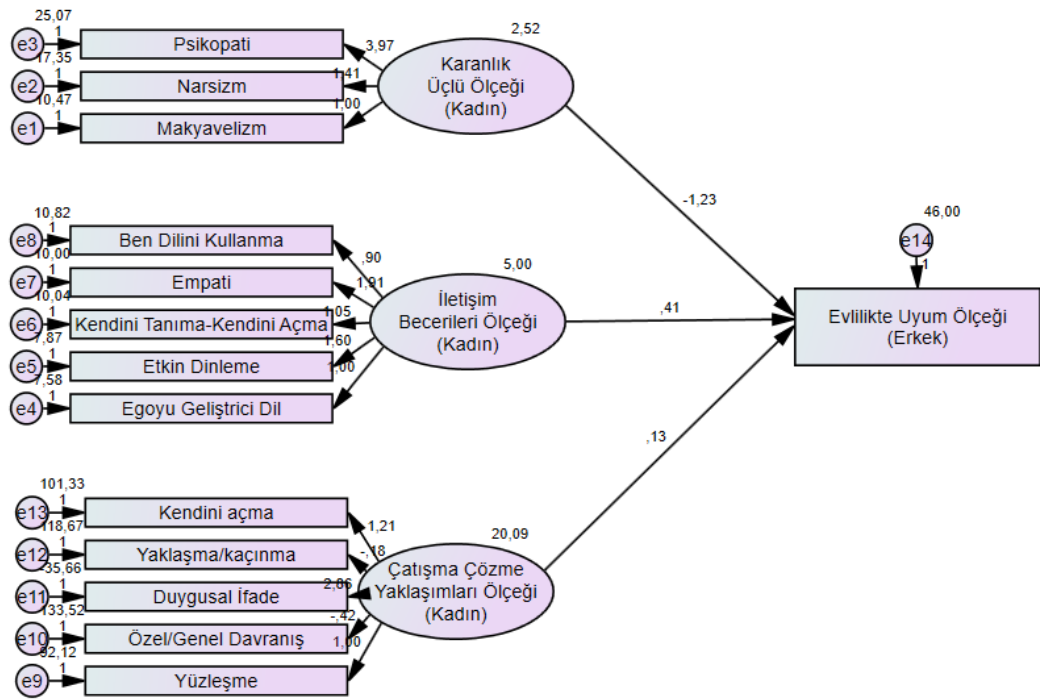
Tablo 8.

Kadın bireylerin Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanlarını Evlilikte Uyum Ölçeği puanlarını yordama durumu

		B	SH	CR	p
Karanlık Üçlü Ölçeği	Evlilikte Uyum Ölçeği	-1,199	0,631	-1,9	0,057
İletişim Becerileri Ölçeği		0,558	0,37	1,509	0,131
Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği		-0,038	0,145	-0,262	0,793

Şekil 1. ve Tablo 8.'de araştırmaya dahil edilen kadın bireylerin Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanlarının Evlilikte Uyum Ölçeği puanlarını yordama durumuna ilişkin kurulan yapısal eşitlik modeline ilişkin bulgular gösterilmiştir.

Şekil 1. ve Tablo 8. incelendiğinde, araştırma kapsamına alınan kadın bireylerin Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanlarının Evlilikte Uyum Ölçeği puanlarını istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yordamadığı belirlenmiştir ($p>0,05$).

Şekil 2. Kadın bireylerin Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanlarının erkek bireylerin Evlilikte Uyum Ölçeği puanlarını yordama durumu

Tablo 9.

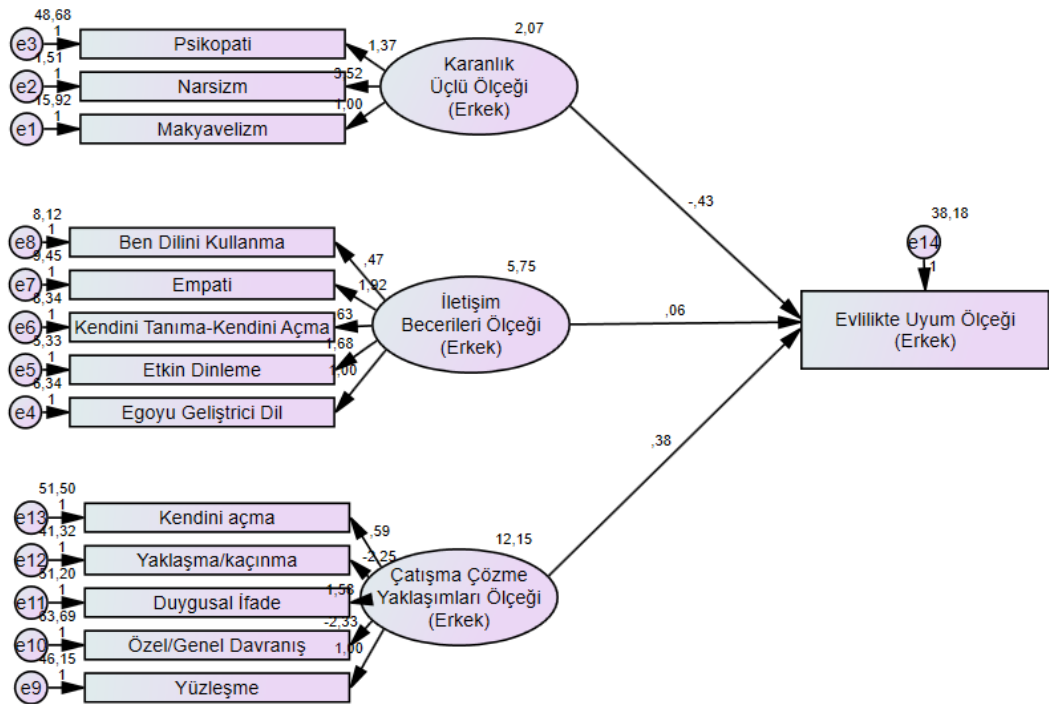
Kadın bireylerin Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanlarını erkek bireylerin Evlilikte Uyum Ölçeği puanlarını yordama durumu

		β	SH	CR	p
Karanlık Üçlü Ölçeği	Evlilikte Uyum Ölçeği	-1,229	0,609	-2,017	0,044*
İletişim Becerileri Ölçeği		0,415	0,341	1,216	0,224
Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği		0,133	0,136	0,977	0,329

* $p<0,05$

Şekil 2. ve Tablo 9.'da kadın bireylerin Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanlarının erkek katılımcıların Evlilikte Uyum Ölçeği puanlarını yordama durumuna ilişkin kurulan yapısal eşitlik modeline ilişkin bulgular verilmiştir.

Kadın bireylerin Karanlık Üçlü puanlarının erkek Evlilikte Uyum Ölçeği puanlarını istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yordadığı görülmüştür ($p < 0,05$). Kadın bireylerin Karanlık Üçlü puanlarının artması erkek bireylerin Evlilikte Uyum Ölçeği puanlarının azalmasına neden olmaktadır. Araştırmaya dahil edilen kadın bireylerin İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanları erkek bireylerin Evlilikte Uyum Ölçeği puanlarını istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yordamamaktadır ($p > 0,05$).

Şekil 3. Erkek bireylerin Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanlarının Evlilikte Uyum Ölçeği puanlarını yordama durumu

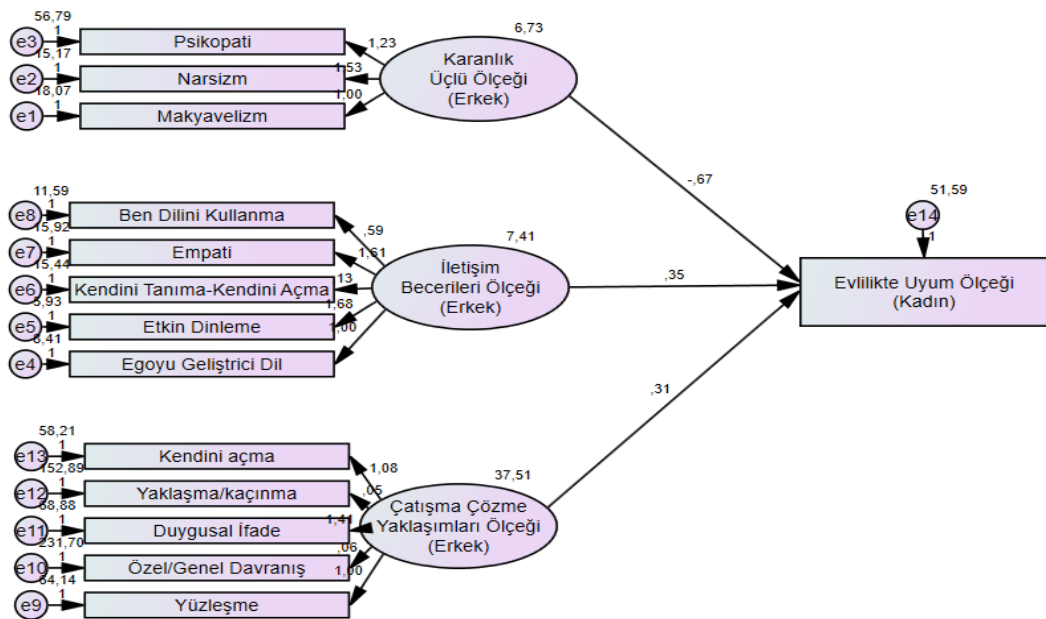
Tablo 10.

Erkek bireylerin Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanlarını Evlilikte Uyum Ölçeği puanlarını yordama durumu

		B	SH	CR	p
Karanlık Üçlü Ölçeği	Evlilikte Uyum Ölçeği	-0,434	0,511	-0,849	0,396
İletişim Becerileri Ölçeği		0,057	0,313	0,182	0,855
Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği		0,381	0,232	1,644	0,100

Erkek katılımcıların Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanlarının Evlilikte Uyum Ölçeği puanlarını yordama durumuna ilişkin kurulan yapısal eşitlik modeline ilişkin bulgular Şekil 3. ve Tablo 9.'da gösterildiği gibidir.

Şekil 3. ve Tablo 9'a göre erkek katılımcıların Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanlarının Evlilikte Uyum Ölçeği puanlarını istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yordamadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$).

Şekil 4. Erkek bireylerin Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanlarının kadın bireylerin Evlilikte Uyum Ölçeği puanlarını yordama durumu

Tablo 11.

Erkek bireylerin Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanlarını kadın bireylerin Evlilikte Uyum Ölçeği puanlarını yordama durumu

		B	SH	CR	p
Karanlık Üçlü Ölçeği	Evlilikte Uyum Ölçeği	-0,671	0,395	-1,699	0,089
İletişim Becerileri Ölçeği		0,351	0,295	1,191	0,234
Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği		0,309	0,152	2,037	0,042

* $p < 0,05$

Şekil 4. ve Tablo 11.'de araştırma kapsamına alınan erkek bireylerin Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanlarının kadınların Evlilikte Uyum Ölçeği puanlarını yordama durumuna ilişkin kurulan yapısal eşitlik modeline ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Şekil 4. ve Tablo 11. incelendiğinde araştırmaya katılan erkeklerin Karanlık Üçlü ve İletişim Becerileri Ölçeği puanlarının kadınların Evlilikte Uyum Ölçeği puanlarını istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yordadığı görülmüştür ($p < 0,05$). Araştırma kapsamına alınan erkek bireylerin Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanlarının kadın bireylerin Evlilikte Uyum Ölçeği puanlarını istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü yordadığı saptanmıştır ($p < 0,05$).

5. BÖLÜM

TARTIŞMA

5.1. Tartışma ve Yorum

Bu bölümde araştırmada yer alan problemlerle ilgili olarak toplanan verilerin istatistiksel analizi ile elde edilen bulguların tartışılması ve yorumuna yer verilmiştir.

Bu araştırmada karanlık üçlü, iletişim becerileri ve kişilerarası çatışma çözme açısından eşler arasındaki evlilik uyumu incelenmiştir. Ayrıca yaş, eğitim düzeyi, çalışma durumu, çocukların varlığı ve sayısı, evlilik süresi, gelir düzeyi ve kişilerin evlilik hayatı süresince psikiyatrik destek alıp almadıkları gibi değişkenlerle evlilik uyumu arasındaki ilişkiler araştırılmıştır. Literatür incelendiğinde birçok çalışma ile bu bulgular uyuşmaktadır. Örneğin; Kışlak ve Göztepe (2012), 167 evli olma şartı ile katılan kişilerle yaptığı araştırma kapsamında, evlilik uyumu ile cinsiyet, yaş, evlilik yaşı, evlilik süresi, evlilik türü, eşin yaşı, gelir düzeyi, eğitim düzeyi ve çocuk sayısı arasındaki ilişkileri değerlendirmiş. Söz konusu değişkenlerin bu çalışmaya benzer şekilde evlilik uyumu ile bir ilişki göstermedikleri belirlenmiştir. Alan yazıları incelendiğinde bu sonuçla uyuşan çalışmalar olduğu gibi tam tersi çalışmalarda bulunmaktadır. İlgili değişkenler açısından daha geniş örneklem üzerinde yapılacak yeni araştırmalara gereksinim olduğu düşünülmektedir.

Araştırma da kadınların evlilik uyum puanları erkeklerden anlamlı düzeyde daha düşük bulunmuştur. Literatürle tutarlı olarak araştırmamızda kadınların evlilik uyumları erkeklerden anlamlı düzeyde daha düşük bulunmuştur. Bir başka deyişle kadınların evliliğinde sorun olduğunu düşünmeleri erkek

katılımcılara göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Çalışmamızda kadınların evlilik uyumlarının erkeklere göre daha düşük bulunmasının sebeplerinden birini Erdoğan (2013)' de erkeklerin evliliklerinde kadınlar kadar sorun yaşadıklarını düşünmemeleri nedeniyle psikiyatrik destek almak istemediklerini bu nedenle erkeklerin evliliklerinin uyumlu olduğunu düşündüklerini ortaya koymuştur. Başka bir çalışmada kadın ve erkeğin evlilik süresinin, evlilik uyumunu nasıl etkilediğine ilişkin yapılan araştırmada, kadınlarda evlilik süresi arttıkça evlilik uyumunun düştüğü, erkeklerde ise yükseldiği belirlenmiştir (Houseknecht ve Macke, 1981:656). Evlilikte sağlanan uyumdaki artışın kişilerin psikolojik sağlıklarına yansıdığı da bilinmektedir (Bloom, 1978; Fidanoğlu, 2007; Wearden, 2000). Üncü (2007), Duygusal zeka ve evlilik doyumu ilişkisi adlı çalışmasında İstanbul'da yaşayan 229 evli birey ile yürütmüş, çalışmasında erkeklerin evlilik doyumunun kadınlara göre daha yüksek olduğunu belirtmiştir. Bett, Kiptiony ve Sirera (2017), Kenya'da 351 kişi ile yapmış oldukları çalışmada evli kişilerin evlilik doyum düzeylerinin cinsiyete göre farklılaştığını saptamıştır. Bu çalışmaya göre, evli erkeklerin evlilikte uyum puanlarının evli kadınlara oranla daha yüksek olduğu bulunmuştur. Kadınların evlenmeden önce evliliğe yönelik uyum puanlarının daha yüksek olacağı düşünülmektedir.

Çalışmada İletişim Becerileri Ölçeği Ben dilini kullanma alt boyutundan aldıkları puanlar kadınlarda erkeklerden daha yüksek bulunmuştur. Kadınların duygularını, düşüncelerini, beklentilerini ve kaygılarını erkeklere göre daha sık ifade edebildikleri görülmüştür. Birçok çalışmada bu bulguyu destekler nitelikte sonuçlara ulaşılmıştır. (Me Croskey, Larson ,Knapp 1971; Yorburg, 1974). Kadın davranışlarının daha şefkatli, yumuşak ve sıcak olma özellikleriyle birlikte; kendilerini ifade edebilme biçiminde adlandırılan sempatik, sözel ve sanatçı olma gibi nitelikleri olduğu düşünülmektedir (Seward ve Seward 1980). Bu özellikleri nedeniyle kadınların evlilik yaşantısında ben dilini kullanmalarının erkek katılımcılara göre sık olduğu düşünülmektedir. Araştırmada kadınların evlilik uyum ölçeği puanları ile iletişim becerileri ölçeğinde yer alan ben dilini kullanma alt boyutundan aldıkları puanlar arasındaki korelasyonlara bakılmış ve anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Bu bulguya göre kadınların evlilikte ben dilini kullanmaları evlilikte uyumlarını da arttırmaktadır. Buna göre kadınların

evli olsun olmasın duygu ve düşüncelerini karşı tarafa aktarma konusunda erkeklerden daha iyi olduğu kanısına varılabilmektedir. Ulaşılan bu sonuçlar doğrultusunda erkeklerin ben dilini kullanmaları kadınlar gibi artış gösterebilirse evlilik uyumlarını olumlu etkileyeceğini düşündürmektedir.

Araştırmadan elde edilen bir başka bulgu, erkeklerin Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği Özel/Genel davranış ve Yaklaşma/Kaçınma alt boyutlarından aldıkları puanlar kadınlara göre yüksek, Duygusal İfade alt boyutundan aldıkları puanlar ise düşüktür. Elde edilen bu bulgu literatürle uyusmaktadır. Kadınların erkeklere göre daha duygusal yaklaşım sergiledikleri önceki araştırmalarda da görülmektedir. Bizim çalışmamızla uyuşan bir çalışmada (Basım, Çetin, Meydan; 2009), 307 üniversite öğrencisi ile çalışmış ve kadınların kendilerini erkeklere göre daha çok açtıklarını, duygularını daha çok ifade ettiklerini, çatışma çözme durumlarında özel davranış sergilemelerine ve kaçınmacı bir tutum izlemelerine karşın, yüzleşmeye daha çok önem verdiklerine yönelik bulgular elde etmişlerdir. Kışlak ve Göztepe (2012), “duygusal tepki” nin eşe olumlu bir şekilde yansıtılmasının, evlilikte uyumla ilişkili bulunan empati, depresyon, hoşgörü/beklenti gibi diğer değişkenlerin önüne geçerek, evlilik uyumuna önemli katkıda bulunduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu bulgular doğrultusunda evliliklerde kişilerin bir bütün olduğu, aralarında özel bir bağ bulunduğu düşünüldüğünden duygusal ifade konusunda kaçınma davranışı göstermeden ortak paylaşımda bulunmaları evliliklerinde daha az sorunlar yaşayacağını düşündürmektedir.

Araştırmanın başka bir sonucu kadın ve erkeklerin Evlilik Uyumu Ölçeği puanları arasındaki uyumun orta düzeyde olduğu görülmüştür. Başka bir deyişle, çift uyumunda cinsiyetlere göre çok farklılık görülmemektedir. Tezer (1986), evli bireylerin bir bütün olduğu, sorunlarında ortak olduğu ve birlikte çözüme ulaşılmasının bilincinde olduğu düşünüldüğünden cinsiyetler arasında fark olmadığı yorumunda bulunmuştur.

Araştırmadan erkek ve kadın katılımcıların Evlilik Uyumu Ölçeği puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif korelasyon bulunduğu tespit edilmiştir. Bir başka deyişle, kadınların ya da erkeklerin evliliklerinin uyumlu olduğunu düşünmesi ve buna yönelik tutum ve davranışlar sergilemesi evlilikte

uyumu arttırdığını düşündürmektedir. Buna göre çiftlerden herhangi birinin evliliklerinin uyumlu olduğuna yönelik inancı ve buna uygun davranışlarda bulunması evlilikte uyumu arttırdığını düşündürür. Bir başka düşünce bireylerin evlilikten aldıkları doyumun ortak olduğu yargısıdır. Bu düşünceyi destekleyen Taysi (2012), 80 evli çifte Evlilikte Uyum Ölçeği uygulamış ve sonuç olarak, evlilik uyumu ve yüklemeler açısından cinsiyetler arasında farklılık görülmemiştir. Buna göre araştırmada evli kadınlar ve erkekler, evlilikteki olumlu ya da olumsuz yaşantıları benzer şekilde deneyimliyor olabilirler ve bu nedenle evlilik uyumu ve yüklemeler yönünden benzerlik göstermiş oldukları söylenebilir.

Araştırmada evliliğin uyumu ile bir diğer değişken olan karanlık kişilik özelliklerine bakılmış sonuç olarak; Kadın ve erkeklerin Karanlık Ölçeğinde bulunan Makyavelizm, Narsisizm ve Psikopati alt boyutlarından aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olmadığı görülmüştür. Kadınların ve erkeklerin Makyavelizm, Narsisizm ve Psikopati puanları benzerdir. Literatürde karanlık kişilik özelliklerinin üç alt boyutun uyumuna yönelik ayrı ayrı araştırma bulunmadığından, yapmış olduğumuz çalışmanın bu konuda tek olduğu sanılmaktadır. Atay (2009: 191) ve Akıncı (2015: 34) yaptıkları çalışmalarda karanlık kişilik ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki olmadığını ortaya koymuştur. Bu araştırma dışında karanlık kişilik özelliklerindeki her bir alt boyutun evlilik uyumu ile ilişkisi tek tek araştırılırsa cinsiyet açısından farklı bir sonuç elde edilemeyeceği düşünülmektedir.

Araştırmanın bir başka sonucuna göre, Erkeklerin Evlilik Uyumu Ölçeği puanları ile İletişim Becerileri Ölçeğinde yer alan Ben Dilini Kullanma alt boyutundan aldıkları puanlar arasında anlamlı pozitif korelasyon gözlenmiştir. Bir başka ifade ile erkeklerin ben dilini kullanmaları arttıkça, evlilikte uyumları da artmaktadır. Alan yazında iletişim becerileri ile yapılan bir başka çalışmada, Soylu ve Kağnıcı, (2015) de evlilik uyumunun açıklanmasında öncelikle aile içi iletişimin etkili olduğunu görmüştür. Sağlıklı bir iletişimin evlilik hayatında evlilik uyumunu arttırarak daha kaliteli bir evlilik ilişkisi ortamı oluşturduğu sonucuna ulaşmışlardır. Kadınların ve erkeklerin iletişim becerilerini arttırmalarının evlilikte uyumlarını arttırmaya yönelik pozitif etkisinin olacağı düşünülmektedir.

Araştırmadan elde edilen bir diğer bulguya göre kadın ve erkeklerin İletişim Becerileri Ölçeğinden aldıkları puanlar arasındaki uyum incelendiğinde, Egoyu Geliştirici Dil ve Kendini Açma alt boyutlarına ilişkin uyumlarının orta düzeyde, Kendini Tanıma-Kendini Açma ve Empati alt boyutlarına ilişkin uyumlarının düşük olduğu tespit edilmiştir. Kadınların ve erkeklerin evlilik uyumunda iletişim becerilerinin cinsiyet açısından ilişkisine bakıldığında sonuçlar benzer bulunmuştur. Örneğin; Kışlak ve Çabukça (2002) yılında cinsiyete bağlı olarak kadınların ve erkeklerin empati eğilim puanları arasında fark olup olmadığını incelemiştir. Söz konusu nedenle yapılan t testi sonucunda, evli kadın ve erkeklerin empatik eğilim düzeyleri arasında fark olmadığı belirlenmiştir. Yapılan çalışmalar bu bulguyu destekler niteliktedir. Riehl-Emde ve Willi'nin (1999) vurguladığı gibi, empatik eğilim düzeyleri arasındaki fark cinsiyetle ilişkili olmak dışında daha çok çiftlere ve evliliklere özgüdür. Alan yazında yalnızca iletişim becerileri ile evlilik uyumu arasındaki bağlantıyı inceleyen herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Buna bağlı olarak daha geniş çaplı çalışmalara ihtiyaç olduğu söylenebilir ve gelecek araştırmalarda bu çalışmadan yararlanılabilir.

Araştırmada kadın ve erkeklerin Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeğinde bulunan Yüzleşme, Özel/Genel davranış ve Yaklaşma/Kaçınma alt boyutlarından aldıkları puanlar arasındaki uyumun kötü, Duygusal ifade ve Kendini Açma alt boyutlarından aldıkları puanlar arasındaki uyumun ise orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Bir başka deyişle araştırmaya dahil edilen bireylerin günlük hayatında kişilerarası ilişkilerinde Yüzleşme, Özel/Genel davranış ve Yaklaşma/Kaçınma tutumlarında uyumlarının kötü olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Duygusal ifade ve kendini açma alt boyutu ise kişilerin çatışma sırasında kendilerini ifade etme düzeyini belirlemektedir. Basım, Çetin ve Meydan (2009)'a göre çatışma sürecinde duyguların ifadesi çatışmaların çözümü için olumlu bir rol üstlenmektedir. Duygusal ifade ile evlilik uyumu arasındaki ilişkiye baktığımızda anlamlı ve pozitif bir ilişki bulunmuştur. Bu bulgu bizim beklentimizi karşılamaktadır. Kadınların ve erkeklerin evlilikte duyguların ifadesi ve kendini açma davranışlarındaki artış evlilikte uyumlarının da artmasına neden olmaktadır. Öner (2013)'de İzmir il ve ilçelerinde ikamet eden 226 evli birey ile çalışmış araştırma sonucuna göre evli bireylerin çatışma

yaygınlıklarının azalması, olumlu çatışma çözüm stillerinin artması, olumsuz çatışma çözüm stillerinin azalması evli bireylerin evlilik uyum düzeylerinin artmasıyla birliktelik gösterdiği bulgusuna ulaşmıştır. Evliliklerinde olumsuz çatışma çözüm davranışları sergileyen kadınların ve erkeklerin evliliklerinde daha çok sorun yaşayacakları düşünülmektedir. Bu bulgular bizim çalışmamız ile uyuşmakta ve destekler niteliktedir. Bu bulgu beklenen bir sonuçtur. Bir yerde çatışma varsa çatışmanın artışı evlilik uyumunu olumsuz etkilemektedir.

Araştırmadan elde edilen bir başka bulgu kadınların Evlilik Uyumu Ölçeği puanları ile Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeğinde yer alan Yüzleşme, Özel/Genel davranış, Yaklaşma/Kaçınma ve Duygusal İfade alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı korelasyonlar olmadığı görülmüştür. Bir başka deyişle kadınların kişilerarası ilişkilerinde yüzleşme, özel/genel davranış, yaklaşma/kaçınma, duygusal ifade davranışlarının artması ya da azalması evlilikte uyumlarını etkilememektedir. Kadınların evlilik uyumlarına yönelik bir çalışmada, Sezer (2005), 85 evli kadın ile yaptığı ve kadının uyum düzeyini bazı değişkenlere göre karşılaştırdığı araştırmasında, kadının çalışıyor olmasının evlilik uyumunu olumlu etkilediğini bulmuştur.

Bu çalışmaya göre kadınların sosyal ve iş hayatında olmasının evlilik uyumunu olumlu etkilediğini düşündürmektedir. Erkeklerin Evlilik Uyumu Ölçeği puanları ile Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeğinde yer alan Yüzleşme ve Duygusal ifade alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif korelasyon saptanmıştır. Buna göre Erkeklerin yüzleşme alt boyutundan aldığı puanların artması da kadınların evlilik hayatında uyumlarını arttırmaktadır. Öner (2013) Araştırmasında, olumlu çatışma çözüm stilleri alanında kadınların erkeklere oranla daha yüksek ortalama puanlara sahip olduklarına ulaşmıştır. Kadın ve erkeklerde kişilerarası ilişkilerde çatışma çözüm davranışlarındaki olumlu artışın evlilik uyumlarında artışa sebep olacağı düşünülmektedir. Bu düşünceyi Öner (2013) de desteklemiştir. Evlilik uyumu yüksek olan kadın ve erkeklerin çatışma eğiliminin düşük olduğu bulgusuna da ulaşmıştır. Paralel bir çalışmada Soylu ve Kağnıcı, (2015) de olumsuz çatışma çözme stilli ile evlilik uyumu arasında negatif yönde anlamlı

bir ilişki bulunduğu sonucuna ulaşmışlardır. Buna göre evlilikte çatışma arttıkça uyum azalmaktadır.

Araştırmadan elde edilen bir başka bulguya göre erkeklerin Özel/Genel davranış ve Yaklaşma/kaçınma alt boyutlarından aldıkları puanların kadınlara göre yüksek, Duygusal ifade alt boyutundan aldıkları puanların ise düşük olduğu bulgusudur. Buna göre Erkeklerin Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeğinde yer alan Yüzleşme ve Duygusal ifade puanlarının artması, Evlilikte Uyum puanlarını da arttırmaktadır. Yapılan çalışmalar bu bulguyu destekler niteliktedir. Yürek (2018) araştırmasının sonuçlarına göre katılımcıların karanlık üçlü kişilik özellikleri arttıkça çatışma çözme stillerinden özel/genel davranış ve yaklaşma/kaçınma davranışlarında artış gözlemlenmiştir. Kadınların ve erkeklerin yüzleşme ve duygusal ifadelerinde ise azalma görüldüğü bulgusuna ulaşmıştır. Buna göre yüzleşme ve duygusal ifade davranışlarındaki azalma evlilikte uyumu da düşürmektedir.

Araştırmadan elde edilen bir başka bulgu erkek katılımcıların Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeğinde bulunan yüzleşme alt boyutundan almış oldukları puanlar ile kadınların Evlilikte Uyum Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir korelasyon olduğu bulgusudur. Buna göre erkeklerin evlilikte Yüzleşme, kendini açma ve duygusal ifade ile ilişkili olan çatışma çözme davranışlarında artışın görülmesi çiftlerin evliliklerinde uyumu arttıracaklarını düşündürmektedir.

Elde edilen bir başka sonuca göre, erkeklerin Karanlık Üçlü ölçeğinde yer alan Narsisizm alt boyutundan aldıkları puanlar ile kadınların Evlilik Uyumu Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif korelasyon saptanmıştır. Başka bir deyişle erkek katılımcıların Narsisizm alt boyutundan aldıkları puanların artması, kadınların evlilikte uyumlarının azalmasına sebep olmaktadır. Bozkuş ve Araz (2015) Mersin ilinde yaşayan en az bir yıl evli olan 205 çift ile çalışmıştır. Araştırmanın sonucuna göre kadınlarda ya da erkeklerde narsistik eğilimlerdeki artışın diğer eşte aşırı duyarlılık, düşük benlik saygısı ve kırılganlık gibi belirtilere sebep olması sonucunda çiftlerin evlilik uyumlarında azalma olduğu bulgusuna ulaşmışlardır. Araştırmanın en önemli bulgusu; narsisizm ve evlilik uyumu

ilişkisinde bireylerin evlenmeden önce ideal eş kriterlerine göre eş seçmesi ve yanılısamındaki düşüşle birlikte evlilik uyumunda azalma görüldüğü bulgusudur. Yürek (2018), kişilerarası çatışma çözme stilleri ile narsisizm arasındaki ilişkiye baktığında ise çatışma çözme stillerinden yüzleşme ile narsisizm arasında anlamlı ve negatif ilişki ($r = - 0.200$, $p < 0.01$) bulmuştur. Başka bir ifadeyle narsisizm düzeyi arttıkça yüzleşme davranışı azalmaktadır bulgusudur. Bu sonuçlara göre narsistik olan bireylerin evliliklerinde uyumun düşük olduğu sonucuna ulaşılabilmektedir.

Kadınların Karanlık Üçlü ölçeğinde yer alan Psikopati alt boyutundan aldıkları puanlar ile erkeklerin Evlilik Uyumu Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif korelasyon saptanmıştır. Psikopati bir başka deyişle, empati yokluğu, endişe ile birlikte uyarım ve heyecan arama, dürtülerine engel olamama, zayıf davranış kontrolü, sorumluluk yokluğu, yetişkin antisosyal davranışı olarak tanımlanmaktadır. Bir başka ifade ile belirtecek olursak kadınların psikopati düzeylerindeki artış erkeklerin evlilik uyumlarını olumsuz etkilemektedir. Elde edilen bulgulardan bir tanesi eşlerin empati düzeyinin artmasının evlilik uyumunu pozitif yönde etkilediği yönündeydi bu sonuç yukardaki düşünceyi desteklemektedir. Kadınların psikopati alt boyutundan aldıkları puanların artması, erkeklerin Evlilikte Uyum Ölçeğinden aldıkları puanların azalmasına neden olmaktadır. Araştırmanın genel sonucuna göre kadınların ya da erkeklerin Karanlık Üçlü (Makyavelizm, Narsisizm, Psikopati) puanlarının artması erkeklerin ya da kadınların Evlilikte Uyum Ölçeği puanlarının azalmasına neden olmaktadır. Yapılan çalışmalar bu bulguyu destekler niteliktedir. Yürek (2018) de İzmir ilinde yaşayan (236 kadın, 64 erkek) 300 katılımcı ile yaptığı araştırmasında psikopati seviyesinin artmasının kişilerin özel/genel ve yaklaşma/kaçınma davranışlarında artışa duygusal ifadelerinde ise düşüşe neden olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Bu bulgu evlilik uyumu ile birlikte düşünüldüğünde psikopati seviyesindeki artış bireylerin olumsuz çatışma çözme davranışları sergilemelerine ve evlilik uyumlarındaki düşüşte artışın olabileceğini ortaya koymaktadır.

Kadınların Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanlarının kendi Evlilik Uyumu Ölçeği puanlarını istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yordamadığı belirlenmiştir. Bir başka deyişle,

kadınların değerlendirme ölçeklerinden almış oldukları bireysel puanlar kadınların evlilik uyumlarını etkilememektedir. Fakat kadınların Karanlık Üçlü puanlarının erkeklerin Evlilik Uyumu Ölçeği puanlarını istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yordadığı görülmüştür. Bir başka deyişle kadınların Karanlık Üçlü ölçeğinden almış oldukları puanlar erkeklerin evlilik uyumu puanlarını etkilemektedir. Bu çalışmada, kadınların Karanlık Üçlü puanlarındaki artış erkeklerin Evlilik Uyumu Ölçeği puanlarının azalmasına neden olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Bu çalışmayı destekleyen başka bir çalışmada Yürek (2018), kişilerdeki karanlık üçlü kişilik özellikleri yükseldikçe çatışmaya yaklaşma davranışları artmakta ve kaçınma davranışları azalmaktadır bulgusudur. Bu çalışmadan elde edilen verilerden hareketle bireylerdeki bu özellik evlilik uyumlarında düşüşe neden olacağını düşündürmektedir.

Araştırmadan elde edilen bir diğer bulgu, erkeklerin Karanlık Üçlü, İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanlarının erkeklerin Evlilik Uyumu Ölçeği puanlarını istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yordamadığı görülmüştür. Bir başka deyişle, erkeklerin değerlendirme ölçeklerinden aldığı puanların erkeklerin evlilik uyumlarına etkisinin bulunmadığı görülmüştür. Fakat Erkeklerin Karanlık Üçlü ve İletişim Becerileri Ölçeği puanlarının kadınların Evlilik Uyumu Ölçeği puanlarını istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yordadığı bulgusuna ulaşılmıştır. Yani erkeklerin karanlık kişilik özelliklerine sahip olması ve iletişim becerilerinde göstermiş oldukları düşük performans kadınların evlilik hayatında uyum düzeylerini etkilemektedir. Erkeklerin Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği puanlarının kadınların Evlilik Uyumu Ölçeği puanlarını istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü yordadığı saptanmıştır. Bir başka deyişle, erkeklerin çatışma çözme ölçeğinden almış olduğu pozitif puanların kadınların evlilik uyumlarında artışa, negatif puanların ise kadınların evlilik uyumunda düşüşe neden olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Örneğin erkek katılımcıların Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı ölçeği yüzleşme alt boyutundan aldığı puanlar arttıkça, kadın katılımcıların Evlilikte Uyum Ölçeğinden aldıkları puanlar da artmaktadır. Evlilik hayatında tartışmanın mutlak olacağı düşünüldüğünden bu araştırmada çiftlerin karanlık kişilik özellikleri, iletişim becerileri ile birlikte çatışma çözme stillerine bakılmış ve bireylerin olumlu çatışma çözme

davranışlarında bulunmalarının ve eşleriyle çatışma durumlarında pozitif iletişim içerisine girmelerinin evlilik uyumlarında artışa sebep olacağını düşündürmüştür.

6. BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmanın sonuçlarının tüm evli çiftlere genellenmesi konusunda sınırlılıklar bulunmaktadır. Araştırmanın örneklemini Türkiye'nin bir ilinde ve merkez ilçelerinde yaşayan evli çiftlerden oluşturulmuştur. Gelecekte daha geniş örneklerle yapılacak çalışmaların daha etkili sonuçlar ortaya koyabileceği düşünülmektedir. Bu bölümde bireylerin evlilik uyumlarının cinsiyet, gelir durumları, eğitim durumları gibi demografik değişkenler açısından incelenmesi sonucunda ortaya çıkan bulgular literatür ışığında sunulacaktır. Ayrıca evlilik uyumunda kadınların ve erkeklerin psikiyatrik destek açısından düşüncelerine bilimsel verilerle yanıt verilmeye çalışılacaktır. Evlilik uyumunda ilişki olduğu düşünülen diğer değişkenlerin; karanlık kişilik özellikleri iletişim becerileri ve kişilerarası çatışma çözme stilleri incelenerek mevcut durum ortaya konulmaya çalışılacaktır.

6.1. Sonuçlar

Bu çalışmada evli kişilerin karanlık üçlü iletişim becerileri ve kişilerarası çatışma çözme açısından evlilik uyumları incelenmiş, aynı zamanda evli bireylerin eğitim seviyeleri, gelir düzeyleri, evlilik süreleri gibi sosyodemografik özellikleri ile birlikte psikiyatrik durumları da incelenmiştir. Araştırmanın sonucuna göre;

1. Evli bireylerin evlilik uyumunda cinsiyet faktörü belirleyici olmamaktadır.
2. Evli bireylerin evliliğinde sorun olduğunu düşünmesinde ve psikiyatrik destek almayı düşünmesinde cinsiyet açısından farklılık olup, kadın bireylerde erkek bireylere göre anlamlı seviyede yüksek sonuçlara ulaşılmıştır.

3. Kadınlar ve erkeklerin evlilikte uyum, karanlık üçlü, iletişim becerileri ve kişilerarası çatışma çözme yaklaşımı ölçeği puanları karşılaştırılmış olup, erkeklerin evlilik uyumlarının kadın bireylere göre yüksek olduğu bulgusu elde edilmiştir.
4. Evli bireylerin evlilikte uyum, karanlık üçlü, iletişim becerileri ve kişilerarası çatışma çözme yaklaşımı ölçeği puanları karşılaştırılmış, kadın bireylerin iletişim becerileri ölçeği'nin alt değişkeni olan ben dili'ni kullanmaları erkek bireylere göre anlamlı seviyede yüksek olduğu görülmüştür.
5. Evli bireylerin evlilikte uyum, karanlık üçlü, iletişim becerileri ve kişilerarası çatışma çözme yaklaşımı ölçeği puanları arasında farklılık olup, erkek bireylerin kişilerarası çatışma çözme stillerinin; özel/genel davranış, yaklaşma kaçınma alt boyutlarından aldığı puanlar kadın bireylerden anlamlı seviyede yüksektir.
6. Evli bireylerin evlilikte uyum, karanlık üçlü, iletişim becerileri ve kişilerarası çatışma çözme yaklaşımı ölçeği puanları karşılaştırılmış olup, kadın bireylerin kişilerarası çatışma çözme stillerinden duygusal ifade alt boyutunun erkek bireylere göre yüksek olduğu belirlenmiştir.
7. Kadın ve erkeklerin Makyavelizm alt boyutuna ilişkin uyumunun kötü, narsisizm ve psikopati puanlarına ilişkin uyumun ise orta düzeyde olduğu belirlenmiştir.
8. Kadın ve erkeklerin iletişim becerileri ölçeğinden aldıkları sonuçlar doğrultusunda egoyu geliştirici dil ve kendini açma alt boyutlarına ilişkin uyumlarının orta düzeyde, etkin dinleme, kendini tanıma- kendini açma ve empati alt boyutlarına ilişkin uyumlarının düşük olduğu tespit edilmiştir.
9. Kadın ve erkeklerin kişilerarası çatışma çözme yaklaşımı ölçeğinde bulunan yüzleşme, özel/genel davranış ve yaklaşma/kaçınma alt boyutlarından aldıkları puanlar arasındaki uyumun kötü, duygusal ifade ve kendini açma alt boyutlarından aldıkları puanlar arasındaki uyumun orta düzeyde olduğu belirlenmiştir.
10. Kadınların evlilikte uyum ölçeği puanları ile iletişim becerileri ölçeğinde bulunan egoyu geliştirici dil alt boyutundan aldıkları puanlar arasında

istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü korelasyon olduğu görülmüştür.

11. Erkeklerin evlilikte uyum ölçeği puanları ile iletişim becerileri ölçeğinde yer alan ben dilini kullanma alt boyutundan aldıkları puanlar arasında anlamlı ve pozitif yönlü korelasyon olduğu tespit edilmiştir.
12. Erkeklerin evlilikte uyum ölçeği puanları ile kişilerarası çatışma çözme yaklaşımı ölçeğinde bulunan yüzleşme ve duygusal ifade alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü korelasyonlar olduğu tespit edilmiştir.
13. Araştırmaya dahil edilen kadınların evlilikte uyum ölçeği puanları ile erkeklerin evlilikte uyum ölçeği puanları arasında anlamlı ve pozitif yönlü korelasyon olduğu görülmüştür. Erkek katılımcıların evlilikte uyumları arttıkça, kadın katılımcıların evlilikte uyumları da artış göstermektedir.
14. Erkek katılımcıların karanlık üçlü ölçeğinde yer alan narsisizm alt boyutundan aldıkları puanlar ile kadın katılımcıların evlilikte uyum ölçeğinden aldıkları puanlar arasında anlamlı ve negatif yönlü korelasyon tespit edilmiştir.
15. Kadın katılımcıların karanlık üçlü ölçeğinde yer alan psikopati alt boyutundan aldıkları puanlar ile erkek katılımcıların evlilikte uyum ölçeğinden aldıkları puanlar arasında anlamlı ve negatif yönlü korelasyon tespit edilmiştir.
16. Kadın katılımcıların kendi cinsiyetleri açısından karanlık üçlü, iletişim becerileri ve kişilerarası çatışma çözme yaklaşımlarının evlilik uyumunu anlamlı düzeyde yordamadığı belirlenmiştir.
17. Erkek katılımcıların kendi cinsiyetleri açısından karanlık üçlü, iletişim becerileri ve kişilerarası çatışma çözme yaklaşımlarının evlilik uyumunu anlamlı düzeyde yordamadığı belirlenmiştir.

6.2. Öneriler

Bu araştırmanın evlilik uyumunun karanlık üçlü, iletişim becerileri ve kişilerarası çatışma çözme özellikleri ile ilişkisine yönelik bulgu, sonuç ve tartışmasından yola çıkarak evlilik hayatı ve uyumu alanında getirilebilecek öneriler aşağıda sunulmuştur.

1. Öncelikli olarak bu araştırmadaki sonuçlar Samsun il/ilçe merkezlerindeki çalışmaya katılmaya gönüllü olan 102 çiftten (204 kişi) elde edilen verilerle sınırlıdır. Bu konudaki araştırmaların daha büyük bir örneklem grubuyla yapılması yararlı olacağı düşünülmektedir. Tüm dünyada ve Türkiye’de boşanma oranları artış göstermektedir. Evli bireylerin daha sağlıklı evlilik hayatına sahip olmaları için evlilik uyumlarını arttırmaya yönelik koruyucu faktörlerin bulunduğu daha çok araştırma yapılmasının gerekliliği düşünülmektedir. Bunun dışında evli bireylerin evlilik psikolojik danışmanlığı hizmetlerinden yararlanmasının evlilik uyumunda önemli ve faydalı olacağı söylenebilir.
2. Bu araştırmadan elde edilen veriler nicel yöntemle toplanmış olup, daha detaylı sonuçlar elde etmek için nitel araştırmalar yapılması önerilmektedir. Evlilik uyumu konusunda yapılan literatür taramasında evlilik ile ilgili dar bir alanda araştırma yapıldığı görülmektedir. Kişilik özelliklerinin evliliği yordayan anlamlı değişken olması düşünülerek karanlık kişilik özellikleri ile evlilik uyumu arasındaki ilişki incelenmiştir, ve çalışma sonunda anlamlı sonuçlara ulaşılmıştır. Bu nedenle evlilik konusunda karanlık ve aydınlık kişilik özelliklerinin birarada bulunduğu bir çalışma yapılması önerilmektedir.
3. İletişim becerilerinin evlilik uyumu ile ilişkisi incelendiğinde iletişim konusunda erkek bireylerin eksikliklerinin bulunduğu görülmektedir. Bu becerinin geliştirilmesi, erkek bireylere rehberlik ve bilgilendirme çalışması yapılması önerilmektedir.
4. Kişilerarası çatışma çözme becerileri ile evlilik uyumu arasındaki ilişki incelendiğinde evli kadınların ve erkeklerin bu konuda eksikliklerinin

olduğu saptanmıştır, elde edilen bu bulgular doğrultusunda kadın ve erkeklerin bireysel ya da çift olarak psikolojik destek alması, evliliğinin süresi arttıkça evliliklerinin durumu hakkında uzman tarafından evliliğini değerlendirme çalışması yapması önerilmektedir.

5. Evli bireylerin evlilik uyumlarının düşük olması kişilerin evlilikten yeterli doyumunu alamadıklarını düşündürmektedir. Bu nedenle çiftlerin evlilikte uyum düzeylerinin devam etmesi için problemlerini belirlemeleri, çözüm yolları üretebilmek için psikolojik destek almaları önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Acaray, A., & Günsel, A. (2017). Beş faktör kişilik özellikleri, izlenim yönetimi taktikleri ve öznel iyi oluş arasındaki ilişkinin incelenmesi: kamu çalışanları üzerine bir araştırma. *International Journal of Economic and Administrative Studies*, 527-546.
- Akal, C. B. (2018). *Makyavelizm ve Modernite*. Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.
- Akgün, A , Uluocak, Ö . (2010). Evlilikte etkili iletişim ve problem çözme: bir toplum merkezindeki kadınlarla gerçekleştirilen grup çalışması. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 23 (23), 9-22. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/spcd/issue/21111/227377>
- Akıncı, İrem (2015), The relationship between the types of narcissism and psychological well-being: the roles of emotions and difficulties in emotion regulation, middle east technical university, the department of psychology, (Master's Thesis), Ankara.
- Arslan, C. (2005). Kişiler arası çatışma çözme ve problem çözme yaklaşımlarının yükleme karmaşıklığı açısından incelenmesi. Selçuk Üniversitesi Dijital Arşiv Sistemi: <http://acikerisim.selcuk.edu.tr:8080/xmlui/handle/123456789/8296> adresinden alındı
- Atay, Salim (2009), "Narsistik Kişilik Envanteri'nin Türkçe'ye Standardizasyonu", *Gazi University Journal of Economics & Administrative Sciences*, C: 11, S:1, ss.181-196.
- Basım, N., Çetin, F., & Meydan, C. H. (2009). The role of locus of control in interpersonal conflict resolution approaches. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21.

- Basım, N. H., Çetin, F., & Tabak, A. (2009). Beş faktör kişilik özelliklerinin kişilerarası çatışma çözme yaklaşımlarıyla ilişkisi. *Türk Psikoloji Dergisi*, (6), 20-34.
- Bett, G., Kiptiony, G., & Sirera, M. (2017). Relationship between demographic characteristics and marital satisfaction for career couples in Kericho county, Kenya. *Journal of Humanities and Social Science*, 22(12), 53-60.
- Boylu, A. A., & Terzioğlu, G. (2008). Ailelerin yaşam kalitelerini etkileyen bazı subjektif göstergelerin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 26,(2),1-27.
- Bozkuş, O., & Araz, A. (2015). Narsisizm ve evlilik uyumu ilişkisinde reddedilme duyarlılığı ve olumlu yanılısamaların aracı rolü. *Nesne Psikoloji Dergisi*, 3, (6).
- Buluş, M., Atan, A., & Sarıkaya, H. E. (2017). Effective communication skills: a new conceptual framework and scale development study. *International Online Journal of Educational Sciences*, 9 (2), 575 - 590.
- Campbell, W. Keith ve Joshua D. Foster (2007), "The narcissistic self: background, an extended agency model, and ongoing controversies", (ed.) C. Sedikides and S. Spencer, *Frontiers in Social Psychology: The Self*, Psychology Press, Philadelphia, ss. 115-138.
- Christie, R. ve Geis, F. (1970) *Studies in machiavellianism*. New York: Academic Press.
- Demirtaş, Ö., & Biçkes, M. (2014). Makyavelizm'in olumsuz durumları ifşa etme niyeti üzerindeki. "İş, Güç" *Endüstri İlişkileri Ve İnsan Kaynakları Dergisi*, (2), 98-112.
- Duran, Ş., & Hamamcı, Z. (2010). Evlilik öncesi ilişki geliştirme programının romantik ilişkiler yaşayan üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri ve çatışma iletişim tarzları üzerine etkisinin incelenmesi. *Aile ve Toplum*, 23.

- Ekşi, H., & Kahraman, Z. (2012). Bir evlilik ve aile hayatı eğitim programının evli kadınlarda evlilik uyumuna ve aile sistemine etkisi. M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, (36), 129-145.
- Erdoğan, S. (2018, Haziran). Evli bireylerin evlilik doyumu ve merhamet düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yök Tez, s. 27-50.
- Erdoğan Taycan, S., & Çepik Kuruoğlu, A. (2013). Evlilik uyumu ile bağlanma stilleri ve mizaç ve karakter özellikleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi. Türk Psikiyatri Dergisi, 24.
- Ergeneli, A. (2006) Örgüt ve İnsan, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları.
- Evren, E. (2012). Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi. İstanbul: Beta Yayınları.
- Fışiloğlu, H., & Demir, A. (2000). Applicability of the dyadic adjustment scale for measurement of marital quality with turkish couples. European Journal of Psychological Assessment, 16, (3), 214-218.
- Goldstein, S. B. (1999). Construction and validation of a conflict communication scale. journal of applied social psychology. 29 (9), 1803-1832.
- Güney, S., & Mandacı, G. (2009). Makyavelizm ve etik algısı ilişkileri bankacılık sektöründe bir araştırma. Hacettepe Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, , 27, (2), 83-104.
- Houseknecht, S.K., Macke, A.S. (1991). Combining marriage and career: the marital adjustment of Professional women. Journal of Marriage and the Family, 43: 651-661.
- Kışlak, Ş. T., & Göztepe, I. (2012). Duygu dışavurumu, empati, depresyon ve evlilik uyumu arasındaki ilişkiler. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (3),2.
- Korkut, F. (1996). İletişim becerilerini değerlendirme ölçeğinin geliştirilmesi: güvenilirlik ve geçerlilik çalışmaları. PDR Dergisi, 2,(7).

- Koydemir, S., Selişik, E. S., & Tezer, E. (2005). Evlilik uyumu ve mükemmeliyetçilik boyutları arasındaki ilişkiler . Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 3, (23), 65-75.
- Kuzu, A. (2017). Evlilik uyumu ile kişilik özellikleri ve mizaç arasındaki ilişkinin incelenmesi. yayımlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul Gelişim Üniversitesi, İstanbul.
- Me Croskey, J. C., Larson C.E., Knapp, M.L. (1971). An introduction to interpersonal communication. Prentice Hall Inc.
- Murat, G., & Börü, D. (2017). Karanlık kişilik özelliklerinin örgütsel sinizm üzerindeki etkisi. November, 84.
- N. H., Basım, N., & Çetin, F. (2009). Kişilerarası çatışma çözme yaklaşımlarında kendilik algısı ve kontrol odağı. Türk Psikiyatri Dergisi , 20,(2),153-163.
- Noyan, C. O., Semiz, Ü. B., Başoğlu, C., Ebrinç, S., Algül, A., Ateş, M. A., & Yılmaz, O. (2009). Antisosyal kişilik bozukluğu tanılı bireylerin karar verme süreçleri ile psikopati ve mizaç-karakter özellikleri arasındaki ilişki. Klinik Psikofarmakoloji Bulteni, 19.
- Owen, F. K., & Bugay, A. (2014). İletişim becerileri ölçeği'nin geliştirilmesi: geçerlik ve güvenirlik çalışması. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (2),51-64.
- Özer, Ö., Uğurluoğlu, Ö., Kahraman, G., & Avcı, K. (2016). Hemşirelerin karanlık kişilik özelliklerinin sosyo-demografik değişkenler açısından incelenmesi. MCBÜ Sosyal Bilimler Dergisi, 14, (3).
- Özsoy, E., & Ardıç, K. (2017). Karanlık üçlü'nün (narsisizm, makyavelizm ve psikopati) iş tatminine etkisinin incelenmesi. Manisa Celal Bayar Üniversitesi Yönetim ve Ekonomi Dergisi, 24, (2).
- Paulhus , D., & Williams , K. (2002). The dark triad of personality: narcissism,machiavellianism, and psychopathy. Journal of Research in Personality, 556-563.

- Riehl-Emde, A. and Willi, J. (1999). 'Is his marriage also her marriage?1 -An old question in a new light. System Familie, 12(3), 132-138.
- Satıcı, S. A., & Kayış, A. R. (2016, june 28). Karanlık üçlü ölçeği: türkçeye uyarlama çalışması. ResearchGate: <https://www.researchgate.net/publication/304535395>
- Serbest, S., & Aydoğan, E. (2016). İş yerinde karanlık üçlü: bir kamu kuruluşunun iç denetim biriminde araştırma. Sayıştay Dergisi, 104-114.
- Sezer, Ö. (2005). Kadınların uyum düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 3 (23), 87-98.
- Seward, J.P., Sewad, G.H. (1980), Sex differences: Mental and temperamental Lexington Books.
- Soylu, Y., & Kağnıcı, Y. (2015). Evlilik uyumunun empatik eğilim, iletişim ve çatışma çözme stillerine göre yordanması. Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal, 5 (43) 44-54.
- Şendil, G., & Korkut, Y. (2008). Evli çiftlerdeki çift uyumu ve evlilik çatışmasının demografik özellikler açısından incelenmesi. Dergi Park, 15-34.
- Taysi, E. (2010). Evlilikte bağışlama: evlilik uyumu ve yüklemelerin rolü. Türk Psikologlar Dergisi, 25 (65), 40-52.
- Tezer, E. (2015). Evlilik ve iş doyumu ilişkisi : ikili çatışmalar ve bazı demografik değişkenlerin rolü. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, (29),1.
- Timuroğlu, K., & İşcan, Ö. F. (2008). İşyerinde narsisizm ve iş tatmini ilişkisi. Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, 22,(2), 1-26.
- Tutarel Kışlak, Ş., & Çabukça, F. (2002). Empati ve demografik değişkenlerin evlilik uyumu ile ilişkisi. Aile ve Toplum Dergisi, 5, (2), 5.
- Üncü, S. (2007). Duygusal zeka ve evlilik doyumu ilişkisi, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Yalçın, H. (2014). Evlilik uyumu ile sosyodemografik özellikler arasındaki ilişki. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi (Journal of Research in Education and Teaching), 3, (1).

Yürek, D. (2018). Reddedilme duyarlılığı, kişilerarası çatışma çözme stilleri ve bağlanmanın karanlık üçlü kişilik özellikleri ile ilişkisi: erken dönem uyumsuz şemaların aracı rolü. Yök Tez, 60-65.

EKLER

Ek 1. Aydınlatılmış Onam Formu

Sizi Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Anabilim Dalı, Klinik Psikoloji Bölümü'nde Yüksek lisans öğrencisi olan Psikolog Eda Karakaya tarafından, Prof. Dr. Fatma Gül Cirhinlioğlu'nun tez danışmanlığında yürütölen "Karanlık Üçlü ve Evlilik Uyumu Arasındaki İlişkide Çatışma İletişim Tarzlarının Rolü" başlıklı araştırmaya davet ediyoruz.

Bu araştırmada, karanlık kişilik özelliklerine sahip evli bireylerin, evlilik uyumları ile çatışma çözüm stilleri, iletişimleri ve evlilik uyumları arasında anlamlı ilişki olup olmadığını incelemek hedeflenmiştir. Evli bireylerden alınacak olan bu bilgiler bilimsel açıdan oldukça değerli olacaktır.

Anket tamamen bilimsel amaçlarla düzenlenmiştir. Anket formunda kimlik bilgileriniz yer almayacaktır. Size ait bilgiler kesinlikle gizli tutulacaktır. Çalışmadan elde edilen veriler yalnızca istatistik veri olarak kullanılacaktır. Yanıtlarınızı içten ve doğru olarak vermeniz bu anket sonuçlarının toplum için yararlı bir bilgi olarak kullanılmasını sağlayacaktır.

Telefon numaranız anketörün denetlemesi ve anketin uygulandığını belirlenmesi amacıyla istenmektedir.

Yardımanız için çok teşekkür ederim.

Psikolog Eda Karakaya

Yukardaki bilgileri ayrıntılı biçimde tümünü okudum ve anketin uygulanmasını onayladım.

İsim:

İmza:

Telefon:

Ek 2. Bilgilendirme Formu

Bu çalışmanın amacı, karanlık kişilik özelliklerine sahip evli bireylerin, evlilik uyumları ile çatışma çözüm stilleri, iletişimleri ve evlilik uyumları arasında anlamlı ilişki olup olmadığını incelemektir.

Bu çalışmada size bir demografik bilgi formu ve bir dizi ölçek sunduk. Demografik bilgi formu sizin yaş cinsiyet gibi demografik özellikleriniz hakkındaki soruları içermektedir. Ölçekler ise karanlık kişilik özelliklerine sahip olup olmadığınızı, evlilik uyumunuzu, çatışma çözme tarzlarınızı, iletişim becerilerinizi ve ilgili sosyodemografik değişkenlerle ilişkisini ölçmektedir.

Ölçeklerde verdiğiniz cevaplar kesinlikle gizli kalacaktır. Bu çalışmaya katılmak tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Eğer çalışmayla ilgili herhangi bir şikayet, görüş veya sorunuz varsa bu çalışmanın araştırmacısı olan Eda Karakaya ile iletişime geçmekten lütfen çekinmeyiniz (eda.krky@gmail.com Telefon: 0541 280 35 55/ 0548 849 86 44). Eğer bu çalışmaya katılmak sizde belirli düzeyde stress yaratmışsa ve bir danışmanla konuşmak istiyorsanız, ülkemizde hizmet veren şu kuruluşlar bulunmaktadır.

Üniversite öğrencisiyseniz, devam ettiğiniz üniversitede Psikolojik Danışmanlık, Rehberlik ve Araştırma Merkezine (PDRAM) başvurabilirsiniz. Eğer öğrenci değilseniz, Samsun Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesine başvurabilirsiniz.

Araştırma sonuçlarıyla ilgileniyorsanız. Ocak 2019 tarihinden itibaren araştırmacıyla iletişime geçebilirsiniz.

Katıldığınız için teşekkür ederim.

Psikolog Eda Karakaya

Klinik Psikoloji Bölümü

Yakın Doğu Üniversitesi

Lefkoşa.

Ek-3 Sosyodemografik Form

1. Cinsiyetiniz.....
2. Yaşınız.....
3. Çalışıyor musunuz?
 - Evet
 - Hayır
4. Eğitim Durumunuz nedir?
 - Okuryazar değil
 - Okuryazar
 - İlkokul
 - Ortaokul
 - Lise
 - Yüksekokul/ Üniversite
5. Medeni durumunuz?
 - Evli
 - Bekar
 - Boşanmış
 - Dul
6. Daha önce evlendiniz mi?
 - Evet
 - Hayır
7. Kaç yıldır evlisiniz?
 - 2-5
 - 5-8
 - 8-11
 - 11-15
 - 15 ve üstü
8. Çocuğunuz var mı?
 - Evet
 - Hayır
9. Varsa kaç tane?
 - 1
 - 2
 - 3
 - 4
 - 5 ve üzeri
10. Aylık geliriniz?
 - 1000-2000
 - 2000-3000
 - 3000-4000
 - 5000 ve üstü
11. Herhangi bir psikiyatrik hastalığınız var mı?
 - Evet
 - Hayır
12. Daha önce bir psikiyatrik hastalık nedeniyle tedavi gördünüz mü?
 - Evet
 - Hayır
13. Evliliğinizde sorunlarınız olduğunu düşünüyor musunuz?
 - Evet
 - Hayır
14. Evlilik hayatınız sürecinde hiç psikiyatrik destek almayı düşündünüz mü?
 - Evet
 - Hayır
15. Evlilik hayatınız sürecinde hiç psikiyatrik destek aldınız mı?
 - Evet
 - Hayır

Ek-4 Karanlık Üçlü Ölçeği

Karanlık Üçlü Ölçeği

	K e s i n l i k l e k a t ı l ı m ı y o r u m	Ç o ğ u n l u k l a k a t ı l ı m ı y o r u m	K a t ı l ı m ı y o r u m	B a z e n K a t ı l ı m ı y o r u m	K a r a r s ı z ı m	B a z e n K a t ı l ı y o r u m	K a t ı l ı y o r u m	Ç o ğ u n l u k l a k a t ı l ı y o r u m	K e s i n l i k l e k a t ı l ı y o r u m
<i>Lütfen aşağıdaki ifadeleri okuduktan sonra kendinizi değerlendirip sizin için en uygun seçeneğin karşısına çarpı (X) işareti koyunuz.</i>									
1. Kendi amacıma ulaşmak için başkalarını yönlendirme eğilimindeyim.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2. İsteddiğimi elde etmek için hileye veya yalana başvururum.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
3. Amacıma ulaşmak için yağcılık yaparım.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
4. Kendi çıkarlarım doğrultusunda başkalarını kullanma eğilimindeyim.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
5. Yaptıklarımından pişmanlık duymam.	1	2	3	4	5	6	7	8	9

Ek-5 Evlilik Uyumu Ölçeği

EVLİLİKTE UYUM ÖLÇEĞİ

1. Bu maddede yer alan ölçeği kullanarak, bütün yönleri ile evliliğinizdeki mutluluk düzeyini en iyi temsil ettiğine inandığınız noktayı **daire** içine alınız. Ölçek kademeli olarak sol ucunda evliliği çok mutsuz olarak, sağ ucunu ise çok mutlu olarak temsil etmektedir.

* * * * *

Çok
Mutsuz Mutlu Çok Mutlu

Aşağıdaki maddelerde verilen konulara ilişkin olarak, siz ve eşiniz arasındaki **anlaşma ya da anlaşmazlık** derecesini yaklaşık olarak (X) şeklinde belirtiniz. Lütfen her maddeyi değerlendiriniz.

	Her zaman anlaşırız	Hemen her zaman anlaşırız	Ara sıra anlaşamadığım ız olur	Sıklıkla anlaşamayız	Hemen her zaman anlaşamayız	Her zaman anlaşamayız
2. Aile bütçesini idare etme	()	()	()	()	()	()
3. Boş zaman etkinlikleri	()	()	()	()	()	()
4. Duyguların ifadesi	()	()	()	()	()	()
5. Arkadaşlar	()	()	()	()	()	()
6. Cinsel ilişkiler	()	()	()	()	()	()

Ek-6 Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği

<p style="text-align: center;">Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği</p> <p>A)Kesinlikle <u>Katılmıyorum</u> B) <u>Katılmıyorum</u> C) Biraz <u>Katılmıyorum</u></p> <p>D) Kararsızım E) Biraz Katılıyorum F) Katılıyorum G) Kesinlikle Katılıyorum.</p>							
	(A)	(B)	(C)	(D)	(E)	(F)	(G)
1. Bir kimse ile telefonda tartışmak benim için, yüz yüze tartışmaktan daha rahattır.							
2. Ailemden birisi ile tartışmamı, komşular duysalardı utanırdım							
3. Tartışma sırasında, benim ne düşündüğümü diğer kişilerin bilmesine izin vermemeye çalışırım.							
4. Bir tartışmayı çözmek için harekete geçmeden önce, tartışmanın kendi kendine hallolup olmayacağını görmek için beklerim							
5. Bir tartışma sırasında duyguları ifade etmek bir zaman kaybıdır							

Ek-7 İletişim becerileri Ölçeği

İletişim Becerileri Ölçeği

		Hiç Uygun Değil	Çok Az Uygun	Kısmen Uygun	Çoğunlukla Uygun	Tamamen Uygun
1	İnsanlara eksiklerini söylerken/iletirken olumlu özelliklerinden de söz ederim.					
2	İnsanlara başarısızlıklarını ifade ederken başarılı yönlerine de muhakkak değinirim.					
3	Çevremdeki insanların yanlış ya da hatalarını onları incitmeden dile getiririm.					
4	Karşımdaki insanın kişiliğini ve benliğini hedef almadığım için konuşmalarım gerginlik yaratmaz.					
5	Karşımdakine önce olumlu özelliklerinden bahsederek olumsuz yönlerini değiştirmesi için cesaret veririm.					

ÖZGEÇMİŞ

19 Haziran 2017 Yakın Doğu Üniversitesi Psikoloji Bölümü Mezunudur. Sonrasında aynı üniversitenin Klinik Psikoloji alanında Yüksek Lisans yapmıştır. Master tezi "Karanlık Üçlü İletişim Becerileri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Açısından Eşlerde Evlilik Uyumu" dur. Farklı sivil toplum örgütlerinde aktif ve gönüllü olarak üyeliği mevcuttur. Türk Psikologlar Derneği Samsun üyesidir. Üniversite hayatı boyunca özel kliniklerde kendini geliştirmek için gönüllü olarak çalışmıştır. Psikoloji alanında çeşitli eğitimlere katılmış ve katılmaya devam etmektedir. Çarşamba Devlet Hastanesi ve Samsun Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanelerinde stajlarını tamamlamıştır. 8 Mart 2019'dan itibaren PsikoSağlık Danışmanlık Merkezi olan kendi kliniğinde Psikolog Eda Karakaya olarak hizmet vermektedir.

İNTİHAL RAPORU

KARANLIK ÜÇLÜ İLETİŞİM BECERİLERİ VE KİŞİLERARASI ÇATIŞMA ÇÖZME AÇISINDAN EVLİLİK UYUMU

Eda KARAKAYA tez

ORJİNALLİK RAPORU

% 18	% 17	% 9	% 9
BENZERLİK ENDEKSİ	İNTERNET KAYNAKLARI	YAYINLAR	ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	www.doktortakvimi.com İnternet Kaynağı	% 5
2	docs.neu.edu.tr İnternet Kaynağı	% 2
3	www.researchgate.net İnternet Kaynağı	% 1
4	dergipark.ulakbim.gov.tr İnternet Kaynağı	% 1
5	pdrdergisi.org İnternet Kaynağı	% 1
6	acikerisim.deu.edu.tr İnternet Kaynağı	% 1
7	www.msxlabs.org İnternet Kaynağı	% 1
8	Submitted to Eastern Mediterranean University Öğrenci Ödevi	% 1
9	sbedergisi.ankara.edu.tr İnternet Kaynağı	% 1

ETİK KURUL RAPORU

BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR ETİK

KURULU

04.01.2019

Sayın Eda Karakaya

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na yapmış olduğunuz YDU/SB/2018/300 proje numaralı ve "Karanlık Uçlü ve Evlilik Uyumu Arasındaki İlişkide Çatışma Çözme Stilleri ve İletişim Becerilerinin Rolü" başlıklı proje önerisi kurulumuzca değerlendirilmiş olup, etik olarak uygun bulunmuştur. Bu yazı ile birlikte, başvuru formunuzda belirttiğiniz bilgilerin dışına çıkmamak suretiyle araştırmaya başlayabilirsiniz.

Doçent Doktor Direnç Kanol

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu Raportörü

Direnç Kanol